

**LASTEN JA PERHEIDEN HYVINVOINTIPALVELUIDEN KEHITTÄMISHANKE
ITÄ- JA KESKI-SUOMESSA II
”Lapset ja perheet Kaste II -hanke”**

SELVITYS HANKKEEN ETENEMISESTÄ

Valtionavustuksen maksatusjakso 1.10.2010–30.4.2011

6.5.2011
Jaana Kemppainen
projektipäällikkö
Lapset ja perheet Kaste -hanke

SISÄLLYSLUETTELO

1. HANKKEEN TOTEUTUMINEN SUHTEESSA HANKESUUNNITELMAAN	3
2. ARVIO ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA JA SELVITYS MITEN TOTEUTUMISTA ARVIOIDAAN	7
2.1 Tavoite 1. Lasten, nuorten ja perheiden palveluita kehitetään vastaamaan heidän tarpeisiinsa joustavasti ja vaikuttavasti.	7
2.1.1 Etelä-Savo	7
2.1.2 Keski-Suomi	11
2.1.3 Pohjois-Karjala.....	15
2.1.4 Pohjois-Savo	18
2.2. Tavoite 2. Työntekijöiden osaamista vahvistetaan varmistamaan palveluiden oikea-aikaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta.....	23
2.2.1 Etelä-Savo	23
2.2.2 Keski-Suomi	26
2.2.3 Pohjois-Karjala.....	26
2.2.4 Pohjois-Savo	27
2.3 Tavoite 3. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään palvelujärjestelmässä.....	30
2.3.1 Etelä-Savo	30
2.3.2 Keski-Suomi	31
2.3.3 Pohjois-Karjala.....	33
2.3.4 Pohjois-Savo	34
2.4 Itsearviointi – kehittämistyötä edistävät ja estävät tekijät, odottamattomat tulokset ja asiakkaan osallisuus.....	36
2.5. Hankkeessa tehtävä opiskelijayhteistyö.....	38
3. SELVITYS HENKILÖSTÖN JA ASIANTUNTIJAPALVELUIDEN KÄYTÖSTÄ.....	39
4. SELVITYS HANKKEESSA TOTEUTETUSTA KOULUTUKSESTA	40
4.1. Hankkeen järjestämät koulutukset.....	40
4.2 Hankehenkilöstön osallistuminen koulutukseen.....	41
5. HANKKEESSA PIDETYT KOKOUKSET.....	42
5.1 Hankeorganisaation kokoukset.....	42
5.2 Muut kokoukset.....	44
5.3.1 Etelä-Savo	44
5.3.2 Keski-Suomi	45
5.3.3 Pohjois-Karjala.....	47
5.3.4 Pohjois-Savo	49
6. TIEDOTTAMINEN JA MEDIAOSUMAT	51
LIITE 1 Lapset ja perheet Kaste II -hankeen ohjausryhmän jäsenet.....	52
LIITE 2 Lapset ja perheet Kaste II -hankkeen maakunnallisten johtoryhmien jäsenet	53

Tässä selvityksessä raportoidaan hankkeen toteutuminen Etelä-Savo (1.10.2010–31.3.2011), Keski-Suomi (1.11.2010–30.4.2011), Pohjois-Karjala (1.11.2010–31.3.2011) ja Pohjois-Savo (1.10.2010–31.3.2011).

1. HANKKEEN TOTEUTUMINEN SUHTEESSA HANKESUUNNITELMAAN

Etelä-Savo

Ehkäisevän työn kehittämisessä painopistealueena on ollut monitoimijainen yhteistyö ja ennaltaehkäisevien sekä varhaisen tuen työmuotojen kehittäminen yhdessä kuntien toimijoiden kanssa. Hanketyöntekijä oli ja on mukana kuntien lapsiperhepalveluiden monitoimijaisissa työryhmissä, välittää tietoa kunnissa tapahtuvasta kehittämistoiminnasta toisiin ja tukee yhteistyöprosesseja. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien toteutus ja seuranta on osassa kuntia näiden työryhmien tehtävänä ja siitä muistuttaminen sekä suunnitelman toimenpide-ehtotusten toteuttamisessa tukeminen on ollut yksi hankkeen keskeisiä tehtäviä. Ohjattu vertaisryhmätoiminta on käynnistynyt osassa kuntia hyvin ja uusia suunnitelmia tehdään koko ajan. Hankehenkilöstö tukee, konsultoi ja kannustaa kuntien toimijoita tässä työssä. Hanketyöntekijä mallintaa kaikki uudet pilotoinnit Innokylässä ja vie mallinnukset maakuntaan.

Sijaishuollon painopistealueen tavoitteena on keskittää Etelä-Savon sijaishuollon palvelut maakunnalliseen yksikköön. Hanke on kutsunut koolle maakunnallisen määräaikaisen sijaishuollon neuvottelukunnan edistämään maakunnallisen mallin rakentumista. Edellisen hankkeen aikana käynnistetty tietojen keruu ja päivittäminen maakunnan alueella toimivista sijaishuoltopaikoista jatkuu. Sijaishuollon toimijoiden ammatillista osaamista on vahvistettu ja verkostomaista työskentelyä tehostettu järjestämällä maakunnallisia työkokouksia ja kehittämispäiviä.

Neuropsykiatrian kehittämisosio on edennyt suunnitellusti. Hankkeessa on järjestetty kaksi koulutuspäivää perustason toimijoille. Lasten- ja nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun yhteistyön kehittäminen on käynnistynyt. Ristiinan kunnassa työskentelymuotona ovat olleet lastensuojeluasiakkaiden ja heidän asioissaan mukana olevien yhteistyöverkoston verkostoneuvottelut. Neuvottelujen tavoitteena on tiedon siirtäminen eri toimijoiden välillä, yhteisten tavoitteiden löytäminen eri toimijoiden kesken ja perheiden osallisuuden vahvistaminen lastensuojelullisissa tilanteissa. Pieksämäellä on käynnistynyt monialaiset konsultaatiot, joihin on osallistunut lastensuojelun ja perheneuvolan henkilöstöä, koulukuraattoreita, oppilaanohjaajia, koulupsykologeja ja koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon terveydenhoitajia. Tavoitteena konsultaatioissa on tukea monialaista ja moniammatillista yhteistyötä perheiden ja lasten hyväksi ja tehdä näkyväksi eri prosesseja joissa lapsi/nuori ja hänen perheensä ovat. Kiintymyssuhteita korjaavien ja eheyttävien mallien luominen lastensuojelun eri sektoreilla on toteutunut. Syntyneet työskentelymallit on esitelty yleisölle ja yhteistyötahoille 11.3.2011 pidetyssä prosessin päätösseminaarissa. Perhetyön kehittäminen ja mallintaminen lastensuojelullisissa tilanteissa ja sijaishuollossa on alkanut. Prosessi aloitettiin koulutuksella. Koulutuksen teema oli jaettu vanhemmuus ja huoltajuus ammattina. Kehittämishankkeeseen osallistuvat lastensuojelun eri sektoreilla toimivat työparit on valittu ja kehittävät konsultaatiot ovat käynnistyneet.

Keski-Suomi

Keski-Suomen osahankkeessa ehkäisevän työn näkökulmaa ja sen yhteistä jäsentämistä on painotettu jokaisessa pää- ja osatoimenpiteessä aikaisempaa vahvemmin. *Ehkäisevän työn kehittäminen peruspalveluissa* on kohdennettu varhaisen tuen tarpeen

tunnistamiseen ja toteuttamiseen ja tämän mahdollistavien rakenteiden kehittämiseen perhepalveluiden eri vaiheissa. Hyviä kokemuksia on saatu mm. neuvolan perhetyöstä ja lapsiperheiden kotipalvelusta. Ehkäisevää työtä kehitetään neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyönä vertaisryhmätoiminnan myötä. Haastavasti käyttäytyvän lapsen ja hänen perheensä tuen mallin avaamisen tavoitteena on tuoda esille ennalta ehkäisevien toimien mahdollisuudet. Erityispalvelujen ja peruspalvelujen yhteistyökäytäntöjä on kehitetty esimerkiksi avo- ja sijaishuollon sekä lasten- ja nuorisopsykiatrian työkokouksissa. Keski-Suomessa perhekeskustoimintaa on käynnistetty kahdella yhteistoiminta-alueella ja mallin laajentaminen on ehkäisevän työn kehittämiskohde. Perhekeskusmallin toimivuus edellyttää paikallisen monitoimijaisen verkoston jatkuvaa yhteistyötä. Palvelurakenteiden ja kuntaliitosten muutokset ovat tuoneet haasteita kuntayhteistyöhön. Hankehenkilöstöltä edellytetään erityistä ymmärrystä organisaatiomuutosten vaikutuksista kehittämissyhteistyöhön.

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koulutus- ja toimintamallin kehittämistyö on saatu alkuun ja voidaan todeta sen edellyttävän eri toimijoiden pitkäjänteistä ja suunnitelmallista yhteistyötä. Erityisenä haasteena ovat toimijoiden erilaiset intressit, joten kehittämistavoitteiden realistisuutta joudutaan tarkastelemaan jatkuvasti. Käytännön työn kehittäminen edellyttää koulutusta väkivallan moniolotteisesta ilmiöstä, lisäksi tavoitteena on kytkeä koulutus perustehtävään. Perheitä kohtaavilta työntekijöiltä/vapaaehtoisilta edellytetään kykyä tarttua ja ottaa puheeksi väkivalta perheessä, mikä on edellytys varhaiseen puuttumiseen ja oikea-aikaisen tuen järjestämiseen. Perheitä kohtaavilla työntekijöillä / vapaaehtoisilla tulee olla tietoisuus siitä, mitä mahdollisuuksia itsellä käsitellä asiaa ja mihin perheen voi ohjata avun saamiseksi.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen ja lastensuojelun avohuollon kehittämisessä painottuu yhteistoiminnallinen kehittäminen. Lastensuojelun tarpeessa olevien lasten ja heidän perheidensä tuen tarpeiden tunnistamista, varhaista auttamista ja avohuollon menetelmien vaikuttavuutta edistetään moniammatillisena yhteistyönä. Alueellisissa yhteistyöverkostojen työkokouksissa on kehitetty varhaista tunnistamista ja huolen puheeksi ottamista. Palveluita kehitetään eri toimijoiden rajapinnoilla kuten lastensuojelun ja päivähoiton sekä lastensuojelun ja koulukuraattorityön välillä. Lasten- ja nuorisopsykiatrian kehittämisteemana on ollut mielenterveysongelmien varhainen tunnistaminen. Hoidon järjestämistä ja saatavuutta on parannettu siten, että erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen muodostavat joustavan kokonaisuuden. Peruspalvelujen työntekijöiden käyttöön on kehitetty konsultaatiopalveluja ja hoidon saatavuutta on kehitetty mm. lisäämällä liikkuvia työryhmiä.

Sijaishuollon kehittämisessä keskeisenä tavoitteena ovat perhehoidon palvelujen lisääminen ja laadun parantaminen. Nykyinen lastensuojelulaki painottaa perhehoidon ensisijaisuutta. Tämä asettaa paineita sijaisperheiden rekrytoinnin ja tukimuotojen kehittämiseen, rekrytointi kohdentuu lyhytaikaiseen perhehoitoon ja nuorten perhehoidon eri muotoihin. Hankkeessa mallinnetaan tukimuotojen valikkoa ja yhtenäistetään sijaishuollon toimintatapoja. Perhehoitajien osaamista ja tukea jatketaan koulutuksilla, työkokouksilla ja intensiivisen tuen ryhmillä. Vertaisryhmätoimintaa laajennetaan uusille ryhmille kuten huostaan otettujen lasten vanhemmille, sijaisisaruksille ja perhehoitoon sijoitetuille lapsille.

Pohjois-Karjala

Lasten ja nuorten terapiapalvelujärjestelmää Joensuun seudulla kehittävä Terttu - osahanke aloitti kehittämistyönsä uutena osahankkeena 1.11.2010. Ensimmäisen maksatusjakson aikana on kartoitettu lasten ja nuorten terapiapalvelujärjestelmän

nykytilannetta, toteutettu kysely perheille ja järjestetty kaksi työpajaa palvelujärjestelmässä toimiville. Myös moniammatillisen yhteistyön kehittämistyö on käynnistynyt. Ensimmäisellä maksatusjaksolla on toteutettu suunnitellut toimenpiteet ja asetetut tavoitteet on saavutettu melko hyvin, vain palvelujärjestelmän nykytilan kuvauksen valmistuminen on viivästynyt.

Pohjois-Savo

LapsiKuopio II -osahanketta on vuoden 2011 alusta hallinnoinut Kuopion kaupungin Kasvun ja oppimisen tuen avainprosessi tavoitteena vakiinnuttaa varhainen tuki osaksi lastenneuvoloiden ja varhaiskasvatuspalvelujen sekä moniammatillisen ja alueellisen yhteistyön toimintakäytäntöjä. Osahankkeen aikana kehitetään arviointi- ja seurantamenetelmiä, jotta perustasolla lasten ja perheiden tarpeisiin pystytään vastaamaan joustavasti ja vaikuttavasti. Tavoitteena on myös varhaisen tuen kokonaisuutta ohjaavan toiminnan vakiinnuttaminen, määrittelemällä varhaisen tuen palvelualueelle vastuuhenkilöt, jotka koordinoivat ja arvioivat asiakaslähtöisesti vuoropuhelua ja koko palveluketjun vaikutuksia. Toteutettava kehittämistyö on osa Kuopion kapunkitasoista palvelualueuudistusta.

Kuluneella maksatuskaudella lastenneuvoloiden työntekijöitä on perehdytetty varhaisen tuen palvelumallin uusiin ja entisiä täydentäviin työ- ja toimintatapoihin. Yhteistoimintaluokkiin kuuluvien kuntien (Karttula, Tuusniemi) työntekijät on perehdytetty myös. Lastenneuvoloiden uutta sähköistä tietokantaa on päivitetty ja uusia sisältöjä on luotu. Lastenneuvoloiden arviointi – ja seurantamenetelmien työstäminen on käynnistynyt yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston professorin Anna-Maija Pietilän kanssa. Varhaiskasvatuspalveluissa varhaisen tuen palvelumallin toteutumista on vahvistettu tarvelähtöisesti ohjaamalla henkilöstöä eritasoisten varhaiskasvatussuunnitelmien (toimintayksikön vasu, lapsiryhmän vasu ja lapsen oma vasu) käytössä siten, että varhaisen tuen näkökulma tulee huomioonotetuksi. Varhaiskasvatuspalvelujen arviointi on käynnistynyt yhteistyössä Ediva Oy:n kehitysjohtaja Kirsi Alila kanssa. Kevään 2011 aikana arvioidaan mm. Keltojen vuosikello rakennetta eräänä varhaisen tuen ohjaavana toimenpiteenä. Emmi Kinnusen ja Veera Salmisen opinnäytetyö: Lapsiryhmän varhaiskasvatussuunnitelma ammatillisena työvälineenä on valmistunut. Moniammatillisen ja alueellisen yhteistyön yhteistyömalleja ja sopimuksia on päivitetty. Erilaisten alueellisten ja moniammatillisten yhteistyön arvioinnista vastaavat Pietilä ja Alila yhdessä. Kuluneella maksatuskaudella on käynnistynyt Puhelinkonsultaatio -palvelun tarpeellisuuden arvioiminen ja Pienen lapsen sensomotorinen kehitys, kielen kehitys ja vuorovaikutustaidot – koulutuskokonaisuuden arvioiminen. Neuvolan ja päivähoiton alueellinen yhteistyörakenne saa uudenlaisen arviointityökalun keväällä 2011.

Maakunnallinen Kaste - yhteistyö Pohjois-Savossa toteutuu LapsiKuopio II -hankkeen ja Katse lapseen II -hankkeen (Siilinjärvi) osalta LapsiTuki -hankkeessa, jossa keskitytään avohuollon tukitoimena päivähoitossa olevien lasten asioihin. Työtä johtaa Itä-Suomen yliopiston professori Pirjo Pölkki. LapsiKuopio -II hankkeen ja Tutki ja turvaa II -hankkeen (Kys) yhteistyössä on aloitettu kehittämään lastenneuvoloiden käyttöön lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteen ongelmien tunnistamiskeinoja sekä materiaalia ja toimintatapoja vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen tukemiseksi, ongelmiin varhain puuttumiseksi ja hoitoon ohjaamiseksi. Pohjois-Savon kolmen osahankkeen välisenä yhteistyönä toteutuu sosiaalityön pro gradu -tutkielma asiakkaan osallisuudesta verkosto- ja asiakastapaamisissa. Itä-Suomen yliopiston sosiaalityön opiskelija Pauliina Miettisen työ on edennyt aineistonkeruuvaiheeseen. Työtä ohjaa professori Pirjo Pölkki.

Katse lapseen II -osahankkeessa on jatkunut suunnitelman mukainen toteutus. Lastensuojelun perhehoidon alueellista tukirakennetta tehtäväjakoineen on selkiytetty ja alan toimijat ovat sitoutuneita yhteistyöhön. Hankeosiossa on mukana Pohjois-Savossa 16 kuntaa yhden kuntaliitoksen jälkeen. Näistä 15 kuntaa on vakinaistanut 1.1.2011 alkaen toistaiseksi sopimuksin Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikön kuntarahoitteisten palveluiden yhteisen tuottamisen sekä kehittämissyhteistyön. Kunnat vahvistivat palvelukeskuspalveluiden tuottamista 70 000 €: lla vuositasolla kehittämistoiminnan panostuksen jatkuessa ennallaan. Perhehoidon tukipalveluiden toteuttamisessa tehdään yhteistyötä Kuopion kaupungin ja Ylä-Savon sote-kuntayhtymän kanssa ja tuet ovat siten entistä tasavertaisemmin käytettävissä. Lastensuojelun perhehoidon palveluiden arvostus laatua turvaavine alueellisine tukipalveluineen on vahvistunut. Perhehoito on lainsäädännölläkin vahvistunut sijaishuollon ensisijaiseksi hoitomuodoksi. (Laki lastensuojelulain 50§ muuttamisesta, HE331/2010 vp). Katse lapseen -hankkeesta on oltu mukana valtakunnallisessa perhehoidon säädösten uudistamistyössä.

Ehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen toimintamallien kehittämiseksi lasten ja perheiden palveluita toteuttavien moniammatillisten kumppanuusverkostojen yhteistoiminnassa on Siilinjärven päivähoidosta valmistumassa pro gradu, jolla selvitetään lastensuojelullisten tuentarpeiden varhaista tunnistamista. Lastensuojelun palvelujärjestelmän kehittämistä sekä lastensuojelulain muutoksista tiedottamista on jatkettu Pohjois-Savon lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijatyöryhmän toimesta. Lastensuojelun monialaisten toimintamallien sekä lastensuojelun avohuollon työvälineiden käytön vakiintumista kuntien ja muiden toimijoiden käyttöön on tuettu. Perhehoidon mentorointia on juurrutettu ja levitetty valtakunnallisesti. Vertaisverkostoja on vahvistettu avoimin seudullisin ryhmin sekä perheretkin. Yhteistoiminnallisia tapauskohtaisia Perhehoidon pysyvyyskonsultaatioita on kehitetty ja toteutettu alueellisesti yhdessä Tutki ja turvaa -hankkeen kanssa. Perhehoidon pysyvyys -kehittäjäryhmä on työstänyt lastensuojelun perhehoitoon sijoitettavien lasten hoidon vaativuuden kriteeristöä valintatyökalun ohessa apuvälineeksi sijoitusvaiheessa sopivan sijoitusperheen valintaan sekä vaikuttavaan perhehoitoon tarvittavien tukien järjestämiseen. Perhehoitoperheiden rekrytointia, perherekisterin tietojen hallintaa sekä yksikön kunnalle tarjoamaa tukea sopivan sijaishuoltopaikan etsimisessä on kehitetty edelleen myös palvelukeskustyönä. Perhehoidon tukipalveluiden kuvaamista tehdään Innokylään.

Tutki ja Turvaa II käynnistyi lokakuussa 2010. Osahankkeen I raportointi tapahtui samanaikaisesti, kun suunniteltiin osahankkeen II toimeenpanoa. Aloittamiseen liittyi rekrytointivaikeuksia kahden työntekijän peruessa päätöksensä aloittaa työskentely hankkeessa. Joulukuussa hankkeessa aloitti lopulta kahden työntekijän sijasta yksi uusi hanketyöntekijä 50 % työajalla. Päätettiin, että puuttuvan työntekijän resurssia korvataan mahdollisuuksien mukaan ostamalla asiantuntijapalveluna perheen lähettäneestä työryhmästä työntekijä työpariksi hoitojakson toteuttamiseen. Tämä edistää myös toimintamallin levittämistä poliklinikalla.

Vuoden 2011 alusta käynnistyi Tutki ja Turvaa perhehoitojaksojen pilotointi. Perhehoitojaksoja on tällä hetkellä käynnissä neljä, joista yksi on äidin ja lapsen suhteen hoitojakso. Yksi sijoitetun lapsen ja hänen sijaisvanhempiansa hoitojakso keskeytyi aloitusjakson jälkeen perheen luopuessa sijaislapsesta. Maaliskuun lopussa on hoitojaksolle odottamassa lisäksi yksi sijoitettu lapsi omahoitajansa kanssa sekä kaksi äiti-lapsi paria. Hoitojakson toteuttamiseen on poliklinikan työryhmistä saatu mukaan kaksi työparia, joista toinen pääsi osallistumaan ainoastaan keskeyttäneen perheen aloitusjaksolle. Klinikan perhetyön koulutuksessa oleville on esitelty kiintymyssuhteen hoitoa ja klinikan työntekijöille on pidetty kaksi hoitojakson työskentelyä esittelevää yleistä koulutustilaisuutta. Tutki ja Turvaa hoitomallin mukaisen työskentelyn laajentamiseksi ja

vakiintumiseksi todettiin tarvittavan tarkempaa käyttöönottosuunnitelmaa poliklinikalla. Suunnitteluun varattiin aikaa huhtikuulta.

LapsiKuopion ja Tutki ja Turvaa hankkeen yhteistyö on käynnistynyt suunnitellusti ja hanketyöntekijät ovat tavanneet viikoittain työstäen materiaalia terveydenhoitajien käyttöön: toimivan vuorovaikutuksen osa-alueet ja vuorovaikutuksen kehitystehtävät eri ikäkausina ovat kirjoittamisvaiheessa. Katse Lapseen ja Tutki ja Turvaa hankkeiden yhteisten tavoitteiden mukainen toiminta on käynnistynyt kehittäjäryhmän ja perhehoitajien konsultoivan työryhmän tapaamisilla.

Nuoren hyvinvointia uhkaaviin tekijöihin puuttuminen – sektorirajat ylittävän toimintakulttuurin tuominen koulutus- ja kehittämisohjelman avulla -osahanke aloitti hankkeessa uutena osahankkeena 1.10.2010. Osahanketta koordinoi Kuopion yliopistollinen sairaalan nuorisopsykiatrian yksikkö. Yhteistyökumppaneina ovat Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiirit, KYS sekä Itä-Suomen yliopisto. Toteuttamispaikkakuntina ovat Siilinjärven, Maaningan ja Tohmajärven kunnat sekä Nilsian ja Kiteen kaupungit.

Kehittämistyön perustaksi koottiin tietoa paikkakuntien 13–19-vuotiaiden nuorten palveluiden toimivuudesta ja kehittämiskohteista. Osahankkeen toteuttamiseksi perustettiin kaksi kehittäjäryhmää: Siilinjärvi-Maaninka-Nilsia ja Kitee-Tohmajärvi. Kehittäjäryhmissä on kattava 20 henkilön edustus sosiaali-, terveys-, opetus-, ja nuorisotoimesta sekä ammatillisista yksiköistä, nuorten työpajatoiminnasta ja työvoimahallinnosta. Haastatteluista saatuja tietoja nuorten palvelujärjestelmän toimivuudesta on käsitelty (1/2011) kehittämisneuvokunnilla mukana olevien organisaatioiden johtajien kanssa ja linjattu kehittämistyön etenemistä. Kehittäjäryhmät ovat kokoontuneet kaksi kertaa seminaari- ja koulutuspäiviin sekä kaksi kertaa työkokouksiin (2h) suunnittelemaan kehittämistyötään. Siilinjärvi-Maaninka-Nilsia -kehittäjäryhmä on valitsemassa kehittämiskohteeseen matalan kynnyksen, jalkautuvan palvelupisteen, joka keskittyy nuorten psyykkisen hyvinvoinnin ensiarvio- ja tukipalveluihin. Kitee-Tohmajärvi -kehittäjäryhmä on valitsemassa kehittämiskohteeseen nuorten palveluiden solmukohtien avaamisen ja palveluiden parantamisen niissä. Lisäksi Siilinjärven ja Kiteen ammatillisissa oppilaitoksissa käynnistetään syksyllä 2011 aloittaville, asuntolassa asuville opiskelijoille elämänhallintataitojen ryhmätoiminnan kokeilu, joka suunnitellaan yhdessä hankkeen kanssa.

2. ARVIO ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA JA SELVITYS MITEN TOTEUTUMISTA ARVIOIDAAN

2.1 Tavoite 1. Lasten, nuorten ja perheiden palveluita kehitetään vastaamaan heidän tarpeisiinsa joustavasti ja vaikuttavasti.

Palveluiden kehittämisessä painotetaan lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä varhaista puuttumista ja tukemista. Palvelujärjestelmää kehitetään siten, että moniammatillinen ja monitoimijainen yhteistyö toteutuu yli organisaatorajojen kiinnittämällä erityistä huomiota palvelujen nivelkohtiin.

2.1.1 Etelä-Savo

Ennaltaehkäisevän työn kehittäminen peruspalveluissa

Toimenpiteet:

- Mikkelissä toteutettiin lastensuojelun ennaltaehkäisevänä toimintana Mikkelin ammattikorkeakoulun sosionomi-opiskelijoiden (neljä) kanssa Hetki molemmille - pilotti. Pilotissa kohderyhmänä olivat yksinhuoltajaperheet, joissa lapset eivät tapaa säännöllisesti toista vanhempaansa. Perheet ohjautuivat toimintaan sosiaalitoimen kautta, missä kartoitettiin perheiden tuen tarve. Toiminnan hyödynsaajia ovat perheet, vanhemmat ja lapset sekä toivottavasti toiminnan mahdollisen jatkumisen myötä myös Mikkelin kaupunki uuden ennaltaehkäisevän tuen palvelun tarjoajana. Hanketyöntekijä osallistui toiminnan kehittämiseen ja mallintamiseen sekä toimi opiskelijoiden yhtenä ohjaajana.
 - 6.10.2010 Opiskelijoiden haastattelu ja valinta pilottiin, Lähemäki-talo, Mikkel
 - 7.10.2010 Opiskelijoiden tutustuminen toimipaikkaan, Kontionkatu, Mikkel
 - 14.10.2010 Opiskelijoiden ja opettajan tapaaminen aiheena työelämän pelisäännöt, Lähemäkitalo, Mikkel
 - 15.10.2010 Opiskelijat tutustumassa lastensuojeluun, Mikkel
 - 22.10.2010 Perheiden ja opiskelijoiden yhteinen tapaaminen, Kontionkatu, Mikkel
 - 4.11, 18.11, 3.12.2010 Opiskelijoiden ohjaus, Lähemäkitalo, Mikkel
 - 8.12.2010 Kaste-ohjelman ja hankkeen esittely opiskelijoille, Mikkel
 - 10.12.2010 Opiskelijoiden pilotoinnin yhteenveto ja arviointi, Kontionkatu, Mikkel. Pilotin päätyttyä vuoden 2010 lopussa opiskelijat järjestivät Kontionkadun asunnossa leikki-ikäisille tytöille ryhmätoimintaa ja pojat toimivat tukihenkilöinä murrosikäiselle pojalle. Hanketyöntekijä toimi edelleen yhtenä opiskelijoiden ohjaajana ja yhteyshenkilönä oppilaitoksen ja sosiaalitoimen välillä.
 - 14.1, 28.1., 9.2.2011 Opiskelijoiden ohjaus, Lähimäkitalo ja Kontionkatu, Mikkel
 - 30.3.2011 Opiskelijoiden työelämäjakson arviointi ja palautekeskustelu, Kontionkatu, Mikkel
- Juvalla toteutettiin varhaisen tuen ryhmä erityislasten vanhemmille yhteistyössä hankkeen, kunnan varhaiskasvatuksen ja perhetyön kanssa. Ryhmään osallistui neljä perhettä, joiden lapsista oli päivähoidossa huolta, mutta kellään ei ollut vielä diagnoosia. Hanketyöntekijä osallistui ryhmätoiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen, keräsi palautteet sekä vanhemmilta että työntekijöiltä ja ohjasi varhais-erityisopettaja-opiskelijaa, joka tekee ryhmätoiminnasta gradunsa.
 - 7.10., 14.10., 21.10, 4.11., 11.11., 18.11., 25.11., 2.12., 8.12.2010 Ryhmätapaaminen, Juva
 - 2.2.2011 Ryhmän ohjaajien palautekeskustelu, Juva
 - 21.3.2011 Ryhmän seurantatapaaminen, Juva
- Hirvensalmella on menossa vauvaryhmä perheille, joissa on alle 1v. lapsi. Ryhmä kokoontuu kevään 2011 ajan kerran kuukaudessa ja tavoitteena on tarjota perheille vertaistukea ja tukea vanhemmuutta. Ryhmää ovat ohjaamassa perhetyöntekijä, päivähoitojohtaja, opiskelija, terveydenhoitaja ja hanketyöntekijä.
 - 1.11.2010 ja 10.1.2011 Ryhmän suunnittelukokous, Hirvensalmi
 - 25.1., 22.2. ja 29.3.2011 Ryhmätapaaminen, Hirvensalmi
- Kangasniemellä toteutettiin syksyllä 2010 vertaisryhmät esikoululaisten-toisluokkalaisten ja yläkouluikäisten lasten vanhemmille. Hanke osti MLL:ltä kolme kertaa sisältäneen ryhmäohjaaja-koulutuksen vapaaehtoisille ohjaajille ja hanketyöntekijä osallistui ryhmien suunnitteluun, ryhmäohjaaja-koulutukseen ja palautteiden keräämiseen sekä ryhmäläisiltä että ohjaajilta.
 - 3.11.2010 MLL:n ryhmäohjaaja-koulutus III, Kangasniemi

- Pieksämäellä pilotoitiin I hankkeen aikana kaksi varhaisen tuen ryhmää ja tässä hankkeessa on laadittu suunnitelmat toiminnan jatkamiseksi, mutta jostain syystä ryhmään ei ole saatu osallistujia. Ryhmän aloitus siirtyy syksyyn 2011.
 - 2.11., 16.12.2010 ja 2.2.2011 Ryhmän suunnittelukokous, Pieksämäki
- Ehkäisevän työn tekijä osallistuu aktiivisesti maakunnan alueella kuntien lapsiperhepalveluiden moniammatillisten työryhmien toimintaan.
 - 2.12.2010, 22.2.2011 Lapsiperheteriimi, Juva
 - 15.12.2010, 2.2.2011 Pieksämäki-työryhmä, Pieksämäki
 - 12.1.2011, 30.3.2011 Lapsere-tiimi, Joroinen
 - 1.2.2011 Lapsiperheteriimi, Heinävesi
 - 2.2.2011 Perhe Ykkönen, Kangasniemi
 - 15.2.2011 Lapsiperheteriimi, Rantasalmi
 - 7.3.2011 Varpu-työryhmä, Pieksämäki
 - 8.3.2011 Perhetyön neuvottelukunta, Mikkeli
 - 17.3.2011 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman seurantatyöryhmä, Mäntyharju
 - 22.3.2011 Varpu-työryhmä, Punkaharju
 - 9.12.2010, 31.1.2011 Varpu-työryhmä, Mikkeli
- Lasten, nuorten ja perheiden palveluita kehitetään yhteistyössä muiden maakunnassa toimivien hankkeiden kanssa, joiden toimintaan hanketyöntekijä osallistuu resurssien tarjoamissa rajoissa.
 - 20.10.2010, 11.1.2011 Voikukkia -hanke, Mikkeli
 - 2.11.2010, 12.1.2011 Mulla on asiaa -hanke, Mikkeli
 - 17.11.2010, 16.12.2010, 22.2.2011 Pokery -työryhmä, Pelissä -hanke, Mikkeli
- Hanketyöntekijä oli 13.10.2010 esittelemässä hankkeen tavoitteita ja toimintaa sekä pohtimassa yhteistyömahdollisuuksia Lapsiperheiden kehityksen tukiyksikössä Mikkelissä.
- Järjestöyhteistyö: Mikkelin seudun lastensuojelujärjestöt kokoontuivat ensimmäisen kerran yhteen 19.11.2010 pohtimaan yhteistyötä keskenään ja seudun kuntien kanssa. Seuraava tapaaminen järjestettiin 29.3.2011 ja tapaamisista jatketaan syksyllä 2011. Hankkeen työntekijät ovat mukana tapaamisissa.

Tulokset:

- Palautteiden mukaan kaikki Hetki molemmille toimintaan osallistuneet tahot (opiskelijat, kaupungin työntekijät, asiakkaat) olivat tyytyväisiä pilotoituihin palveluihin. Opiskelijat saivat uusia oppimiskokemuksia ja kaupungin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö tiivistyi. Vastaavaa toimintaa on tarkoitus jatkaa uusien opiskelijaryhmien kanssa. Hanketyöntekijä mallintaa Hetki molemmille pilotin Innokylään, jolloin mallia voidaan levittää myös muihin kuntiin ja alueille.
- Ohjatun vertaisryhmätoiminnan käynnistäminen lapsiperhepalveluihin on kirjattu usean kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmiin Etelä-Savossa. Pilotoinneista saadut kokemukset ovat vahvistaneet toimijoiden käsityksiä sen vaikuttavuudesta ja kaikki asiakaspalautteet ovat olleet positiivisia. Kaikissa ryhmissä keskeisenä painopistealueena oli vanhemmuuden tukeminen ja vuorovaikutus lasten kanssa. Kaikissa kunnissa, joissa pilotointeja toteutettiin, on olemassa suunnitelmat ryhmätoiminnan jatkamisesta ja muiden kokemuksista rohkaistuneita uusia kuntia on käynnistämässä ohjattua ryhmätoimintaa omista tarpeistaan lähtien. Hanketyöntekijä mallinsi ohjatun ryhmätoiminnan kokonaisuutena Innokylään ja kertoo jatkuvasti eri yhteyksissä pilotoinneista sekä saavutetuista tuloksista.

- Moniammatilliset tiimit ovat vakiinnuttaneet toimintaansa hankkeen aikana ja joitakin uusia työryhmiä on syntynyt. Osa työryhmistä toimii pelkästään lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman seuranta- ja toteuttamisryhmänä, mutta enemmistöllä se on vain yksi osatehtävä. Hanketyöntekijä pyrkii selkeyttämään tiimien rooleja mm. olemalla mukana laatimassa tiimeille vuosisuunnitelmia ja nimeämässä tiimien tehtäviä. JJR – kunnissa on menossa webropol – kysely työryhmien jäsenille siitä, miten tiimien toimintaa voitaisiin kehittää ja voisiko näillä kolmella tiimillä olla jotain yhteistä toimintaa. Vastauksia käsitellään tiimeissä myöhemmin syksyllä. Hanketyöntekijän keskeisenä tehtävänä on kehittämisideoiden ja pilotointien tulosten levittäminen moniammatillisissa työryhmissä kunnasta toiseen, mikä on onnistunut hyvin. Kunnissa on otettu mallia ja lähdetty kehittämään uusia toimintamalleja omaan kuntaan sopivaksi.

Arviointi:

- Tällä hankekaudella on onnistuttu tiivistämään yhteistyötä alueen ammattikorkeakoulun kanssa ja opiskelijoita on saatu mukaan kehittämistoimintaan.
- Ohjatun vertaisryhmätoiminnan merkitys varhaisen tuen muotona, joka ehkäisee korjaavien palvelujen tarvetta, on ymmärretty erityisesti kuntien työntekijätasolla. He ovat halukkaita kehittämään toimintamalleja edelleen, mutta esteeksi tahtoo muodostua resurssien puute. Perustehtävistä on vaikea irrottaa aikaa ryhmätoiminnalle, eivätkä esimiehet paria poikkeusta lukuunottamatta ole valmiita vähentämään muita töitä ryhmätoimintaan osallistuvilta työntekijöiltä. Lisäksi maakuntaan tarvittaisiin varhaisen tuen palvelujen koordinaattori, joka toimisi työntekijöiden tukena toimintoja järjestettäessä, huolehtisi niiden jatkuvuudesta ja siitä, että niille varataan riittävät resurssit.
- Moniammatillisen yhteistyön arvo lasten ja perheiden palveluissa on huomattu maakunnassa ja sitä edistäviä työryhmiä sekä toimintamalleja syntyy jatkuvasti lisää. Työntekijät ovat antaneet toistuvasti palautetta siitä, kuinka oma työ helpottuu, kun asioita voi pohtia yhdessä toisen sektorin työntekijän kanssa. Moniammatilliset tiimit koetaan tärkeiksi yhteistyöfoorumeiksi, joihin osallistutaan aina kun mahdollista, sillä niissä jaetaan tietoa, tutustutaan ja suunnitellaan tulevaa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien laatiminen, seuranta ja toteutus ovat edistäneet monitoimijaista yhteistyötä kunnissa, mutta hanketyöntekijä joutuu usein muistuttamaan siitä, että suunnitelmia täytyy myös seurata ja toteuttaa. Hankkeessa tavoitteena on tukea kuntien moniammatillisten lapsiperheteriimien toimintaa ja näin edistää yhteistyötä. Tämä onnistuu hyvin jo useimmissa alueen kunnissa, mutta kuntarajat ylittävä tai seudullinen yhteistyö on vaikeaa.

Sijaishuollon painopiste

Toimenpiteet:

- Käynnit maakunnan alueella toimivissa ammatillisissa perhekodeissa ja lastensuojelulaitoksissa jatkuivat. Käynneillä kerättiin atk-pohjaiseen sovellukseen yksiköiden perustiedot, tiedot vapaista paikoista sekä lisättiin sosiaalityöntekijän arviot.
 - 14.10.2010 Perhekoti Kalliokumpu, Mikkeli
 - 24.11.2010 Lastensuojelulaitos La casa cialla, Mikkeli
 - 30.11.2010 Perhekoti Oscar, Mikkeli
 - 7.12.2010 Perhekoti Mikkala. Pieksämäki
 - 14.12.2010 Perhekoti Jokipolku, Mikkeli
 - 25.3.2011 Perhekoti Kuusisto, Mäntyharju
- Hanke kutsui määräaikaisen sijaishuollon neuvottelukunnan edistämään yhteistyötä maakunnallisen yhteistyömallin ja keskitetyn rakenteen järjestämiseksi lastensuojelun

sijaishuoltoon. Neuvottelukunnan jäseniksi kutsuttiin kuntien sosiaalitoimen johtavia viranhaltijoita, sijaishuollon toimijoita ja maakuntakehittäjiä.

- 22.11.2010 Mikkelin kaupunki, sijaishuollon resurssikeskuksen suunnittelu
 - 16.2.2011 Sijaishuollon kehittäjäryhmän suunnitteluneuvottelu, Mikkelin
 - 18.2.2011 Sijaishuollon kuntaneuvottelu
- Lastensuojelun sijaishuollon rakenteiden ja perhehoidon vahvistaminen jatkui yhteistyössä Lapset ja perheet Kaste II-hankkeen sijaishuollon ylimaakunnallisen tiimin kanssa sekä maakunnassa toimivien sijaishuollon toimijoiden ja kehittäjien kanssa.
 - 19.11.2010 Neuvottelu: Kaste ja Pela/ sijaishuollon kehittäminen ja yhteistyö Etelä-Savossa
 - 2.12.2010 Kokemukset näkyviin -väkivaltatyön kehittämishanke, Viola ja Pela, yhteistyön tiivistäminen, Mikkelin
 - 9.2.2011 Suunnitteluneuvottelu vertaisryhmävetäjien kanssa, sijoitettujen lasten vertaisryhmä, JJR-kuntien ryhmän toteuttaminen siirtynyt syksyyn 2011. Mikkelin
 - 15.3.2011 Valtakunnallinen perhehoidon kehittäjien tapaaminen / Perhehoitoliitto, Jyväskylä

Tulokset:

- Sijaishuoltoyksikön/resurssikeskuksen perustamisen edistämiseksi nimettiin määräaikainen maakunnallinen sijaishuollon neuvottelukunta. Rakenteiden kehittämiseksi tehtiin ylimaakunnallista Kaste-yhteistyötä Keski-Suomen ja Pohjois-Savon sijaishuollon tiimien kanssa.
- ATK-pohjaista rekisteriä ammatillisista perhekodeista ja lastensuojelulaitoksista täydennettiin.
- Perhehoidon vahvistamiseksi hanketyöntekijä osallistui valtakunnalliseen perhehoidon kehittäjien verkostoon.

Arviointi:

- Sijaishuollon maakunnallisten rakenteiden kehittämiseksi on tehty laajaa yhteistyötä suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti.
- Kaste-hanke on jatkanut aikaisempien hankkeiden aloittanutta kehittämistyötä.
- Hankevetoinen kuntien välinen yhteistyö on Etelä-Savossa tiivistynyt Lapset ja perheet Kasteen aikana.
- Sijaishuollon kehittäminen ja palveluiden uudistaminen vaatii edelleen laajaa verkostoitumista paikallisesti, seudullisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Verkostoituminen käynnistyi edellisen hankkeen aikana. Meneillään olevassa hankkeessa näitä yhteistyö- ja verkostosuhteita on pystytty hyödyntämään.

2.1.2 Keski-Suomi

Toimenpiteet ja tulokset:

Monitoimijaisen ja moniammatillisen varhaisen tuen tarpeiden tunnistamisen ja toteuttamisen vahvistaminen

- Helmi-huhtikuun aikana 2011 on tehty aloitteet Saarikan ja Wiitaunionin kanssa tehtävästä yhteistyöstä varhaiskasvatuksen, neuvolatyön ja lastensuojelun perhetyön osalta.

- Helmi-huhtikuun 2011 aikana on tehty yhteistyöaloitteet viiden kunnan perusturvaliikelaitos Saarikkaan sekä Keruulle, Kinnulaan ja Laukaaseen, joista Kinnulan kanssa on alustavasti sovittu yhteistyötapaaminen toukokuulle. Saarikan tapaamisen yhteydessä tiedustellaan mahdollisuutta työstää heillä jäsenneiltyä perhekeskusmallia Innokylän REA-arviointityökalun avulla käytännön sovelluksena perhekeskusajattelumallista.
- Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa kehitettyä monitoimijaista perhevalmennusmallia ja neuvolatyön ohjausryhmän toimintaa on levitetty suunnitelmien mukaisesti Jyväskylän seudulla ja toiminta on vakiintunut sekä tukee neuvola-asetuksen käyttöön ottoa. Keski-Suomen alueen muihin kuntiin tuetaan toimintojen aloittamista hankekauden 2011-2012 aikana.
- Yhteistyö ehkäisevän työn rakenteen mallintamiseksi on aloitettu THL:n suunnittelijan kanssa keväällä 2011. Työstämisen tavoitteena on hahmottaa malli, jossa ehkäisevä työ jäsennetään kunnan palvelujärjestelmän rakenteisiin yli sektorirajojen. Tuloksena on alustava mallinnus ehkäisevän työn rakenteista, jota käsitellään Jyväskylän ehkäisevän työn työryhmässä kesäkuussa 2011.
- Yhteistyö on aloitettu maaliskuussa 2011 Koulutus elämään – säätiön kanssa. Tavoitteena on käynnistää ko. säätiön opetusohjelma parissa kolmessa päiväkotikoulu-yhdistelmässä maakunnassa syksyn 2011 aikana. Hankkeen roolina on toimia yhteistyöpäiväkotien ja – koulujen löytämisessä ja mahdollisuuksien mukaan tukea järjestelyissä. Opetusohjelmassa tavoitteena on edistää lasten ja nuorten terveitä elämäntapoja sekä ehkäistä päihteiden väärinkäyttöä. Tämän hetkisenä tuloksena on toimiva yhteistyö ehkäisevää työtä tekevän toimijan kanssa.
- Huolen puheeksi ottamisen tulevat sisältymään osana perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koulutuskokonaisuuteen. Koulutukset suunnataan henkilöstön osaamisen vahvistamisen lisäksi tukemaan monitoimijaista yhteistyötä, madaltamaan konsultointikynnystä ja selkeyttämään vastuita. Koulutukset käynnistyvät syksyllä 2011 ja kouluttajaverkoston kokoaminen on aloitettu. Jämsän suun terveyden huollon taholta on tullut aloite huhtikuussa 2011 huolen puheeksi otto koulutuksesta.
- Päivähoidon ja lastensuojelun yhteistyötä on kehitetty Kaste I- hankkeen aikana mm. Keuruulla, jossa kehitettyyn malliin mennään tutustumaan ja arvioimaan mitä toimintamallista voitaisiin hyödyntää maakunnan muissa kunnissa.

Toimenpiteet ja tulokset:

Varhaisen tuen rakenteiden, prosessien ja työtapojen kehittäminen lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseksi

- Kehittämistä on jäsennetty ja nivelletty varhaiskasvatussuunnitelmien, esiopetussuunnitelmien sekä perusopetuksen kolmiportaiseen tukeen liittyvissä suunnitelmissa kevään 2011 aikana. Teemaan liittyy kiinteästi perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset yleisen, tehostetun ja erityisen tuen osalta. Opetussuunnitelman muutokseen liittyen järjestetään maakunnallinen työkokous 11.5.11, jonka osalta voidaan pitää hyvänä tuloksena sitä, että työkokoukseen on runsaasti ilmoittautuneita eri puolilta maakuntaa. Päivän tavoitteena on virittää jatkotyöskentelyä ja yhteistä jäsentämistä siitä, mitä muutostarpeita lakimuutos tuo eri toimijoille oikea-aikaisen tuen varmistamiseksi.
- Monitoimijaisessa yhteistyötapaamisessa on käyty palautekeskustelua perhekoulutoiminnan tämän hetkisestä tilanteesta. Perhekouluverkostolle vietiin Kaste hankkeesta aloite neuvolatyön ja varhaiskasvatustyön yhteistyöstä ennalta ehkäisevän vertaisryhmätoiminnan kokeilusta Jyväskylässä. Työstämistä jatkaa perhekouluverkoston pienempi tiimi kevään 2011 aikana. Ennaltaehkäisevän vertaistukiryhmän kehittäminen ja kehittämistyöhön liittyvä tutkimus on aloitettu keväällä 2011, jatkuu syksyyn 2011 saakka. Pro gradu-työn avulla selvitetään

ammattilaisten ja vanhempien käsityksiä ennaltaehkäisevästä työstä haastavasti käyttäytyvän lapsen ja hänen perheensä tukemisessa.

- Perhekouluverkostossa on aloitettu keskustelu haastavasti käyttäytyvän lapsen ja hänen perheensä tuen mallin avaamisesta ja tavoitteena on viedä teema maakunnalliseen keskusteluun. Työskentelyä jatketaan perhekouluverkostossa ja maakunnallisessa työkokouksessa hyödyntäen edellä mainittua mallia ja muissa kunnissa kehitettyjä prosesseja.
- Pienten kuntien perhetyöntekijät kokoontuvat säännöllisesti ja tapaamisten tavoitteena on tukea yksin työtä tekevien perhetyöntekijöiden osaamista. Perhetyöntekijöiltä saadun palautteen mukaan työkokoukset ovat tärkeitä työssä jaksamiselle ja työn kehittämiseksi. Perhetyöntekijöiden kanssa neuvotellaan parhaillaan konsultatiivisista ja oman työn tutkivan kehittämiseen painottuvista työkokouksista, jossa hyödynnetään Matkamalli – menetelmää. Työkokoukset käynnistyvät (mahdollisesti) syksyllä 2011. Yhteinen maakunnallinen työkokous perhetyöntekijöille järjestetään loka-marraskuussa 2011, jonka sisältöjä suunnitellaan yhteistyössä Saarikan perhetyön tiimin kanssa.
- Lapsiperheiden kotipalvelun saamisen kriteerien kehittämiseksi Keski-Suomen ja Etelä-Savon hanketyöntekijän yhteistyönä on tehty kyselylomake, jolla selvitetään Keski-Suomen ja Etelä-Savon lapsiperheiden saamaa kotipalvelua, sen järjestämisestä ja palvelun saamisen kriteerejä. Tuloksena saadaan tietoa tämänhetkisestä lapsiperheiden kotipalvelun tilanteesta ja kuntien mahdollisista erilaisista käytänteistä. Kyselyn pohjalta saadaan tietoa lapsiperheiden varhaisen ja oikea-aikaisen tuen kehittämisen pohjaksi.

Toimenpiteet ja tulokset:

Erityispalvelujen ja peruspalvelujen välisen yhteistyön edistäminen ja vahvistaminen

- Hanke on koordinoitunut ensimmäisen maksatusjakson aikana useita yhteistyötapaamisia ja työkokouksia. Perusopetuksen, lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian työkokouksiin on osallistunut henkilöstöä lähinnä Jyväskylän perusopetuksesta ja oppilashuollosta, kunnallisista ja yksityisistä lastensuojelulaitoksista, sekä nuorisopsykiatriasta. Työkokousten teemoina ovat olleet palvelurakennemuutokset (seututerveyskeskus, kouluterveydenhoito, nuorisopsykiatria). Jyväskylän ja maakunnan koulusosiaalityöntekijöiden ja -kuraattorien työkokousten aiheina ovat olleet kuraattorien, opinto-ohjaajien ja sosiaalityöntekijöiden työnjako koulupudokkaiden kanssa tehtävässä työssä, MLL:n ja Pela:n aikuisystävätoiminnan esittely, Koppari-hankkeen (koulupudokkuuden vähentäminen) esittely, sekä hyviksi ja toimiviksi havaittujen käytäntöjen jakaminen.
- Jyväskylän kaupungin lastensuojelun, perheneuvolan ja Keski-Suomen sairaanhoitopiirin nuorisopsykiatrian vastualueen yhteisesti käynnistyvä monimuotoinen perheterapiatyöryhmän perustamistyö etenee suunnitellusti.

Toimenpiteet ja tulokset:

Lähisuhde- ja perheväkivalta toiminta- ja koulutusmallin kehittäminen

- Keski-Suomessa maakunnallinen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn työryhmä on aloittanut toimintansa 18.1.2011 ja kokoontuu neljä kertaa vuodessa. Mukana ovat kuntien väkivaltatyön yhdyshenkilöt, STM, THL, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, kevään 2011 aikana työryhmään kutsutaan myös seurakunnan edustus. Tavoitteena on perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn liittyvän toiminnan ja toimijajoukon näkyväksi tekeminen, kunta- ja maakuntakohtaisen yhteistyön suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin rakentamisen aloittaminen. Työryhmää koordinoi Kaste – hanke ja toiminta on tarkoitus saada vakiintuneeksi toiminnaksi tukemaan monialaista ehkäisevää työtä. Helmi-toukokuun 2011 aikana

kootaan neuvolatyön ja varhaiskasvatuksen toimialoilta kouluttajaverkostoa, mahdollisuuksien mukaan myös muilta toimialoilta (sosiaalityö, opetustoimi ja järjestöt).

- Kevään 2011 aikana on kerätty peruspalveluissa toimivien henkilöiden näkemyksiä ja ideoita väkivallan ehkäisytyöhön liittyen ja sen pohjalta on lähdetty rakentamaan koulutus- ja toimintamallin sisältöä. Mallia on esitelty mm. THL:n, STM edustajalle, Jyväskylän kaupungin ehkäisevän työn tiimille ja sitä on tarkoitus esitellä Jyväskylän perusturvalautakunnalle vielä kevään 2011 aikana. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn (ja huolen puheeksi otto koulutukset) aloitetaan yhteisellä seminaaripäivällä 17.5.2011. Varsinaiset toimijoiden koulutukset alkavat syksyllä 2011. Hankekauden aikana rakennetaan ehdotus ehkäisevän työ rakenteista, johon perhe- ja lähisuhdeväkivallan koulutus- ja toimintamalli kytkeytyy sekä ehdotus työn jatkumisen turvaamiseksi. Ehkäisevän työn rakenteita työstetään yhteistyössä THL:n Jyväskylän alueyksikön suunnittelijan kanssa.
- Tuloksena tässä vaiheessa on säännöllisesti kokoontuva maakunnallinen työryhmä, koulutusohjelman sisältöä miettivä pienempi työryhmä, yhteistyöverkosto K-S:n shp:n, AVI:n, THL:n sekä eri toimijoiden kuten Jamk, järjestöt ja seurakunta kanssa. Peruspalveluista on mm. neuvolan terveydenhoito ollut pohtimassa koulutuksen sisältöjä ja tätä kautta on saatu arvokasta tietoa kentän osaamisen kehittämisen tarpeista. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koulutus- ja toimintamalli on laaja osa-hanke ja siihen liittyen on pidetty koko hankekauden ajan viikoittaisia pienempiä ja isompia suunnittelu-, ideointi- ja kehittämiskokouksia eri yhteistyötahojen kanssa. Suunnitelma on edennyt aikataulun mukaisesti.
- Lähisuhde- ja perheväkivallan havaitsemisessa, tunnistamisessa ja työmenetelmien esim. mini-interventioiden käyttöönotossa lisätään työntekijöiden osaamista. Yhteistyö Jamk:n kanssa teemaan liittyen käynnistynyt maaliskuussa 2011.
- Hanke oli mukana toteuttamassa Kokemukset näkyviin sijaishuollossa – hankkeen kanssa kolmen iltapäivän koulutuskokonaisuutta. Osallistujina sosiaalityöntekijöitä, biologisia vanhempia, lastensuojelulaitosten ohjaajia sekä sijaisvanhempia.

Toimenpiteet ja tulokset:

Sijaishuollon ja perhehoidon kehittäminen

- Perhehoidon kehittämisryhmä on kokoontunut 12.1.2011. Perhehoitolain ja lastensuojelulain uudistustyötä on seurattu sekä kommentoitu ehdotusta hallituksen esitykseksi perhehoitolain muutoksesta. Hallituksen esityksestä on tiedotettu kuntien sosiaalityöntekijöitä sekä perhehoitajia. Perhehoidon tietoisku-työkokouksessa 31.3.11 tiedotettiin muutoksista sekä työstettiin kehittämistarpeita, joista nousi esille rekrytoinnin ja tukitoimenpiteiden tärkeys, lomituksen organisointi, biologisten vanhempien tukemisen tärkeys, yhteistyön tiivistäminen eri osapuolten kesken. Keskeisenä nousi esille perhehoidon maakunnallisen tukipalvelujen tarve ja ehdotettiin perustettavaksi Keski-Suomen perhehoidon tukikeskusta sijaishuoltoyksikön yhteyteen. Perhehoidon tietoisku – työkokoukseen osallistui perhehoitajia, sosiaalityöntekijöitä ja heidän esimiehiään.
- Jyväskylän kaupungin nuorisokotien ohjaajien jälkihuoltotyöryhmä kokoontui kaikkiaan kolme kertaa raportointikauden aikana. Nuorisokodit kartoittivat omia käytäntöjään ja tekivät asiakaskyselyjä sijoituksen jälkeisen tuen tarpeesta. Nuorisokodeilla on tavoitteena vuoden 2011 aikana saada aikaan yhteinen Laatukäsikirja.
- Laitosten perhehoidon kehittämisen jatkamiseksi Kaste – hanke on koordinoitunut Mattilan perhetukikodin sekä sen yhteydessä toimivan Tuetun asumisyksikön, Jyväskylän kaupungin perhetyön sekä lastensuojelun avohuollon sosiaalityön

yhteistyötä, jonka myötä on mm avattu työprosesseja ja miten eri toimijat liittyvät asiakkaan tuen prosessiin. Tuloksena tässä vaiheessa voidaan pitää sitä, että yhteisen ymmärryksen jakaminen eri toimijoiden työprosessien kulusta pidettiin tärkeänä ja jatkotyöstämistä toivottiin edelleen. Tämä on tukenut ns. nivelvaiheen työskentelyn kehittämistä.

- Sijaishuollon toimintatapojen yhtenäistämiseksi järjestettiin Perhehoidon tietoisku, johon osallistui viiden eri kunnan sosiaalityön edustajia. Jyväskylän kaupungin sijaishuollon työntekijöiden kanssa on pidetty raportointikaudella kaksi työkokousta.
- Perhehoidon osuuden lisäämiseksi maakunnassa ja perhehoidon eri muotojen kehittämiseksi rekrytoitiin lyhytaikaista perhehoitoa tarjoavia perheitä yhdessä Mattilan perhetukikodin kanssa. Mattilan perhetukikoti järjesti yhdessä hankkeen ja Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön kanssa tiedotustilaisuuden 25.1.2011.
- Palokan nuorisokodin satelliitti perhehoidon infotilaisuus pidettiin 22.2.2011. Kauden aikana on saatu yksi perhe lisää toimintaan ja tehty kaksi uutta nuoren sijoitusta perhehoitoon.
- Nuorten perhehoidon kehittämiseksi on jatkettu työskentelyä. Kehitetään nuorten perhehoidon rekrytointia sekä kohdennettua valmennusta yhdessä Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön kanssa, mm. tiedotetaan entistä tehokkaammin perhehoidon eri vaihtoehtoista. Kuntiin on hankekauden aikana lähetetty Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön toimesta rekrytointimateriaalia.
- Raportointikaudella alkoi Itä- ja Keski-Suomen alueen yhteinen perhehoidon mentorointikoulutus. Tuloksena voidaan pitää sitä, että mentoreiksi koulutautuvia osallistui Keski-Suomesta, Etelä-Savosta ja Pohjois-Savosta yhteensä 15 perhehoitajaa ja että koulutus tuottaa yhteiset mentoroinnin toteuttamis- ja sopimuskäytännöt.
- Uusi perhehoidon intensiivisen tuen ryhmä alkoi helmikuussa 2011 ja se on kokoontunut säännöllisesti kevään 2011 aikana. Mallia kuvataan Innokylään REA-työkalun avulla. Välimatkojen takia ns. mukautettu ryhmä aloitti myös Viitasaarella.
- Sukulaissijaisvanhempien työnohjaukseen koordinoitiin uusi ryhmä, joka on kokoontunut alkuvuodesta 2011 alkaen.
- Sijaisperheiden lomitusjärjestelmää on luotu valmennuskurssien yhteydessä. Jokaisen valmennuskurssilta valmistuvan perheen toivotaan nimeävän tuttavaperhe, jonka puoleen he äkillisessä tai suunnitellussa lastenhoitotarpeessa ja lomituksen järjestämisessä voisivat kääntyä. Perheet koulutetaan Sijaishuollon peruspilarit -koulutuksella.

2.1.3 Pohjois-Karjala

Toimenpiteet:

Terapiapalvelujärjestelmän ongelmakohtien kartoittaminen

- Hanke alkoi lasten ja nuorten terapiapalvelujärjestelmän ongelmakohtien kartoittamisella. Aluksi ongelmakohtia kartoitettiin hankkeen pientyöryhmässä ja hankkeen johtoryhmään kuuluvien henkilöiden kanssa. Myöhemmin ongelmakohtia ja hyvin sujuvia asioita kartoitettiin myös hankkeen työpajoissa.

Terapiapalvelujärjestelmän nykytilan kuvaus

- Heti hankkeen alussa hankkeen koordinaattori alkoi myös koota aineistoa palvelujärjestelmän nykytilan kuvaamiseen. Nykytilan kuvauksesta oli tarkoitus kirjoittaa raportti, jossa a) selvitetään terapiapalvelujärjestelmään liittyvät keskeiset käsitteet, avataan terapiamuodot ja selvitetään, millaisissa ongelmissa niiden hyödyistä on näyttöä, b) avataan lainsäädännön perusteet, c) kuvataan nykytilannetta tilastotietojen valossa, d) selvitetään toimijoiden käytössä oleva asiantuntijuus,

keskinäinen yhteistyö ja työmenetelmät sekä e) kuvataan nykytilanne toimijoiden ja perheiden kokemana.

- Ensimmäisen maksatusjakson aikana nykytilan kuvaukseen on kuvattu eri terapiamuodot, koottu jonkin verran lainsäädäntöä ja tilastotietoa (osittain kohdat a, b ja c). Lisäksi hanke on järjestänyt työpajoja, joissa on kartoitettu palvelujärjestelmässä toimivien työmenetelmiä ja yhteistyötä (kohta d). Toimijoiden kokemus nykytilanteesta on tullut esiin työpajoissa sekä koordinaattorin ja toimijoiden välisissä (kahdenkeskisissä) keskusteluissa ja erilaisissa kokouksissa (kohta e). Perheiden kokemusta nykytilanteesta on kartoitettu kyselyllä (kohta e).

Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen

- Hankkeen pientyöryhmässä ja työpajoissa on pohdittu mm. kuinka saadaan oikeat palvelut oikeaan aikaan tukea tarvitseville lapsille ja nuorille, kuinka vähennetään päällekkäistä työtä palvelujärjestelmässä, kuinka nopeutetaan palveluun pääsyä, kuinka saadaan oikea tuki mahdollisimman nopeasti jne.
- On pohdittu sitä, miten moniammatillista yhteistyötä voisi kehittää niin, että em. asiat toteutuisivat. Hankkeen koordinaattori on tavannut palvelujärjestelmässä toimivia ja alkanut selvittää, millaisia erilaisia varhaiseen tukeen ja puuttumiseen liittyviä moniammatillisia yhteistyöryhmiä nykyisin toimii. Selvittelytyön aikana koordinaattori on havainnut, että palvelujärjestelmän toimijat eivät tunne toisiaan ja toistensa toimintaa, järjestelmässä on paljon epäselvyyttä ja sekavuutta. Erilaisia moniammatillisia ryhmiä toimii ja jatkossa on tarkoitus selvittää niiden toimintaa (tehtävä, tavoitteet; miksi ovat olemassa) tarkemmin siten, että kootaan ihmisiä yhteen keskustelemaan moniammatillisesta yhteistyöstä.

Maksusitoumuskäytäntöjen selkeyttäminen

- Hankkeessa pyritään selkeyttämään palvelujärjestelmää maksusitoumuskäytäntöjä uudistamalla. Nykyisin Joensuussa maksusitoumukset kiertävät usein Kasvatus- ja perheneuvolan kautta, eikä kukaan oikein tiedä, kenellä on vastuu lapsen kokonaistilanteesta ja siten myös terapian seurannasta ja arvioinnista. Maksusitoumuksen kiertäminen Kasvatus- ja perheneuvolan kautta on myös siinä mielessä turhaa, että Kasvatus- ja perheneuvolassa lasta ei tunneta, maksusitoumus on myönnettävä lausunnon perusteella. Joensuussa on nyt päätetty kokeilla mallia, jossa terapiamäärärahoja kohdennettaisiin Kasvatus- ja perheneuvolasta suoraan niille tahoille, joissa lapsi arvioidaan ja terapian / kuntoutuksen tarve havaitaan. Tällöin lapsen arviointi ja päätös terapiasta / kuntoutuksesta (maksusitoumuksen hyväksyminen) tapahtuisivat samassa paikassa. Näin ollen myös lapsen terapian / kuntoutuksen seuranta tapahtuisi siellä. Jollakin taholla olisi siis kokonaisvastuu lapsen terapiasta / kuntoutuksesta.
- Koulutustoimen edustajat on kutsuttu koolle keskustelemaan siitä, kannattaisiko terapiamäärärahoja kohdentaa koulutustoimeen, jotta tietyt maksusitoumukset voitaisiin myöntää suoraan sieltä, eikä niiden tarvitsisi kiertää Kasvatus- ja perheneuvolan kautta kuten nykyisin tapahtuu.
- Asiakasohjauksen keventämiseksi Joensuun kaupunki on jo ennen Terttu-hankkeen alkamista tehnyt PKSSK:n kanssa sopimuksia maksusitoumuskäytännöistä. On sovittu, että PKSSK hoitaa tietyt maksusitoumukset, eivätkä maksusitoumukset kierrä Joensuun Kasvatus- ja perheneuvolan tai tutkimus- ja kuntoutustyöryhmän kautta. Käytäntö on osoittautunut toimivaksi erityishuoltoa lukuun ottamatta. Tästä syystä Terttu-hanke kutsui erityishuollon edustajat keskustelemaan asiasta ja päätettiin, että erityishuollon maksusitoumusten osalta palataan vanhaan käytäntöön eli terapiasuositus ja maksusitoumuspyyntö lähetetään taas jatkossa Kasvatus- ja perheneuvolaan.

Uusien työkäytäntöjen kehittäminen

- Uusia työkäytäntöjä suunnitellaan hankkeessa varsinaisesti toisella maksatusjaksolla ja edelleen sen jälkeen. Ensimmäisellä maksatusjaksolla uusia työkäytäntöjä suunniteltiin lähinnä vain Perheentalo suunnitteluhankkeeseen liittyen.
- Terttu-hanke on tehnyt yhteistyötä Perheentalon suunnitteluhankkeen kanssa Joensuussa. Perheentalossa on mahdollisuus kehittää uusia työkäytäntöjä perheiden varhaiseen tukemiseen. Perheentalo voi omalta osaltaan edistää ns. matalan kynnyksen terapiapalveluiden saatavuutta ja auttaa perheitä löytämään tarvitsemaansa tukea / apua jo varhaisessa vaiheessa.

Tulokset

- Lasten ja nuorten terapiapalvelujärjestelmän ongelmakohdat Pohjois-Karjalassa (Joensuu, Kontiolahti, Polvijärvi) on kartoitettu.
- Aineistoa nykytilan kuvaukseen on kerätty runsaasti.
- Eri toimijoita on koottu yhteen pohtimaan terapiapalvelujärjestelmän kehittämistä (työpajat, muut kokoukset).
- Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen (mm. neuvola, perheneuvola, terapeutit) on käynnistynyt. On todettu, että jatkossa mukaan kehittämistyöhön tarvitaan ehdottomasti päivähoito.
- Maksusitoumuskäytäntöjä on päätetty uudistaa siten, että tietyissä tapauksissa maksusitoumukset voidaan jatkossa hyväksyä siellä, missä lapsen terapian / kuntoutuksen tarve havaitaan. Ensimmäiseksi on päätetty siirtää rahaa koulutustoimeen ja koulutustoimen edustajat on kutsuttu koolle keskustelemaan asiasta.
- Perheentalo suunnitteluhankkeen kanssa on tehty yhteistyötä uusien työkäytäntöjen pohtimisessa.

Arviointi

- Tavoitteiden saavuttamista on arvioitu suhteessa hankkeen toimeenpanosuunnitelmaan.
- Alkuperäisen suunnitelman mukaan nykytilan kuvauksen piti olla valmis maaliskuussa 2011, mutta työ osoittautui laajemmaksi kuin koordinaattori etukäteen osasi odottaa ja nykytilanteen selvittäminen on välillä ollut hankalaa: tietoa on ollut vaikea löytää. Tämä on myös yksi osoitus hankkeen tarpeellisuudesta: palvelujärjestelmässä toimivat eivät tunne palvelujärjestelmää. Tietojen saaminen nykytilan kuvaukseen on vaatinut monenlaista selvittelyä. Tietoa on vaikea saada, kukaan ei oikein tunnu tietävän, keneltä pitäisi kysyä ja siksi nykytilan selvittäminen ei ole ollut ongelmaton.
- Nykytilan kuvaus on keskeneräinen myös siksi, että hankkeessa on ollut paljon muita suuritöisiä ja aikaa vieviä tehtäviä, jotka koordinaattorin mielestä ovat olleet kiireellisempiä kuin nykytilan kuvauksen valmiiksi saattaminen.
- Osahanke on osoittautunut tarpeelliseksi myös siinä mielessä, että ”kentän ääni” saadaan koottua: palvelujärjestelmän toimijoilla on paljon ajatuksia palvelujärjestelmän toimivuudesta / toimimattomuudesta ja ideoita siitä, mitä pitäisi kehittää.
- Työpajat ovat toteutuneet toimeenpanosuunnitelman mukaisesti ja osallistujamäärä on ollut melko hyvä. Ensimmäisen työpajan osallistujamäärä oli odotetusti hieman alhaisempi, koska työpajasta tiedotettiin melko myöhäisessä vaiheessa. Arviointia on tehty myös pyytämällä palautetta osallistujilta työpajoista. Palaute työpajasta kertoo, että työpajat ovat olleet muuten melko hyvin onnistuneita, mutta toisessa työpajassa aihealueet olivat hieman päällekkäisiä.
- Palautetta toimijoiden kokemuksesta yhdessä toimimisesta on saatu työpajoista, mutta palautetta voisi kerätä myös esim. pientyöryhmän jäseniltä. Koordinaattori on kyllä antanut pientyöryhmän jäsenille mahdollisuuden kertoa, miten haluaisivat toimia /

työskennellä. Mahdollisuus annettiin siten, että kenenkään yksittäisen ihmisen ei tarvinnut esittää toivomusta vaan asiasta keskusteltiin ryhmissä ja sitten ryhmänä annettiin palaute. Ryhmissä oli kuitenkin keskusteltu muista asioista, palautetta työskentelytavoista ei saatu.

2.1.4 Pohjois-Savo

LapsiKuopio II osahanke

Varhaisen tuen palvelumallin jalkauttamistyön loppuun vieminen, säännöllinen seuranta, arviointi ja kehittäminen

Lastenneuvolat

Toimenpiteet:

- Lastenneuvoloiden työntekijöiden osaamista vahvistetaan koskien varhaisen tuen palvelumallin uusia ja entisiä täydentäviä työ- ja toimintatapoja, joita ovat 1. Sähköisen tieto- ja ohjausmateriaali, 2. Oppaat ja esite, 3. Ikäkausiseulat → ohjekansio ja 4. Tiedonsiirtolomakkeet

Tulokset:

- Lastenneuvoloiden työntekijöiden osaamista on vahvistettu lastenneuvolakäynneillä (12) sekä uusien terveydenhoitajien ja neuvolalääkäreiden perehdyttämisellä, huomioiden Karttulan ja Tuusniemen lastenneuvoloiden työntekijät. Sähköistä tietokantaa on uudistettu mm. tallentamalla lapsen näön tutkiminen.

Arviointi:

- Arviointi on sovittu toteutettavaksi jonkinasteisena työ- ja toimintatapojen arviointina kaikissa kuopiolaisissa lastenneuvoloissa. Lastenneuvolatyön arviointikohteet on valittu ja työtä ohjaa professori Anna-Maija Pietilä Itä-Suomen yliopistosta. Pietilä kuuluu myös esimiehistä koostuvaan arviointiryhmään joka kokoontui kuluneella maksatuskaudella kolme kertaa. Arviointikohteita ovat puhelinkonsultaatiopalvelun tarve, sähköinen tietokanta (57,4MT) sekä Vauvasta taaperoksi -opas ja Onni on pienestä kiinni -esite.

Varhaiskasvatuspalvelut

Toimenpiteet:

- Varhaisen tuen palvelumallin eri osioiden toteutumista vahvistetaan tarvelähtöisesti, joita ovat toimintayksikön vasu ja lapsiryhmän vasu, varhaisen tuen käsikirja ja keltojen vuosikello.

Tulokset:

- Varhaisen tuen palvelumallin vahvistamiseen liittyviä koulutuksia on järjestetty 18. Koulutukset on toteutettu päiväkotien ja perhepäivähoitajien kehittämisiltapäivissä ja -illoissa huomioiden uutena Karttulan varhaiskasvatushenkilöstö.
- Tapaamisissa on vahvistettu varhaisen tuen käsikirja -toimintaohjeita ja keltojen vuosikello -rakennetta eräinä varhaisen tuen ohjaavina toimenpiteinä.
- Eritasoisten varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumista on vahvistettu laatimalla Kasvanet -verkko-oppimisympäristöön Vasut kuntoon -aihealue.
- Opiskelijoiden Veera Kinnunen ja Emmi Salminen Lapsiryhmän varhaiskasvatussuunnitelma ammatillisena työvälineenä – opinnäytetyö on valmistunut Savonia Amk Iisalmen yksiköstä.

Arviointi:

- Arviointi on sovittu toteutettavaksi jonkinasteinen työ- ja toimintatapojen arviointina **alueellisina otoksina**.
- Toimintayksiköiden ja ryhmävasujen arviointityön suunnittelu on käynnistynyt.
- Arviointikohteiksi on myös valittu puhelinkonsultaatiopalvelun tarpeen arviointi, keltojen vuosikello ja varhaisen tuen käsikirja. Uutena kohteena laitoshuoltajien ohjekansio. Arviointia ohjaa Ediva Oy:n kehitysjohtaja Kirsi Alila. Hän kuuluu myös esimiehistä koostuvaan arviointiryhmään joka kokoontui kuluneella maksatuskaudella kolme kertaa.

Poikkihallinnollinen varhaisen tuen yhteistyön vakiinnuttaminen, säännöllinen seuranta, arviointi ja kehittäminen

Toimenpiteet:

- Hankkeen aikana mallinnetaan varhaisen tuen koordinaattoreiden toimenkuvien sisältöjä jotka vakiinnutetaan hankkeen aikana osaksi perustehtävämäärytyksiä.
- Neuvolan ja päivähoidon alueellisen yhteistyön toteutumista seurataan säännöllisesti.
- Pienen lapsen sensomotorinen kehitys ja kommunikaatio sekä kielen kehitys – koulutus ja siihen liittyvä oppimateriaali uudistetaan ja jalkautumisen seurantaan laaditaan arviointityömenetelmä.

Tulokset ja arviointi:

- Varhaisen tuen koordinaattoreiden työaikaa koskeva asia esillä Kasvun ja oppimisen tuen johtotiimissä 23.2.2011. Varhaisen tuen koordinaattoreiden tapaaminen 5.4.2011, jossa toimenkuvia hahmotellaan.
- Tarkentavat yhteistyötä arvioivat kysymykset tuotetaan alueelliseen yhteistyösopimukseen.
- Pienen lapsen sensomotorinen kehitys ja kommunikaatio sekä kielen kehitys koulutus on toteutettu uudella sisällöllä 27–28.2.2011. Koulutukseen laadittiin välitön arviointi teemana osaamisen vahvistuminen (N= noin 35), helmikuu. Palautelomakkeita analysoidaan parhaillaan.

Moniammatillinen, monitoimijainen, yli organisaatorajojen yltävän yhteistyön vakiinnuttaminen, seuranta, arviointi ja kehittäminen Pohjois-Savossa osaksi Kuopion kaupungin perus- ja erityispalvelujen sekä sairaanhoitopiirin välistä yhteistyötä.

Toimenpiteet:

- LapsiKuopio II -osahankkeen ja Katse lapseen II -osahankkeen (päivähoito ja lastensuojelun avohuolto) yhteistyö toteutetaan osana LapsiTuki -hanketta jota johtaa Itä-Suomen yliopiston professori Pirjo Pölkki.
- LapsiKuopio II -osahankkeen ja Tutki ja Turvaa II -osahankkeen (lastenneuvola ja lastenpsykiatria) yhteistyössä kehitetään neuvolan käyttöön lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteen ongelmien tunnistamiskeinoja sekä materiaalia ja toimintatapoja vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen tukemiseksi, ongelmiin varhain puuttumiseksi ja hoitoon ohjaamiseksi.
- Kolmen osahankkeen yhteistyönä toteutuu arviointitutkimus asiakkaan osallisuuden kokemuksen toteutumisesta verkosto- ja asiakastapaamisissa

Tulokset ja arviointi:

- LapsiTuki -hanke käynnistynyt ja etenee tavoitteiden mukaisesti. Hankkeen ohjausryhmä on kokoontunut neljä kertaa.

- LapsiKuopio II -osahankkeen ja Tutki ja Turvaa II -osahankkeen (lastenneuvola ja lastenpsykiatria) yhteistyö on käynnistynyt ja etenee tavoitteiden mukaisesti.
- Itä-Suomen yliopiston sosiaalityön opiskelija Pauliina Miettisen pro gradu-tutkimukseen liittyvää Palautetta palvelusta –kyselylomake on kehitetty ja aineiston keruu on alkamassa.

Katse Lapsen II

Toimenpiteet:

- Lasten ja perheiden palveluiden henkilöstöä on kannustettu kuvaamaan kehitteillä olevia hyviä ja vaikuttavaksi jo koettuja toimintamalleja Innokylään: 1) Siilinlahden koulun ETU -luokka onkin ryhtynyt kuvaamaan Siilinjärven emotionaalisesti tukea tarvitsevien lasten erityisen tuen luokan monialaista toimintamallia. 2) Siilinjärven päivähoitosta on valmistumassa Pro Gradu -tutkielma, jolla selvitetään lastensuojelullisten tuentarpeiden varhaista tunnistamista päivähoitossa. 3) Varkauden Nuorten tukikoti Kinnulassa on koottu nuorten ja vanhempien palautetta Kinnulaan sijoituksen aikana saadusta palvelusta ja sen hyödyistä. Henkilöstöltä on koottu kyselyllä myös näkemyksiä palveluiden kehittämisyössä hyödynnettäväksi. 3) Katse lapseen -hankkeessa kehitettyä Tukiperhevalmennusta on Etelä-Savoon toteutetun pilotoinnin jälkeen kokeiltu vielä Pohjois-Savossa 22.3.2011 alkaen ja muokataan edelleen. Suunnitelmallista tukiperhepalveluprosessia on juurrutettu alueelle edelleen palvelukeskustyoä.
- Lastensuojelun perhehoidon tukipalettia on tehty tutuksi ja juurrutettu käyttöön tuki- ja sijaisperhe toiminnan kehittämiseksi kuntien ja Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikön sekä perheiden yhteistoiminnassa.
- Perhehoidon mentorointia on toteutettu kaikissa uusissa sijoituksissa sekä joissakin pidempäänkin jatkuneissa haasteellisissa sijoituksissa.
- Hankehenkilöstö on koonnut tuki- ja sijaisperheitä seudullisiin tapaamisiin ja jatkanut säännöllisesti kaksi kertaa syyskaudella ja kahdesti kevätkaudella kokoontuvaa seudullista verkostoa perhehoidon laadun tueksi.
- Lasten- ja nuorisopsykiatrian klinikoiden kanssa yhteistyössä on Katse lapseen -hanke järjestänyt haasteellisia lapsia hoitaville sijaisvanhemmille ja heidän lähiverkostoilleen sekä lapsen asioista vastaaville sosiaalityöntekijöille ryhmänä tapauskohtaista, vuorovaikutuksellista Perhehoidon Pysyvyys -konsultaatiota.
- Vaativan perhehoidon tueksi perhehoitajien hyvinvointia edistämään on seudullisissa vertaistapaamisissa kartoitettu perhehoitajien toiveita vapaan toteuttamisen muodoista. Saatua tietoa hyödynnetään ESR -rahoituksella käynnistyvän Perhehoitoverkosto kantaa -hankkeen toteutuksessa.
- Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijatyöryhmä on jatkanut toimimista monipuolisten näköalojen avaajana kuntien sosiaalityöntekijöille.
- Hankkeen aikana on kokeiltu alueella kehitettyä nettipohjaista Sijoita kotiin – valintatyökalua. Työkalulla pyritään yhdistämään sijoitettavan lapsen tarpeet, perheiden vahvuudet ja yritysten sekä järjestöjen mahdollistama tuki perheille ja löytämään potentiaalisimmat vaihtoehdot perherekisteristä alueen kuntien toimeksiantoihin. Valintatyökalun kehittämistä ovat vieneet eteenpäin Katse lapseen – hankkeessa Teemu Kirjavainen.

Tulokset:

- Rakenteiden vakiintuminen ja perhehoidon tukipaletin eri palveluiden määrätietoinen käyttöönotto on edistänyt lasten ja perheiden tarpeista lähtevän suunnitelmallisen sijoitusprosessin sekä tuen toteutumista.
- Ylimaakunnallisen tiimin virittämänä käynnistettyjen videoneuvottelujen toteutus on jatkunut Lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijatyöryhmän kokouksissa sekä

ylimaakunnallisessa kehittämissyhteistyössä esim. Kainuun perhehoidon kehittäjien kanssa.

- Mentorointi on jatkunut tai alkanut hankekaudella tarjoten tuen yhteensä 11 sijaisperheelle tehtävän alkuvaiheen tai muun haasteellisen tilanteen prosessointiin. Mentorointi on tukenut sekä sijaisperhettä että sosiaalityöntekijää, jolla on ollut huoli perheen jaksamisesta, mutta ei resursseja eikä vertaisuutta jakaa tehtävän tunnekuormaa. Mentori on tarvittaessa osallistunut aktoriperheen palaveriin, joissa nämä ovat tarvinneet tukea.
- Avoimet seudulliset tuki- ja sijaisperheiden vertaistapaamiset muodostavat kehittämisrakenteen, jota tullaan käyttämään ESR -rahoituksella käynnistyvän Perhehoitoverkosto kantaa -hankkeen toteutuksessa. Lisäksi vertaistapaamiset ovat antaneet perheille mahdollisuuden verkostoitumiseen ja tehtävään liittyvien tunteiden jakamiseen.
- Perhehoidon Pysyvyys -konsultaatioon osallistui 6 sijaisvanhempaa, 5 sosiaalityöntekijää, 2 päivähoidon edustajaa, 2 lastenpsykiatrian asiantuntijaa ja yksi kehittäjätyöntekijä.
- Perhehoitajat ovat seudullisissa vertaistapaamisissa ilmaisseet kiinnostuksensa erilaisiin vapaan toteuttamisen muotoihin, kuten hoitorinkiin, lomitukseseen ja oman luomukuverkoston hyödyntämiseen.
- Vuoropuhelu lastensuojelun moniammatillisissa asiantuntijatyöryhmissä on lisännyt eri toimijatahojen yhteistyötä ja antanut kuntien sosiaalityöntekijöille näkökulmia päätöksenteon tueksi.
- Perhetietojen vienti Sijoita kotiin -valintatyökalun perherekisteriin on jatkunut ja rekisteriin koottavan tiedon sisältöjä on muokattu edelleen.

Arviointi:

- Kuntien lastensuojelun työntekijät ovat antaneet yksikön tarjoamasta lasten ja perheiden tarpeista lähtevästä suunnitelmallisen sijoituksen tuesta myönteistä palautetta suullisesti.
- Aktorin palautetta mentoroinnista: - Olen kokenut, että voin vapaasti kertoa kaikista elämään/ sijaisvanhemmuuteen liittyvistä asioista, sekä oman ja läheisten elämän vaikeista asioista. Hyvä asia on myös yhteydenpidon moninaisuus; mentorin saa kiinni tarvittaessa puhelimella ja sähköpostilla ja vastaus yhteydenottoon tulee tilanteista riippuen lyhyessä ajassa. Myös mentorin oma-aloitteisuus kysyä, miten jaksan, tuntuu hyvältä. Olen tyytyväinen mentoroinnin jatkuessa tiiviisti ja ennalta sovitusti sekä tietoisena siitä, että voin ottaa yhteyttä, jos tunnen siihen tarvetta koska vaan. Olen saanut tästä yhteistyömuodosta todella enemmän kuin alussa uskoin saavani ja koen sen olevan kokonaisvaltaista hoitavaa ja kannustavaa.
- Palautetta vertaisryhmistä: - On saanut huomata, että ei ole yksin tässä tilanteessa. - On tullut rohkeutta kysyä tukea omaan jaksamiseen. - Ryhmä on ollut tärkeä; kaikki ovat olleet aina paikalla. – Hyvä tutustua muihinkin seudulla oleviin sijaisperheisiin.
- Palautetta tapauspohjaisesta Perhehoidon Pysyvyys -konsultaatiosta: Mielenkiintoinen foorumi käsitellä asioita eri osallistujien näkökulmasta. Sai paljon itselleen tietoa, vertaistukea. Loistava palaveri, hyvä tiedonsiirto, loistava tapa tehdä yhteistyötä. Erittäin tärkeää on koota ihmiset asian ympäriltä yhteisen pöydän ääreen ja pysähtyä yhdessä. Tapaaminen oli hyvä ja antoisa.
- Kainuun perhehoidon kehittäjien kanssa 15.3.2011 Pro Consonan Nappulaan tutustumisen yhteydessä arvioitiin tarvittavan oma osio perhehoidon alueelliseen palveluohjaukseen, hyödyntäen Sijoita kotiin – työkalun rakenteessa kokeiltua. Seuraava kehittämistapaaminen elokuussa.

Tutki ja Turvaa II

Toimenpiteet ja tulokset:

- Tutki ja Turvaa hoitojaksoa on kehitetty vanhempi-lapsi suhteen hoitomallin pohjalta koko perheen hoitojaksoksi, missä molemmat vanhemmat tarkastelevat suhdettaan lapseen ja työskentelevät yhteisen vanhemmuuden toimimiseksi. Hoitojakson rakenteeseen on suunniteltu ajallista ja menetelmällistä muunneltavuutta perheiden tarpeiden, työskentelytavoitteiden ja elämäntilanteiden huomioonottamiseksi hoidon suunnittelussa.
- Tutki ja Turvaa hoitojakson työskentelyä tukemaan kutsutaan kokoon perheen verkosto eri organisaatioiden edustajista ja perheen läheisistä.
- Pohjois-Savon alueella on koottu eri organisaatioiden ja ammattiryhmien osaamista perhehoitajien tueksi toteuttamalla moniammatillisia ryhmäkonsultaatioita perhehoitajille kaksi kertaa.
- Varhaisen vuorovaikutuksen tukemiseksi, tiedon jakamiseksi ja ohjaamisen tehostamiseksi neuvolakäynneillä rakennetaan lastenpsykiatrian ja neuvolan yhteistä kulttuuria kehittäjätyöntekijöiden välisenä dialogina sekä yhteistyössä tuotetaan materiaalia terveydenhoitajien käyttöön ja suunnitellaan yhteistyömuotoja organisaatioiden välille.

Arviointi

- Hanketyöntekijät arvioivat työskentelyä ja hoitojakson toimivuutta laskutusjaksoittain puolenvuoden välein. Hoitojaksolle osallistuneet perheet arvioivat hoitojakso työskentelyä kirjallisella palautelomakkeella ja haastattelussa hoitojakson päättyessä. Heiltä pyydetään suullisesti palautetta myös hoitojakson aikana.
- Hanketyöntekijät ovat kokeneet, että hoitomallin aloitusjakson menetelmät nostavat hyvin esille keskeisiä kiintymyssuhteen vaikeuksia työskentelyä varten. Hoitojakson teemat tukevat työskentelyä ja prosessin etenemistä. Työskentelymenetelmien käyttöä videotyöskentelystä alkaen toivotaan kuitenkin voitavan soveltaa, ettei toteutuksesta tulisi liian ”jäykkä”. Myös toteutustapaan (esim. psykoedukaatio) toivotaan toteuttajan ja perheen mukaan variaation mahdollisuuksia. Kirjaamiskäytäntöjä halutaan kehittää: varsinkin hoitoprosessissa merkittävinä koettuja hetkiä (moments of meeting), muutosta tai ymmärrystä lisääviä tilanteita toivotaan voivan kirjata jatkossa.
- Asiakkailta saadaan kirjalliset palautteet toukokuun lopussa. Suullinen palaute on ollut myönteistä ja perheet ovat sitoutuneet työskentelyyn.

Nuoren hyvinvointia uhkaaviin tekijöihin puuttuminen – sektorirajat ylittävän toimintakulttuurin tuominen koulutus- ja kehittämisohjelman avulla -osahanke

Toimenpiteet:

- Kehittämistyön perustaksi koottiin tietoa paikkakuntien 13–19-vuotiaiden nuorten palveluiden toimivuudesta ja kehittämiskohteista. Tätä tietoa kerättiin syksyn 2010 aikana haastattelemalla kaikkiaan 59 johtajaa ja nuorten kanssa työtä tekevää työntekijää, jotka edustivat sosiaali-, terveystyö-, opetus- ja nuorisotoimea sekä ammatillisen koulutuksen yksiköitä (Savon ammatti- ja aikuisopisto: Siilinjärven Metsäkoulu, Pohjois-Karjalan ammattiopisto: Kiteen toimipiste). Lisäksi haastateltiin työntekijöitä poliisista, seurakuntien nuorisotyöstä ja nuorten työpajatoimintaa järjestävistä organisaatioista. Yhteistyöneuvotteluja oli myös työvoimahallinnon edustajien kanssa. Kehittämistyön perustaksi ja tueksi on tarkasteltu myös paikkakuntien nuorten hyvinvointia eri tilastomuuttujien valossa esim. THL:n Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANet -tietokannasta, opetustoimen tilastoista, erikoissairaanhoidon ja poliisihallinnon tietokannoista sekä kouluterveyskyselyistä.
- Perustetuissa kehittäjäryhmässä on kattava moniammatillinen edustus nuorten (13-19 v.) palvelujärjestelmään osallistuvista organisaatioista. Kehittäjäryhmien jäsenistä noin 3/4 edustaa julkisten palveluiden perustasoa ja 1/4 nuorten vapaa-ajan ja

erikoissairaanhoidon palveluita, mikä mahdollistaa yli sektorirajojen yhteistyön ja mahdollisimman varhaisen puuttumisen kehittämisen. Kohderyhmänä olevilla nuorilla on luonnostaan elämänsä nivelvaiheena siirtyminen peruskoulusta toiselle asteelle, jossa on osahankkeen kehittämistyön painopiste.

- Koulutus- ja seminaaripäivillä on käsitelty sekä teoriassa että käytännössä mm. moniammatillista yhteistyötä, verkostoitumista, ammatillisen osaamisen profiloitua ja työn vaatimia taitoja, mikä tukee yksittäisten työntekijöiden mahdollisuuksia saada aikaan muutoksia omassa työssään ja organisaatioissaan. Kehittämistyön etenemiseksi eri organisaatiot ja niiden sekä ylemmän tason esimiehet että lähiesimiehet on pidetty ajan tasalla kehittäjäryhmien työskentelystä ja koulutussisällöistä sekä kutsuttu mukaan tapaamisiin.

Tulokset:

- Toteuttamispaikkakunnilta esimiehet ovat sitoutuneet kehittämistyöhön.
- Kehittäjäryhmät ovat aloittaneet työnsä aktiivisesti. Verkostoitumisesta ja moniammatillisesta yhteistyöstä on pidetty koulutustilaisuus erikseen kehittäjäryhmille ja lisäksi aihetta on käsitelty yhteisessä koulutustilaisuudessa.

Arviointi:

- Kehittämistyön tavoitteissa pysymistä seurataan säännöllisissä seminaareissa.
- Työskentelyprosessin kulkua tallennetaan ja osallistuja-aktiivisuutta, joka tällä hetkellä on korkea, seurataan.

2.2. Tavoite 2. Työntekijöiden osaamista vahvistetaan varmistamaan palveluiden oikea-aikaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta.

Lapsia, nuoria ja vanhempia työssään kohtaavien työntekijöiden ja toimijoiden osaamista on vahvistettu monitoimijaisilla koulutuksilla, konsultaatiomallien toteuttamisella ja työkokousten avulla. Hankkeessa toteutettu koulutus on selvitetty kohdassa 3.

2.2.1 Etelä-Savo

Ennaltaehkäisevän työn kehittäminen peruspalveluissa

Toimenpiteet:

- Etelä-Savon maakunnassa toimii aktiivisesti perhetyöntekijöiden ja lastenvalvojien verkostot, jotka kokoontuvat kaksi kertaa vuodessa yhteisiin työkokouksiin kehittämään omaa työtä. Hanketyöntekijät ovat mukana järjestämässä työkokouksia ja ohjelmaa niihin sekä toimivat tarvittaessa tapaamisten puheenjohtajina. Maakunnassa on myös varhaiskasvatuksen kehittämistyöryhmä, jonka toimintaan hanketyöntekijä osallistuu. Mikkelissä toteutettiin noin puolelle päivähoidon henkilöstöstä neljä tilaisuutta sisältävä koulutuskokonaisuus, jonka suunnitteluun ja järjestämiseen hanketyöntekijä osallistui. Koulutuskokonaisuus on tarkoitus toistaa.
 - 13.10.2010 Perhetyöntekijöiden maakunnallisen verkosto- ja työkokouksen suunnittelukokous, Mikkeli
 - 10.11.2010 Perhetyöntekijöiden maakunnallinen työ- ja verkostokokous, Ristiina, 32 osallistujaa 11:stä kunnasta.
 - 19.10.2010 Lastenvalvojien maakunnallinen verkosto- ja työkokous, Pieksämäki, 14 osallistujaa yhdeksästä kunnasta.
 - 20.11.2010 Tartu hetkeen – maakunnallinen varhaiskasvatuksen koulutuspäivä, Pieksämäki
 - 8.2.2011 Varhaiskasvatuksen kehittämistyöryhmä, Mäntyharju

- 19.10.2010 Mikkelin päivähoidon koulutus I, Mikkel
- 18.11.2010 Mikkelin päivähoidon koulutustyöryhmän kokous, Mikkel
- 30.11.2010 Mikkelin päivähoidon koulutus II, Mikkel
- 22.12.2010 Mikkelin päivähoidon koulutustyöryhmä, Mikkel
- 11.1.2011 Mikkelin päivähoidon koulutus III, Mikkel
- 17.1.2011 Mikkelin päivähoidon koulutustyöryhmä, Mikkel
- 9.3.2011 Mikkelin päivähoidon koulutustyöryhmä, Mikkel
- 31.3.2011 Mikkelin päivähoidon koulutus IV, Mikkel
 - 4.11.2010 Seudullinen väkivaltatyöryhmä, Savonlinna
- 22.3.2011 Vanhemmuuden tukeminen lastensuojelussa – työryhmä, Mikkel
- Työntekijöiden osaamista vahvistettiin lisäksi pilotoinneissa, käytännön asiakastyössä.

Tulokset:

- Työntekijöiden omat ammatilliset verkostot ovat lisänneet suosiotaan koko hankkeen ajan. Työntekijät kokevat merkittävänä sen, että saavat jakaa omia kokemuksiaan ja osaamistaan. Kaikilla työkokouksilla on ollut oma teema ja usein myös joku luento teemaan liittyen.
- Mikkelin päivähoidon koulutuksessa yhtenä tavoitteena oli moniammatillinen yhteistyö sekä peruspalvelujen ja erityispalvelujen välinen yhteistyö lasten ja heidän perheidensä asioissa. Koulutus sai työntekijöiltä pääasiassa positiivista palautetta ja erityisesti viimeinen kerta, jossa ratkottiin kuvitteellisia tapauksia moniammatillisissa työryhmissä, koettiin omaa työtä kehittävänä ja parantavana.
- Ohjatussa ryhmätoiminnassa oli aina mukana työntekijöitä, joilla ei ollut kokemusta ryhmätoiminnasta. Hanketyöntekijän mukana olo ryhmissä mahdollisti heille uusien menetelmien ja toimintatapojen oppimisen sekä tarjosi erilaisen foorumin perheiden kohtaamiseen ja heidän kanssaan tasavertaisena toimimiseen.

Arviointi:

- Työntekijät ovat antaneet lähes pelkästään positiivista palautetta hankkeen järjestämästä koulutuksesta, työkokouksista ja ohjauksesta. Pienissä kunnissa oman osaamisen ja työn kehittäminen on niukoista resursseista johtuen vaikeaa ja siksi hankkeen tarjoama tuki on otettu hyvin vastaan. Isommissa kaupungeissa haasteita aiheuttaa erityisesti sujuvan yhteistyön aikaansaaminen ja yhteistyöverkostojen organisoiminen. Myös tässä hanke on voinut tarjota tukea ja olla mukana kehittämässä uudenlaisia toimintamalleja.

Sairaanhoidopiirin kehittämisosio

Toimeenpiteet:

- Neuropsykiatrisen osaamisen vahvistamiseksi peruspalveluiden henkilöstölle (neuvola-, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon terveydenhoitajille ja lääkäreille, psykologeille, päivähoidon ja koulun henkilöstölle sekä muille lasten ja nuorten kanssa työskenteleville) on järjestetty kaksi koulutuspäivää.
- Lastensuojelullisissa tilanteissa on järjestetty verkostoneuvotteluja, joissa ulkopuolisina vetäjinä ovat toimineet haketyöntekijät.
- Monialaiset ja moniammatilliset konsultaatiot ovat käynnistyneet Pieksämäelle, konsultaatiot toteutuvat kerran kuukaudessa ja vetäjänä konsultaatioissa toimii toinen hanketyöntekijöistä.
- Lastensuojelussa kiintymyssuhteita korjaavia työskentelymalleja kehittävässä prosessissa toteutui neljä koulutuspäivää. Hankeosion päätösseminaarissa 11.3.2011 esitettiin kehitetyt mallit.

- Perhetyön kehittämisessä ja mallintamisessa on ollut yksi koulutuspäivä teemalla jaettu vanhemmuus ja huoltajuus ammattina. Perhetyön kehittämiseen osallistuva ryhmä on kokoontunut yhteiseen tapaamiseen 24.2.2011.

Tulokset:

- Neuropsykiatrisen osaamisen vahvistamisen prosessi on vielä kesken.
- Monialainen ja monitoimijainen yhteistyö on käynnistynyt ja joidenkin potilaiden/asiakkaiden kanssa työskentelyyn on muodostunut yhteistyöverkostoja ns. "asiakas/potilastiimejä". Verkostokokouksia on pidetty lastensuojeluasiakkaiden asioita käsiteltäessä.
- Kiintymyssuhteita korjaavat ja ehyttävät mallit lastensuojeluprosesseissa ovat valmistuneet. Syntyneitä malleja toteutetaan useimmissa lastensuojelulaitoksissa ja sen pohjalta on syntynyt erikoissairaanhoidon työskentelymalli, jossa lisätty perheiden osallisuutta.
- Perhetyön kehittäminen ja mallinnus lastensuojelussa on käynnistynyt.

Arviointi:

- Koulutuksilla on voitu tukea neuropsykiatrisista ongelmista kärsivien lasten/nuorten pulmien varhaista tunnistamista ja kuntouttavien toimien oikea-aikaista käynnistämistä perustasolla terveyttä ja hyvinvointia edistävästi. Koulutuksiin osallistui mm koulunkäyntiavustajia, opettajia, koulu- ja perusterveydenhuollon psykologeja, koulu-, opiskelija ja neuvolaterveydenhuollon lääkäreitä ja terveydenhoitajia ja sosiaalityöntekijöitä. Koulutustilaisuuksissa kerätyssä palautteessa osallistujat kokivat koulutuksen sisällön vastanneen heidän odotuksiaan ja sisällön tukevan heidän työtään. Koulutussisällöillä on tuettu monialaista ja monitoimijaista yhteistyötä huomioiden prosessien nivelkohdat. Koulutuksilla on vahvistettu perustason osaamista.
- Konsultaatioilla on käynnistetty moniammatillista ja monialaista yhteistyötä ja yhteisten asiakkuuksien tunnistamista. Samanaikaisten prosessien yhteistyö on lisääntynyt erityisesti prosessien nivelvaiheissa. Osallistuminen monialaiseen konsultaatioon on ollut aktiivista ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä on syntynyt.. Monialaisesta konsultaatiosta ei ole vielä pyydetty palautetta, koska prosessit ovat kesken.
- Verkostoneuvotteluilla on tuettu monialaista ja monitoimijaista yhteistyötä ja lasten ja perheiden osallisuus on ollut neuvotteluissa keskiössä.
- Kiintymyssuhteita korjaavien ja ehyttävien mallien tekemiseen osallistuneen monialaisen ryhmän palaute on ollut hyvää. Työntekijät ovat kokeneet, että kiintymyssuhteet huomioiva ja tukeva työskentely on heidän kokemuksenaan tuonut uutta ja myönteistä otetta työhön. Lasten ja perheiden osallisuus ja vaikutusmahdollisuus on huomioitu malleissa.
- Perhetyön kehittämistä ja mallinnusta lastensuojelussa ei ole vielä voitu arvioida. Koulutuspäivän palaute oli hyvää ja sen koettiin tuovan uutta näkökulmaa omaan perustehtävään lastensuojelun eri sektoreilla.

Sijaishuollon kehittäminen

Toimenpiteet:

- 12.10.2010 Hyvän perhehoidon peruspilarit 2. päivä yhteistyössä Keski-Suomen osahankkeen ja Perhehoitoliiton kanssa
- 28.3.2011 aloitettiin Lastensuojelun perhehoidon mentorointi-koulutus sijaishuollon ylimatekunnallisena Kaste-yhteistyönä Perhehoitoliiton kanssa. Koulutus jatkuu huhtitoukokuussa 2011.

Tulokset:

- Ensimmäinen Pride-valmennusryhmä on käynnistynyt. Valmennuksessa on 6 sijaisvanhemmuutta suunnittelevaa pariskuntaa. Hankkeen kautta Pride-kouluttajakoulutuksessa ollut sijaisvanhempi toimii toisena valmennusryhmän vetäjänä.
- Lastensuojelun perhehoidon mentorointikoulutukseen osallistuu kolme eteläsavolaista sijaishuollon toimijaa.

Arviointi:

- Keskitetty sijaishuollon ja perhehoidon uudistaminen on Etelä-Savossa vasta kehittämistyön alussa. Maakunnan kaikkia kuntia ei olla saatu mukaan. Syksyllä järjestettyyn lastensuojelun ja sijaishuollon kuntakyselyynkin vastasi vain osa kunnista. Ylimaakunnallisen Kaste-yhteistyön osuus korostuu rakenteiden ja palvelujen kehittämisessä.

2.2.2 Keski-Suomi**Toimenpiteet ja tulokset:**

- Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koulutus- ja toimintamallia hyödynnetään laajasti koko hankekauden ajan sekä järjestetään erillisinä mm. huolen puheeksi otto -, dialogisuus - ja Matkamalli koulutuksia. Hanketyöntekijät järjestävät kunnan tarpeiden mukaisia konsultatiivisen tuen työkokouksia.
- Jyväskylän neuvolan ja lastensuojelun perhetyöntekijöille järjestettiin vanhemman päihdeongelman puheeksi ottamisen koulutus, joka palautteen mukaan koettiin erittäin tarpeelliseksi ja osaamista niin päihderiippuvuuteen kuin vaikeiden asioiden puheeksi ottoon tarvitaan.
- Hanke toteutti kaksi Lapset puheeksi -koulutusiltapäivää Jämsän mielenterveyskeskuksen, A-klinikan ja lastensuojelun perhetyöntekijöille.
- Hanke koordinoi lastensuojelun sijaishuollon ja nuorisopsykiatrian työkokouksia. Kevään 2011 työkokoukseen osallistui henkilöstöä yksityisistä ja kunnallisista lastensuojelulaitoksista, perhekodeista sekä nuorisopsykiatrian eri yksiköistä. Työkokousten tavoitteena on ollut muun muassa kartoittaa sijaishuollossa olevien nuorten nuorisopsykiatristen palvelujen käyttöä ja tarvetta, tarkastella nykyisiä käytäntöjä ja löytää yhteistä ymmärrystä. Tärkeänä aiheena ovat olleet myös meneillään olevat muutokset nuorisopsykiatrian palveluissa. Työkokoukset jatkuvat koko hankekauden ajan.
- Kasvatuskumppanuuskouluttajaverkoston koordinaattoreiden kanssa yhteistyössä suunnitellaan teemallisia työkokouksia, joihin on kysytty koordinaattoreiden välityksellä teemoja alkuvuodesta 2011. Ensimmäinen maakunnallinen työkokous on suunniteltu keväälle 2011, jos tarvetta on.
- Sijaishuollon peruspilarit koulutusiltapäivät toteutettiin kolme kertaa helmikuussa 2011 ja neljäs toteutuu toukokuussa 2011. Osallistujina laitosten ohjaajia, perhetyöntekijä, lyhytaikaisen perhehoidon työntekijöitä, sosiaalityöntekijä ja sosiaalityön opiskelija.
- Kevään 2011 aikana on suunnitteilla sukulaissijaisvanhempien kartoitus ja koulutuksen järjestäminen sosiaalityöntekijöille syksyksi 2011.

2.2.3 Pohjois-Karjala**Toimenpiteet:***Työpajat*

- Hankkeessa on järjestetty kaksi työpajaa, joissa palvelujärjestelmässä toimivien henkilöiden on tarkoitus yhteistyössä kehittää palvelujärjestelmää. Näissä työpajoissa

samalla koko ajan myös toimijoiden osaaminen vahvistuu, kun he tutustuvat toisiinsa, toistensa toimintaan ja työmenetelmiin.

Tiedonvälitys

- Hankkeen koordinaattori on välittänyt palvelujärjestelmän toimijoille (lähinnä hankkeen pientyöryhmän jäsenten kautta) tietoa erilaisista koulutuksista ja muuta tietoa, jota mm. Kaste-hankkeessa on levitetty.

Koulutustarpeet

- Hankkeen koordinaattori on käynyt jonkin verran keskustelua palvelujärjestelmässä toimivien kanssa varhaiseen tukeen ja puuttumiseen liittyvästä osaamisesta ja koulutustarpeista. Varsinaisesti koulutustarpeita kartoitetaan hankkeen toisella maksatusjaksolla.

Huoli puheeksi -koulutukset

- Hankkeen koordinaattori on ottanut selvää Huoli puheeksi -koulutuksista. Huoli puheeksi -koulutukset kuuluvat Joensuun kaupungin Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan yhtenä keinona vahvistaa ennaltaehkäiseviä palveluja.
- Tarkoituksena on hankkeen aikana seurata koulutusten toteutumista ja kartoittaa Kontiolahden ja Polvijärven tarvetta ko. koulutukseen. Joensuussa on parhaillaan käynnissä kouluttajakoulutukset ja Huoli puheeksi -koulutus alkaa syksyllä 2011. Kontiolahdella on alustavien tietojen mukaan jo järjestetty Huoli puheeksi -koulutuksia. Tarkemmin koulutustarpeita kartoitetaan kevään 2011 työpajassa sekä syksyllä 2011.
- Hankkeen koordinaattori on myös selvittänyt sitä, saadaanko Joensuusta mahdollisesti kouluttajia, jos Kontiolahdella ja Polvijärvellä olisi tarvetta koulutuksiin. Asiasta on käyty keskusteluja ja tässä vaiheessa näyttää siltä, että se saattaisi jollain tavalla olla mahdollista.

Tulokset

- Huoli puheeksi -koulutuksista on otettu selvää ja koulutusten toteutumista seurataan.
- Palvelujärjestelmässä toimivat ovat tutustuneet toisiinsa ja toistensa toimintatapoihin hankkeen työpajoissa ja pientyöryhmässä.

Arviointi

- Arviointia on tehty toimeenpanosuunnitelmaan peilaten ja arviointitietoa on saatu työpajojen palautteista. Hankkeen toimeenpanosuunnitelman mukaan ensimmäisellä maksatusjaksolla seurataan Huoli puheeksi -koulutusten toteutumista ja enemmän henkilöstön osaamisen vahvistamiseen on tarkoitus paneutua vasta toisella maksatusjaksolla ja edelleen sen jälkeen. Tavoite on saavutettu, Huoli puheeksi -koulutuksista on otettu selvää ja niiden toteuttamista seurataan.
- Toimijoilla on selkeästi tarve keskustella muiden toimijoiden kanssa ja siihen hankkeen pientyöryhmä ja työpajat ovat tarjonneet tilaisuuden. Työpajoista saatu palaute kertoo siitä, kuinka tärkeänä nämä keskustelut ja toimijoiden toisiinsa tutustuminen nähdään.

2.2.4 Pohjois-Savo

LapsiKuopio II osahanke

Osahanke on raportoitu kohdassa 2.1.4.

Katse lapseen II -osahanke

Toimenpiteet:

- Kuntien sosiaalityöntekijöiden ja kehittämissyksikön välisellä yhteis- ja työparityöllä on pyritty ammatillisen osaamisen ja joustavuuden lisääntymiseen sijoitusprosesseissa.
- Tuki- ja sijaisperheiden seudullisten vertaistapaamisten organisointi syksyin keväin viidelle eri seutukunnalle ja niistä tiedottaminen on saanut pysyvän muotonsa. Ryhmiä on ohjannut perhehoidon kehittäjä Tuija Raitanen yhteistyössä ohjaajaparin kanssa. Toinen ohjaaja on saanut palkkion Kuopion kaupungilta, sillä tapaamisiin osallistuu perheitä, jotka hoitavat myös Kuopion kaupungin sijoittamia lapsia.
- Palveluiden laadun vahvistamiseksi ja varmistamiseksi on järjestetty koulutuksia, joiden osallistujajoukko on ollut moniammatillinen; tuki- ja sijaisvanhempia, sosiaalityöntekijöitä, perhetyöntekijöitä sekä yksityisiä lastensuojelupalvelujen tuottajia ja muiden sidosryhmien edustajia. Koulutuksilla on pyritty vastaamaan alueelta tulleisiin ajankohtaisiin tarpeisiin.
- Mentorointiprosessit on aloitettu tekemällä sopimus, jota ovat olleet allekirjoittamassa perhehoitaja/ perhehoitajat, mentori ja sosiaalityöntekijä. Mentointiprosessin puolivälissä on pidetty yhteinen välipalaveri ja lopussa päätöspalaveri.
- Perhehoidon kehittäjä/ mentori on sekä perhehoitajien että sosiaalityöntekijöiden toiveesta osallistunut sijoitetun lapsen ja perhehoitajien tueksi koottuihin verkostokonsultaatioihin.
 - Yhteistyössä Perhehoitoliitto ry:n kanssa on suunniteltu ja aloitettu ylimaakunnallinen kolmepäiväinen perhehoidon mentorikoulutus Jyväskylässä. Katse lapseen -hankkeen perhehoidon kehittäjä Tuija Raitanen toimii koulutuksessa Perhehoitoliiton työntekijän kouluttajaparina.
 - Vaativan perhehoidon tueksi on koottu murrosikäisiä sijoitettuja lapsia hoitavien sijaisvanhempien konsultatiivinen ohjausryhmä. Ryhmän ohjaajan palkkion maksavat kunnat, joiden sijoittamia lapsia osallistujat hoitavat.
 - Siilinjärven kunnan Siiliset -peruspalvelukeskuksessa on aloitettu SHQS -laatu järjestelmän kokoaminen.
 - Perheoikeudellisia palveluita on kehitetty luomalla työskentelymalli ja prosessikaavio tuomioistuimen pyynnöstä sosiaalitoimessa tehtävään lapsen huoltoa, asumista ja tapaamiskiistaa koskevaan selvitykseen.

Tulokset:

- Kuntien sosiaalityöntekijöiden ja kehittämissyksikön välinen yhteis- ja työparityö on lisännyt ammatillista osaamista ja joustavuutta sijoitusprosesseissa.
- Sosiaalityöntekijän mukanaolo mentorointiprosessissa sopimuksenteko-, tarkistus- ja päätösvaiheessa varmistaa, että mentoroinnin tarpeellisuus, tavoitteet sekä pelisäännöt ovat sijoittajatahonkin tiedossa. Toimintatapa varmistaa mentoroinnin juurtumisen perhehoidon pysyväksi tukirakenteeksi.
- Perhehoidon kehittäjä/ mentori on ollut mukana kolmessa perhehoitajien jaksamista ja sijoitetun lapsen elämän pysyvyyttä käsittelevässä verkostopalaverissa välittämässä vaativan perhehoidon tuen näkökulmaa.
- Perhehoidon mentorikoulutukseen osallistuu 15 perhehoitajaa, lastensuojelulaitoksen työntekijää tai sosiaalityöntekijää, joista kolme on Pohjois-Savon alueelta, loput Etelä-Savosta ja Keski-Suomesta. Mentorikoulutuksen kolmesta koulutuspäivästä on toteutunut ensimmäinen päivä.
- Murrosikäisiä sijoitettuja lapsia hoitavien sijaisvanhempien konsultatiivinen ohjausryhmä on kokoontunut yhden kerran ja ryhmä kokoontuu vielä kolmesti.
- Yhteisten kriteerien läpikäynti SHQS -laatu järjestelmään on meneillään.
- Sosiaalilautakunnan selvityksestä lapsen huoltoon, asumiseen ja tapaamiskiistaan liittyvissä asioissa on laadittu kuvaus ja prosessikaavio painottamaan katseen

suuntaamista lapseen, yhtenäistämään selvityksen laatimisen käytäntöjä ja kohtuullistamaan työskentelyyn käytettävää aikaa.

Arviointi:

- Kuntien sosiaalityöntekijöiden ja kehittämissyksikön välisestä yhteis- ja työparityöstä on saatu myönteistä suullista palautetta.
- Perhehoidon kehittäjän/ mentorin mukanaolosta lapsen ja sijaisperheen tilannetta selvittävässä verkostopalaverissa on tullut myönteistä palautetta sekä samalla toivottu nopeasti koolle saatavaa tukiryhmää, joka voisi kriisitilanteessa tulla perheen ja sijoituksen jatkuvuuden tueksi.
- Tuomioistuimelle annettavan huoltoselvityksen kuvauksen toimivuus lapsen huolto-, asumis- ja tapaamiskiihdistä on testaamisvaiheessa. Huoltoriitoihin laadittu selvitysmalli painottaa katseen suuntaamista lapseen ja sillä pyritään vähentämään vanhempien eroriidoista aiheutuvia lastensuojelun ja lasten ja nuorten psykiatrisia asiakkuuksia.

Tutki ja Turvaa II -osahanke

Toimenpiteet:

- Tutki ja Turvaa hoitajakso työskentelyyn kohdentuvat perehdyttämiskoulutukset toteutuvat klinikassa. Hoitajaksojen terapeuttisen työskentelyn suunnittelemiseksi ja terapeuttiseen hoitotyöhön perehdyttämiseksi on hanketyöntekijöille järjestetty psykoterapeutin konsultointikäynnit.

Arviointi:

- Hanketyöntekijät ovat palautteessaan tuoneet esille, että oma osaaminen on vahvistunut hoitajaksojen toteuttamisen myötä.

Nuoren hyvinvointia uhkaaviin tekijöihin puuttuminen – sektorirajat ylittävän toimintakulttuurin tuominen koulutus- ja kehittämisohjelman avulla -osahanke

Toimenpiteet:

- Työntekijöiden ammatillista osaamista on yhteistyötaitojen lisäksi kehitetty nuorten ongelmien tunnistamisessa ja kehityksen tukemisessa nuoren asemasta ja auttamisesta vanhempien erossa sekä vanhempien yhteistyövanhemmuuden merkityksestä nuoren hyvinvoinnille.
- Työntekijöille on esitelty perustasolla toteutettavia erityisesti lapsen ja nuoren näkökulman erotilanteessa huomioon ottavia yhteistyövanhemmuutta tukevia ryhmätoimintoja.
- Osallistujien toiveita koulutusaiheista on kysytty kehittämistyön laadun varmentamiseksi.

Tulokset:

- Nuoren asemasta ja tuesta vanhempien erossa on pidetty yksi kehittämissyöryhmien yhteinen koulustilaisuus. Osallistujien toivotat koulutusaiheet otetaan huomioon tulevien koulustilaisuuksien sisällöissä.

Arviointi: Tilaisuuksista on kerätty suullista arviota.

2.3 Tavoite 3. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään palvelujärjestelmässä.

2.3.1 Etelä-Savo

Ennaltaehkäisevän työn kehittäminen peruspalveluissa

Toimenpiteet:

- Hanketyöntekijä on mukana Mulla on asiaa -hankkeen projektiryhmässä. Hankkeen työntekijä on tiiviissä yhteistyössä -hankkeen kanssa. Tavoitteena on edistää maakunnan 7-13-vuotiaiden lasten osallistumista ja hyvinvointia ja luoda kuntiin systemaattisesti kuulemis- ja vaikuttamismenetelmiä, joiden kautta kyseisen ikäryhmän lasten osallisuus kasvuyhteisöjen ja palveluiden kehittämiseen mahdollistuu, tuottaa indikaattoripohjaista ja kokemuksellista tietoa 7-13-vuotiaiden lasten elinoloista, käynnistää lasten hyvinvointia koskeva hyvinvointikertomustyö Etelä-Savon maakunnassa, kehittää 7-13-vuotiaiden lasten hyvinvoinnin tietopohjaa ja seurantajärjestelmää ja tukea lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien seurantaa, arviointia ja käytännön toteutusta. Tavoitteisiin vastataan kehittämällä hankkeessa maakuntaan 7-13-vuotiaiden lasten hyvinvoinnin edistämisen rakenteet ja toimintamalli.

Tulokset:

- I hanke päättyi huhtikuun 2011 lopussa, mutta se on saanut jatkorahoitusta. Tähän mennessä hankkeessa on mietitty maakunnan kunnille yhteisiä ko. ikäryhmän hyvinvoinnin seuranta-indikaattoreita, pilotoitu tiedonkeruu-menetelmiä ja laadittu opas kokemuksellisen tiedon keräämiseen.
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmissa on useissa maakunnan kunnissa kiinnitetty erityistä huomiota lasten ja nuorten osallisuuden lisäämiseen ja lähdetty kehittämään mm. koulujen oppilaskunta - toimintaa ja nuorisovaltuustoja, osallistumista kansalliseen lastenparlamenttiin ja luomaan lapsille ja nuorille omia foorumeita, joiden kautta heillä on mahdollisuus vaikuttaa.
- Perheiden vanhempien osallisuutta on korostettu hankkeen kaikissa pilotoinneissa ottamalla heidät mukaan toimintojen suunnitteluun ja huomioimalla heidän tarpeensa ja tavoitteensa toiminnassa. Perheiden vanhemmat ovat myös osallistuneet aktiivisesti pilotointien arviointeihin ja heiltä on pyydetty sekä kirjallista että suullista palautetta, joka otetaan huomioon jatkosuunnittelussa.
- Toimiessaan kuntien työntekijöiden kanssa hanketyöntekijät korostavat aina perheen osallisuutta ja asiantuntijuutta omissa asioissaan ja perheen mukaan ottamista kaikkiin heitä koskeviin tilanteisiin sekä kokouksiin. Erityisesti huolen puheeksiotto ja lastensuojeluilmoituksen/ pyynnön lastensuojelutarpeen selvityksestä tekeminen niin, että perheen kanssa keskustellaan ensin, on vielä vaikeaa peruspalveluiden henkilökunnalle.

Arviointi:

- Toimijoiden asenteissa on havaittavissa muutoksia ja lasten ja nuorten osallisuuden lisäämiseksi on olemassa myös konkreettisia suunnitelmia. Hankkeen pilotoimissa toiminnoissa perheiden mukaan ottaminen onnistui hyvin ja he antoivat aktiivisesti palautetta sekä osallistuivat suunnitteluun. Työntekijöille, erityisesti varhaiskasvatukseen tarjottiin huolen puheeksiottokoulutuksia, joissa menetelmän kuvaamisen lisäksi painotettiin varhaista avointa yhteistyötä sekä perheen että muiden toimijoiden kanssa. Joissakin koulutuksissa oli mukana myös lastensuojelun sosiaalityöntekijä asiantuntijana ja keskustelemassa paikallisista toimintatavoista. Muutosta asenteissa ja toimintatavoissa tapahtuu, mutta hitaasti. Hankkeen toiminta-aika ei riitä uudenlaisen toimintakulttuurin juurruttamiseen maakuntaan.

Sijaishuollon painopistealue

Toimenpiteet:

- Hanketyöntekijä on mukana Viola – väkivallasta vapaaksi ry:n ja Pelastakaa lapset Kokemukset näkyviin – väkivaltatyön kehittäminen sijaishuollossa – hankkeen ohjeusryhmässä sekä hankkeiden välisessä yhteistyössä.

Tulokset:

- Hankkeiden välisenä yhteistyönä on järjestetty yhteisiä koulutustapahtumia.

Arviointi:

- Sijaishuollon hankkeiden välisen yhteistyön eduksi on todettu, että toisen hankkeen henkilöstöllä on tietoa ja taitoa kohdata sijaishuollossa olevien lasten väkivaltatilanteista johtuvia ongelmia ja taas Lapset ja perheet hankkeen henkilöstöllä on kontaktit sijaisperheisiin. Hankkeiden voimavarojen yhdistäminen on parantanut asiakkaiden saamien palvelujen oikein kohdentumista.

2.3.2 Keski-Suomi

Lapsen ja perheen osallisuutta lisäävien ja vahvistavien työmuotoja kehittäminen

Toimenpiteet ja tulokset:

- Neuvolan asiakasraati toteutuu hankkeen koordinoimana kerran kuukaudessa (17.11., 1.12.2010, 26.1., 16.2., 16.3., ja 13.4.2011). Neuvolan asiakasraati. Neuvolan asiakasraati koostuu äitiys- ja lastenneuvolapalveluita käyttävistä asiakkaista ja raati kokoontuu kuukausittain kehittäjäterveydenhoitajan johdolla. Tapaamisista tehdään muistio, joka lähetetään jakeluun peruspalveluiden työntekijöille sekä esimiestasolle. Muistio käsitellään osastonhoitajien toimesta kuukausittain neuvolatyöntekijöiden palaverissa. Asiakasraadista saadun palautteen mukaan, toiminta on koettu tärkeäksi väyläksi saada esille kuntalaisen näkemyksiä ja kokemuksia perhepalveluiden kehittämiseksi. Keväälle on sovittu neuvolan asiakasraadın ja päivähoiton asiakasraadın yhteinen tilaisuus.
- Ehkäisevän työn kehittäjä on mukana Jyväskylän varhaisen tuen tiimissä, jonka yhtenä tehtävänä on Tarinaviikko -mallin toteutumisen ja juurtumisen varmistaminen. Kaste I – hankekauden aikana kootusta palautteesta Jyväskylän yliopiston kasvatustieteen opiskelijat tekivät kandi- tutkielman marraskuussa 2010. Tutkielmasta on saatu arvokasta tietoa varhaisten ja matalan kynnyksen palvelujen merkittävydestä lapsiperheille. Tarinaviikot toteutettiin toisen kerran maaliskuussa 2011. Tarinoiden koonti ja analysointi toteutetaan Jamk:n opiskelijoiden tekemänä. Opiskelijat ovat olleet yhteydessä myös Äänekoskelle, missä Tarinaviikot toteutettiin maaliskuussa 2011 ensimmäistä kertaa. Näin saadaan jonkin verran myös vertailtavaa tietoa. Varhaisen tuen tiimissä pohdittiin huhtikuussa 2011 Tarinaviikkojen toteuttamista jatkossa. Kehittämistavoitteeksi tuli nimen muuttaminen, palautekoonnissa oppilaitosyhteistyön tiivistäminen (esimerkiksi opiskelijat voisivat kerätä palautetta haastattelemalla) ja palauteajan pidentäminen.
- Perheen osallisuutta lisäävien yhteistyömuotojen kehittäminen sisältyy myös sosiaalityön, vammaistyön ja neuvolatyön palveluohjauksen kehittämiseen. Palveluohjaukseen liittyen on tehty aloite oppilaitosyhteistyöstä Jamk:n kanssa ja hanketyöntekijä on käynyt esittelemässä aihetta opinnäytetöiden ideointiseminaarissa Jamk:ssa.
- Hanke toteutti koulutuksellisen työkokouksen päivähoiton työntekijöille Jämsässä.
- Koulutuksellisesta ja konsultaatiotoiminnasta teema-alueella on informoitu hankekuntia Kaste-tiedotteessa.

Asiakkaiden, läheisten ja viranomaisten keskinäisen keskustelukulttuuri vahvistaminen

- Ehkäisevän lastensuojelun verstaas järjestettiin 17.2.2011 iltapäivätaapahtumana. Tapahtuman järjestäjänä toimi ehkäisevän lastensuojelun (els) työryhmä. Työryhmässä on mukana mm seurakunta, Jyväskylän kaupunki, MLL, Keski-Suomen ensi- ja turvakotiyhdistys, Pela, Merikratos, Jamk sekä Lapset ja perheet Kaste - hanke. Verstaas teemat olivat samat kuin edellisenä vuonna: vuorovaikutus, voimaantuminen ja verkottuminen. Osallistavissa työpajoissa käsiteltiin mm. sitä, miten työntekijä voi tukea lapsen äänen ja kokemusten kuulluksi tuloa erilaisissa yhteyksissä, joissa perheitä tavataan. Toisen työpajan aiheena oli oman persoonan kuuleminen ja ymmärtäminen parisuhteen ja seksuaalisuuden näkökulmasta, ja miten oman ymmärryksen jäsentäminen lisää valmiuksia ja menetelmiä ammatillisessa työskentelyssä. Iltapäivään osallistui yhteensä noin 70 kuntien, seurakuntien järjestöjen ja työntekijöitä sekä Jamk:n opiskelijoita. Saadun palautteen perusteella päivä ja etenkin työpajatyöskentelyt koettiin tärkeinä ja omaa ammatillisuutta hyödyntävinä, ja verstaaspäivien toteuttamista toivottiin jatkossakin.
- Osahankkeen työntekijä on mukana työryhmässä, jonka tavoitteena on päivittää ja uudistaa ”Turvataitoja lapsille” – turvataitokasvatuksen oppimateriaali, työryhmä toimii yhteistyössä THL:n kanssa.
- Hankkeen työntekijät ovat jäsenenä Jyväskylän kaupungin ehkäisevän työn tiimissä, kehittäjäterveydenhoitaja on jäsenenä ÄIMA -tiimissä (synnytyksen jälkeisen masennuksen ehkäisy, tunnistaminen ja hoitopolku) sekä VERSOVAN – asiantuntijaryhmässä (vertaistuen ja vapaaehtoistyön kumppanuushanke).
- Hanke on käynyt yhteistyön ideointineuvotteluja mm. koulupudokkaiden ehkäisyyn liittyvän Koppari -hankkeen kanssa, ja yhtenä tuloksena voidaan pitää sitä, että Kopparin kautta on löytynyt luonteva yhteistyön käynnistäminen opetustoimen suuntaan. Ideointitapaamisia on pidetty myös nuorten ehkäisevän päihdetyön kehittämiskeskuksen, Preventiimin, kanssa. Tapaamisten tuloksena käynnistyi yhteistyö Koulutus elämään – säätiön kanssa.
- Hanke oli mukana järjestämässä Kampkaa kaamos – tapahtumaa nuorten mielenterveyden edistämiseksi (teemoina myös liikunta, ravinto, päihdeettömyys, savuttomuus, lepo). Tapahtumaan osallistui 650 nuorta opettajineen yläkouluista, lukiosta ja muista toisen asteen oppilaitoksista nuorille/ opiskelijoille Äänekoskella loppuvuodesta 2010. Tapahtuman järjestivät Humak, Keski-Suomen Opisto, Poke, Äänekosken yläkoulut, lukio, Äänekosken kaupungin eri hallinnonalat, paikalliset seurakunnat, järjestöt, yhteisöt, kulttuuri, taide- ja musiikkitoimijoita, koulupsykologit, Lapset ja perheet Kaste -hanke, Kanerva Kaste-hanke, Keski-Suomen sairaanhoitopiirin depressiohoitaja, nuorisopsykiatria ja perusterveydenhuollon preventiiviyhteistyö.
- 20.11.2010 toteutui Petäjäviedellä ”Koko kylän päivä” - hyvinvointisuunnitelman julkistamistapahtuma. Mukana päivässä mm Petäjäviededen kunnan eri toimialat, Petäjäviedellä toimivat yhdistykset ja seurakunnat, Keski-Suomen kansanterveyden edistämiskeskus ry, Lapset ja perheet Kaste -hanke, Petäjäviededen Seurakunta, Terveys ry, Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, poliisi ja liikenneturva. Päivään osallistui lähes 400 kuntalaista.

Vertaisryhmätoiminnan kehittäminen

- Perheille, joissa on haastavasti käyttäytyvä lapsi, ollaan kehittämässä vertaisryhmätoimintaa. Vertaisryhmän vetäjinä toimivat varhaiskasvatuksen ja neuvolan työntekijät. Toiminnassa hyödynnetään hyväksi todettua Mie ite-vertaisryhmämallia.
- Kehittäjäterveydenhoitaja toimii tukena ja mahdollistajana vertaisryhmätoimintojen käynnistymiselle mm. toiminnan sisällön rakentamisessa, markkinoinnissa, tilojen etsimisessä ja tarjoaa konsultatiivista tukea.

- Keski-Suomeen on kohdennettu sijoitettujen lasten ja isien leiriviikonlopun toteuttaminen Voikukkia- hankkeen ja NMKY:n yhteistyönä. Perhehoitajien Intensiivisen tuen yhteydessä toteutettiin samaan aikaan sijaisperheiden omien lasten vertaisryhmät sekä pienten lasten hoitoryhmä.
- Huostaan otettujen lasten vanhempien vertaisryhmä pidettiin Jyväskylässä alkuvuoden 2011 aikana. Kaikki osallistuneet viisi vanhempaa olivat jyvaskyläläisiä. Kokemus ryhmästä oli rohkaiseva ja on jatkossakin vanhemmille tärkeä tuen muoto. Tarkoituksena on Jyväskylän kaupungin ja Lapset ja perheet Kaste-hankkeen yhteistyönä jatkaa ryhmätoiminnan juurruttamista alueella. K-S:n sijaishuoltoyksiköstä on maakunnan kuntiin lähetetty kirje koskien huostaan otettujen lasten vanhempien tukityöskentelyn tärkeyttä. Hankkeen toimesta kirjeeseen liitettiin Oulun diakonissalaitoksen opas lapsen huostaanoton kokeneille: Yhdessä eteenpäin.
- Maalis-huhtikuussa 2011 Jyväskylässä järjestettiin Voikukkia-hankkeen (www.voikukkia.fi) järjestämänä vertaisryhmäohjaajakoulutus, johon osallistui valitettavan vähän keskisuomalaisia lastensuojelun työntekijöitä.
- Päätäjien tietoisuuden lisäämiseksi Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämisestä luottamushenkilöedustajia kutsutaan mukaan kehittämistyöhön. Maakunnallisessa perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn työryhmän tammikuun 2011 kokouksessa oli mukana Jyväskylän kaupungin perusturvalautakunnan edustus.
- Neuvolan asiakasraadin tapaamisista lähetetään muistiot palvelualuejohtajille kevään 2011 aikana. Uuden sukupolven organisaation selvityshenkilö on käynyt tutustumassa Keski-Suomen Lapset ja perheet osahankkeen perhepalvelujen kehittämistyöhön helmikuussa 2011. Tapaamisen pohjalta em. selvityshenkilö vieraili maaliskuussa 2011 neuvolan asiakasraadissa.

2.3.3 Pohjois-Karjala

Toimenpiteet

- Heti hankkeen alkuvaiheessa alettiin suunnitella kyselylomakkeella toteutettavaa kyselyä perheille palvelujärjestelmän toimivuudesta. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää palvelujärjestelmän toimivuutta perheiden näkökulmasta. Kyselylomakkeen pohjaksi saatiin sosiaalipalvelujen asiakastytyväisyyslomake. Tätä lomaketta muokattiin lopulta hyvinkin paljon. Lomaketta työstettiin hankkeen pientyöryhmässä ja lisäksi lomakkeeseen pyydettiin kommentteja eri tahoilta (mm. Kaste-hankkeen henkilöstö ja vs. sosiaalipalvelujen johtaja Joensuussa).
- Osahankkeen pientyöryhmässä päätettiin, että tehdään erillinen lomake perheille ja nuorille. Perheille tarkoitettu lomake on suunnattu terapiassa / kuntoutuksessa (muussa tukikeskustelussa tms.) käyvien lasten vanhemmille ja lomake oli mahdollisuus täyttää koko perheen voimin yhdessä. Toinen lomake oli niille 14–17-vuotiaille nuorille, jotka itse käyvät terapiassa / kuntoutuksessa. Pientyöryhmässä päädyttiin siihen, että alle 14-vuotiaiden on hyvä täyttää lomake yhdessä vanhempien kanssa (siis perhelomake) ja 14-vuotiaat voivat jo itse täyttää lomakkeen.

Tulokset

- Perheiden kokemuksista palvelujärjestelmän toimivuudesta on saatu tietoa kyselyllä.
- Kyselyn analysointiin ja uusintakyselyn toteuttamiseen on palkattu osa-aikainen hanketyöntekijä.
- On suunniteltu sitä, kuinka perheet jatkossa osallistuvat hankkeen kehittämistyöhön. Hankesuunnitelmassa ei ollut tätä vielä suunniteltu.

Arviointi

- Kolmannen tavoitteen toteutumista voidaan tässä vaiheessa arvioida toimeenpanosuunnitelmaan peilaten sekä seuraavien kysymysten avulla: Onko

hankesuunnitelmassa esitetty kysely toteutettu? Millainen vastausprosentti kyselyssä oli? Millaista palautetta kyselystä on saatu?

- Hankesuunnitelmassa oli maininta, että lasten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään tekemällä lapsille ja perheille kartoituksia siitä, mikä heidän kokemuksensa on terapiatarpeisiin ja varhaisen tuen tarpeisiin vastaamisesta. Kysely on toteutettu vanhemmille ja 14–17-vuotiaille, ei vielä tässä vaiheessa lapsille.
- Perheille suunnattu kyselylomake oli ilmeisen onnistunut, mutta nuorille suunnattu lomake oli epäonnistunut. Nuoret olivat kokeneet kysymykset liian vaikeiksi. Perhelomakkeissa palautusprosentti oli noin 25, mutta nuorten lomakkeissa vain noin 10. Onkin suunniteltu, että lapsille ja nuorille olisi suunniteltava syksyllä 2011 oma kysely / haastattelu / tehtävä, jotta myös heidän äänensä saadaan kuuluviin.
- Nuorten lomakkeiden vähäistä palautusprosenttia selittää se, että nuorten lomake jäi hyvin vähälle suunnittelulle – lomake oli pääasiassa samanlainen kuin vanhemmille suunnattu lomake. Olisi pitänyt enemmän miettiä sitä, millaisia sanamuotoja nuorten kohdalla käyttää ja mitä ylipäätään kannattaa kysyä nuorilta. Toisaalta alhaista vastausprosenttia voi selittää myös se, että nuorten lomaketta toimitettiin myös sellaisille terapeuteille, joilla ei käy 14–17-vuotiaita asiakkaita. Näin ollen lomakkeita ei ole edes tarjottu kenellekään vaan ne ovat jääneet terapeuteille käyttämättöminä.
- Näin jälkempäin ajatellen, oli erittäin hyvä, että lomakkeessa pyydettiin antamaan yhteystiedot, mikäli joku perhe oli halukas kertomaan tarkemmin asioista tai mahdollisesti osallistumaan hankkeen työpajoihin. Saimme useita yhteystietoja ja näin ollen meillä on jo tiedossa perheet, jotka voimme kutsua syksyllä / talvella 2011 järjestettävään työpajaan tai vastaavaan.
- Kyselylomakkeen luetuttaminen varsinkin joillakin Kaste-hankkeen työntekijöillä oli hyvä ajatus, koska näiltä henkilöiltä saatu palaute paransi kyselyä ihan huomattavasti. Nuorten kyselystä ei ehditty pyytää kommentteja ja jatkossa onkin syytä luetuttaa mahdolliset lapsille ja nuorille suunnatut kyselyt lapsilla ja nuorilla kyselyn suunnitteluvaiheessa.

2.3.4 Pohjois-Savo

LapsiKuopio II -osahanke

Osahanke on raportoitu kohdassa 2.1.4.

Katse lapseen II -hanke

Toimenpiteet:

- Lastensuojelutarpeen selvityksellä on edistetty perheen ja lapsen osallisuutta toiminnallisilla välineillä, palaute- ja arviointilomakkeilla ja tukiperhesijoitusprosessia yhtenäistämällä.
- Lasten vanhemmat täyttävät tukiperhetoiminnan alussa itse tukiperhehakemuksen, jossa he kertovat perheensä tilanteesta ja toiveista lapsensa hoidon ja kasvatuksen suhteen. Tutustumiskäynnillä tukiperheeseen perheet voivat vaikuttaa tukiperheen valintaan. Perheet osallistuvat yhteiseen tukiperhesopimusneuvotteluun, jossa he voivat tuoda esille mielipiteensä lastensa hoidosta ja kasvatuksesta sekä näin osallistua tukiperhetoiminnan tavoitteiden laadintaan.
- Lasten sijoitusprosessissa lapset ja vanhemmat ovat itse mukana mietittäessä lapselle sopivaa sijaishuoltopaikkaa. Lapsia kuullaan ja näin heidän omaa vaikutusmahdollisuuttaan oman elämänsä suunnittelussa lisätään.

- Tuki- ja sijaisperheiden vertaistapaamisia on toteutettu perheiden lähelle viidelle eri seutukunnalle ja yhteistyössä Kuopion Seudun Perhehoitajat ry:n kanssa on järjestetty perheretkiä.
- Yhteistyössä Voikukkia-hankkeen kanssa on vahvistettu sijoitettujen lasten biologisten vanhempien osallisuutta järjestämällä verkostotapaaminen liittyen sijoitettujen lasten biologisten vanhempien vertaisryhmätoimintaan ja vertaisryhmäohjaajakoulutuksen toteutukseen Pohjois-Savossa.
- Perhehoidon Pysyvyys-kehittäjäryhmässä sekä Pysyvyys -konsultaatioissa on mukana moniammatilliset toimijajoukot; perhehoitajia, sijoitetun lapsen asioista vastaavia sosiaalityöntekijöitä, Kuopion Seudun perhehoitajat ry:n edustaja, lasten- ja nuorisopsykiatrian ammattilaisia sekä Kaste-kehittäjätyöntekijöitä.
- Kokemustietoa perhehoidon tukipaletin toimivuudesta käytännössä on välitetty valtakunnallisillakin foorumeilla
- Yhteistyötä Kuopion Seudun Perhehoitajat ry:n kanssa on tiivistetty sekä tietoa Perhehoitoliitosta tuen ja tiedon tarjoajana on jaettu erityisesti tuki- ja sijaisperheiden seudullisissa vertaistapaamisissa.

Tulokset:

- Tuki- ja sijaisperhetoiminnasta tiedottaminen median ja www.pslastensuojelu.fi sivuston kautta on madaltanut perheiden kynnystä ottaa yhteyttä tuki- ja sijaisperheasioissa.
- Raportointijakson aikana on toteutunut yhteensä 10 avointa tuki- ja sijaisperheen seudullista vertaistapaamista; viisi loppusyksyllä ja viisi alkukevällä. Lisäksi yhteistyössä Kuopion Seudun Perhehoitajat ry:n kanssa on toteutettu tuki- ja sijaisperheiden syysretki Kuopion maakuntamuseoon sekä talviretki Kuopion korttelimuseoon.
- Kokemustietoa perhehoidon tuista oli valtakunnallisessa perhehoidon kehittäjien ja rekrytointivastaavien työkokouspäivässä Jyväskylässä kertomassa aloittelevat sijaisvanhemmat Karttulasta sekä lastensuojelun sosiaalityöntekijä Varkaudesta.
- Perhehoitajien paikallisyhdistyksen painoarvo valtakunnallisessa Perhehoitoliitossa on vahvistunut ja perhehoitajien mahdollisuus tiedonsaantiin tuesta, oikeuksista ja velvollisuuksista on lisääntynyt, kun tiedottamisen, rekrytoinnin ja jäsentietolomakkeiden sekä palautuskuorien jakamisen ansiosta yhdistykseen on vajaan vuoden aikana liittynyt yli 50 uutta jäsentä.

Arviointi:

- Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämisyksikön sivuilta löytyvillä palautelomakkeilla lapsilta ja heidän vanhemmiltaan sekä tukiperheiltä kerätään palautetta tukiperhetoiminnasta.
- Perhehoidon Pysyvyys -konsultaatiossa on kerätty osallistujien palaute Pohjois-Savossa hankeyhteistyönä kehitetyllä Palautetta palveluista -lomakkeella

Tutki ja Turvaa II -osahanke

Toimenpiteet:

- Tutki ja Turvaa hoitomalliin sisältyvien työmenetelmien valinta perustuu asiakkaan osallisuuden toteutumisen lisäämiseen (reflektiivinen videotyöskentely, mielikuvatyöskentely jne). Hoitoprosessin aikana työntekijät tavoittavat tilanteet, joissa asiakkaan voimavarat kohdentuvat pois työskentelystä ja hoitoprosessin eteneminen pysähtyy tai asiakas kokee että kohtaaminen ei toteudu. Osallisuuden ja kuulluksi tulemisen kokemuksen palauttaminen on osa hoitotyöskentelyä.

Tulokset:

- Työntekijät ovat huomanneet mm. että osallisuus lisääntyy työskentelyprosessissa. Hoitoprosessin aikana vanhemmat nostavat mm. videokuvan avulla aktiivisesti ja oma-aloitteisesti esille niitä vanhemmuuteen liittyviä vaikeuksiaan, joista on aikaisemmin ollut vaikea puhua tai joiden kanssa työskentely ei onnistunut. Mielikuvatyöskentely ja ”reflektoiden kalastaminen” aktivoivat vanhempien kykyä itse oivaltaa ja luoda uusia toimintatapoja arkeen. Vanhemmuuden tukeminen vuorovaikutuksessa sekä vahvistavan videokuvan avulla lisää luottamusta ja pysyvyyttä omiin kykyihin ja selviytymiseen vanhempana.

Arviointi:

- Työntekijöiden kokemusta lähinnä työryhmäkeskusteluissa, mutta on aloitettu kirjaamaan hoitoprosessin aikana syntyneitä työntekijöiden ”hiljaista tietoa” siitä kokemuksesta, mitkä ja miten menetelmät tukevat tai auttavat vanhempia aktiivisesti työskentelemään omassa asiassaan (motivoitumaan ja osallistumaan omaan hoitoprosessiinsa / lisäämään ymmärrystään ja vahvistamaan vanhempana).
- Asiakkaiden osallisuuden toteutumista hankkeen verkostotyöskentelyssä tullaan arvioimaan palautekyselyn pohjalta. Kyselylomake on valmistunut maaliskuussa 2011 ja palautetta kerätään vuoden 2011 loppuun saakka.

Nuoren hyvinvointia uhkaaviin tekijöihin puuttuminen – sektorirajat ylittävän toimintakulttuurin tuominen koulutus- ja kehittämisohjelman avulla –osahanke**Toimenpiteet:**

- Kehittäjäryhmissä on pohdittu nuorten palveluiden näkyvyyden ja saatavuuden puutteita nuoren ja hänen perheensä näkökulmasta. Kehittämis ehdotuksena on ollut mm. nuorten kahvila- tai nuorisotalotoiminnan yhteyteen aktivoitavat tukiaikuisten ja internetyhteyksien kautta välittyvät palvelut.

Tulokset ja arviointi:

- Työ on vasta alussa. Syksyllä alkavissa elämänhallintaryhmissä nuoret itse vaikuttavat ryhmän kulkuun ja heidän mielipiteensä ja palautteensa otetaan huomioon tuloksia arvioitaessa.

2.4 Itsearviointi – kehittämistyötä edistävät ja estävät tekijät, odottamattomat tulokset ja asiakkaan osallisuus

Lapset ja perheet Kaste II -hanke on edennyt hankesuunnitelmien mukaisesti. Hankkeen käynnistymistä ovat edistäneet aikaisemmat ja hankkeen ensimmäisessä vaiheessa luodut laajat yhteistyöverkostot, kuntien henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden aiempi tuntemus. Hankehenkilöstön sisäinen yhteistyö on tiivistynyt. Ennen kehittämistyön aloittamista ja kehittämistyön alussa tehty palveluiden nykytilan selvittäminen edistivät uusien osahankkeiden nopeaa käynnistymistä ja kuntakontaktien syntymistä.

Osahankkeiden henkilöstön raportoidessa kehittämistyötä edistäviä tekijöitä moni korosti osahankkeen taustalla olevien tukiryhmien ja yhteistyöverkostojen suurta merkitystä hankkeen tulosten saavuttamisessa. Tiimien ja työryhmien työskentely on ollut aktiivista ja tehtävä kehittämistyö on otettu pääsääntöisesti innostuneesti vastaan. Hanketyöntekijöitä on kutsuttu mukaan organisaation omiin kehittämisfoorumeihin. Kehittämistyön etenemistä on edistänyt kehittämistyössä ja pilotoinneissa olevien perheiden vahva sitoutuminen ja motivaatio. Lisäksi hanketyötä on helpottanut työntekijöiden mukaan oman osaamisen

vahvistuminen hanketyössä ja hankkeen hallinnollisen rakenteen ja käytänteiden tunteminen.

Kehittämistyötä estävinä tekijöinä työntekijät ilmaisivat hankkeen keston ja kuntatoimijoiden toimintatavan välisen ristiriidan. Hankeaika riittää käynnistämään muutosprosesseja mutta ei vielä välttämättä pysty pysyvästi muuttamaan vuosikymmeniä käytössä olevia toimintatapoja. Kuntien niukat resurssit, työntekijöiden, kiire ja nopea vaihtuvuus hankaloittavat kehittämistyötä ja luottamuksellisen yhteistyön rakentumista. Yhteisen ajan löytäminen virkatyötä tekevien kuntatyöntekijöiden ja esimerkiksi kodin ulkopuolella työskentelevien perhehoitajien välille on vaikeaa. Myös tiedottaminen koetaan hankealueen vuoksi haastavaksi. Osahankkeen rajaaminen koetaan vaikeaksi. Osahankkeen edistymistä voi vaikeuttaa myös pitkät välimatkat hankepaikkakuntien välillä, jotka kuormittavat käytännön työtä.

Hankkeen ensimmäisen puolivuotiskauden aikana hanketyöntekijät raportoivat odottamina tuloksina maakunnan sisällä tehtävän Kaste-hankkeiden välisen yhteistyön hedelmällisyyden. Sitä kautta Etelä-Savossa on saatu Kaste-ohjelmalle lisää näkyvyyttä. Eri toimijoilla on halua lisätä monialaisen ja monitoimijaisen yhteistyön kehittämistä. Positiivisena odottamattomana tuloksena pidettiin myös sitä, että perheiden osallisuuden merkitys nousee eri yhteyksissä jo automaattisesti esille. Perhehoidon Pysyvyyskonsultaatiot ovat toimineet useassa mielessä voimauttavina ja näköaloja avaavina foorumeina; perhehoitajat ovat saaneet vertaistukea ja mahdollisuuden reflektoida omaa vanhemmuuttaan tapausten kautta ja koko verkostoväelle on avautunut näkymiä vaativan perhehoidon arkeen sekä terapeuttiseen vanhemmuuteen. Mentoroinnin kokeneet perheet kiittävät tuen oikea-aikaisuutta ja vertaisuuden merkitystä ja ovat hyvin sitoutuneita mentorointiin. Nopea, oikea-aikainen apu voi olla ratkaiseva tuki ja jopa estää sijaisperheen luopumisen tehtävästä ja sijoituksen purkautumisen. Yhtenä odottamattomana tuloksena tuli esille se, kuinka vähän palvelujärjestelmässä toimivat ihmiset tuntevat toinen toistensa työtä ja kuinka huonosti olemassa olevien työryhmien tehtäviä ja tavoitteita pystytään nimeämään.

Hankkeessa on tehty yhteistyötä kuntien johdon ja poliittisten päättäjien kanssa eri laajuudessa. Sote-johtajille ja poliittisille päättäjille on lähetetty tiedotteita osahankkeen toiminnasta sähköpostitse ja kuntien johtoon on oltu yhteydessä hankkeen tavoitteiden ja toimeenpanosuunnitelman laatimisessa ja yhteistyön merkeissä. Päättäjiä ja kuntien johtoa on kutsuttu hankkeen järjestämiin kehittämisryhmiin, koulutuksiin ja seminaareihin joko osallistujaksi tai puheenvuoron, avaussanojen tai kommenttipuheenvuoron pitäjäksi. Hanketta on kuntien esitelty johtoryhmissä ja luottamuselinten kokouksissa. Kuntien eri toimialojen johtajien kanssa ovat säännölliset yhteistyökokoukset, joissa on sovittu hankkeen tavoitteista ja niiden toteutumisen seuraamisesta. Kuntien johtoa on haastateltu henkilökohtaisesti palveluiden kartoittamisvaiheessa ennen kehittämistyön alkamista. Kehittämistyön edetessä kuntien eri toimialojen johtajien kanssa tarkastellaan työn edistymistä.

Osahankkeiden henkilöstöä pyydettiin arvioimaan, miten asiakkaat ovat mukana kehittämistyössä. Kehittämistyössä on mukana monia asiakasryhmiä ja toimenhaltioita, jotka antavat kirjallista ja suullista palautetta koulutuksista ja pilotoinneista. Myös saadut kehittämis ehdotukset hyödynnetään. Verkostoneuvotteluissa asiakasperheet ovat olleet osallisina kehittämässä uudenlaista toimintakulttuuria. Kuntoutuksessa / terapiassa käyvien lasten vanhempia on pyydetty vastaamaan kyselyyn, jossa tiedustellaan vanhempien mielipidettä palvelujärjestelmästä. Myös nuorille, 14–17-vuotiaille, jotka itse käyvät kuntoutuksessa / terapiassa on annettu mahdollisuus vastata kyselyyn, mutta kysely osoittautui liian vaikeaksi nuorille. Suunnitelmissa onkin muunlaiset tavat luoda

lapsille ja nuorille osallistumisen mahdollisuuksia. Tuki- ja sijaisperheiden toiveita on kuultu ja palautteita kerätty tapahtumien ja prosessien yhteydessä. Mentorointien ja vertaisryhmien kautta tuki- ja sijaisperheiden sekä lastensuojelun asiakkaiden ääni on tullut hyvin lähelle ja ideat ovat välittyneet suoraan hankkeen kehittämiseen. Sijoitettujen lasten biologiset vanhemmat ovat olleet ideoimassa biologisten vanhempien vertaisryhmätoimintaa alueelle. Perhehoidon Pysyvyys –kehittäjäryhmässä on mukana perhehoitajia. Valtakunnallisilla perhehoidon kehittämisfoorumeilla on ollut mukana tukea saaneita perhehoitajia sekä kunnan lastensuojelun sosiaalityöntekijöitä.

Asiakkaiden (palveluiden käyttäjät tai työntekijät) osallistumista ovat edistäneet tuttuus ja suunnitelmallisuus. Luomalla osallistumisen mahdollisuuksia hankkeessa järjestettyihin kehittäjäryhmiin, tilaisuuksiin ja koulutuksiin on saatu eri kanavia pitkin paljon arvokasta palautetta. Asiakkaiden osallistumista ovat estäneet henkilöstön vaihtuvuus ja sitoutumattomuus, kiireinen perustyö, yhteisten tapaamisaikojen löytämisen vaikeus. Monilta osin Lapset ja perheet Kaste II -hankkeessa tehtävän kehittämistyön pääkohderyhmänä ovat henkilöstö ja vasta välillisesti palveluita käyttävät lapset, nuoret ja vanhemmat.

2.5. Hankkeessa tehtävä opiskelijayhteistyö

Hankemaakuntien oppilaitoksiin on oltu yhteydessä opiskelijayhteistyön käynnistymiseksi mm. opiskelijoiden hankkeessa suorittamien projektiopintojen ja opinnäytetöiden merkeissä. Oppilaitosten edustajia on jäsenenä hankkeen maakunnallisissa johtoryhmissä.

ETELÄ-SAVO

- 6.10.2010–30.3.2011 sosionomi-opiskelijat Sara Romo, Mikko Kiesiläinen, Jukka Suihkonen, Riikka Huttunen, Mikkelin ammattikorkeakoulu.
- 1.10.2010–22.12.2010 varhaiserityisopettaja-opiskelija Oona Korja, Jyväskylän yliopisto.

KESKI-SUOMI

- Kevät-kesä 2011 Noora-Maria Honkaniemi, varhaiserityisopettajaopiskelija, valinnainen harjoittelu ja pro gradu-opinnäytetyö, Jyväskylän yliopisto.
- Kevät 2011, Sanna Pires, sosionomiopiskelija, Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

POHJOIS-KARJALA

- 1.11.2010– Mervi Tahvanainen, toimintaterapeuttiopiskelija, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Mervi kuuluu myös hankkeen pientyöryhmään.
- 1.4.2011– Terttu Pakarinen toimintaterapeuttiopiskelija, Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Terttu on osallistunut hankkeen toimintaan tammikuusta 2011 alkaen.
- 21.2.–25.3.2011 Maria Walling, taloushallinnon opiskelija. Jatkaa hankkeen osana aikaisena työntekijänä 28.3.2011 alkaen.

POHJOIS-SAVO

- 8.11.–13.12.2010, Sanna Maaria Heikkinen, Lapin yliopisto
- 13.12.2010 –18.2.2011: *Anja Halonen, Korkeasti koulutettujen oman osaamisen tuoteistaminen ja myynti, kurssi: ADUCATE – Itä-Suomen yliopisto – TE - keskus*

Hankkeen kehittämisalueista tehtävät opinnäytetyöt:

Tekijä/t	Opinnäytetyön nimi tai aihe	Oppilaitos	Vuosi
Korja Oona	Vanhempien kokemukset ohjatusta vertaisryhmätoiminnasta/gradu	Jyväskylän yliopisto	2011
Romo Sara, Kiesiläinen Mikko, Suihkonen Jukka, Huttunen Riikka	Hetki molemmille – pilotti/ projektityö	Mikkelin ammattikorkeakoulu	1/2011
Paasonen Sanna- Reetta	”Matka tuntemattomaan”- sijaisvanhempien kokemuksia vanhemmuudesta ja arjesta	Itä-Suomen yliopisto, soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osasto, Savonlinna	2011
Pakarinen Terttu ja Tahvanainen Mervi	Toimintaterapia osana Lapset ja perheet Kaste II terapiajärjestelmän kehittämistä. (Alustava otsikko)	JAMK	2011
Veera Kinnunen Emmi Salminen	Lapsiryhmän varhaiskasvatussuunnitelma ammattillisena työvälineenä	Savonia ammattikorkeakoulu; lisalmen yksikkö	2011
Paulina Kinnunen	Osallisuuden kokeminen verkostokokouksissa	Itä-Suomen yliopisto	2011
Maarit Härkönen	Tutkija ja kehittävä opettajuus	Jyväskylän ammatillinen opettajakorkeakoulu	2011
Annukka Laitila	Varhaiskasvatuspalvelujen pedagoginen johtaminen / johtajan vuosikello	Kuopion kaupungin henkilöstön kehittäminen / Jet	2011
Sari Repo	Perhepäivähoidossa olevan lapsen varhaiskasvatussuunnitelma	Kuopion kaupungin henkilöstön kehittäminen / Jet	2011

3. SELVITYS HENKILÖSTÖN JA ASIAANTUNTIJAPALVELUIDEN KÄYTÖSTÄ

Selvitys asiantuntijapalveluista (paljonko sisältävät palkkoja) on erillisessä liitteessä.

Keski-Suomi

18.11. 2010, Teatterikone / Aaro Vuotila, Kamppaa Kaamos – tapahtuma Äänekoskella, esiintymispalkkio ja matkakulut

20.11. 2010 Anne Eskelinen ”koko kylä kasvattaa” - luentopalkkio ja matkakulut Koko kylän päivässä Petäjäviedellä

28.1. 2011 asiantuntijapalkkio ja matkakulut Päivi Kuukankorpi, maakunnan koulukuraattorien ja –sosiaalityöntekijöiden tapaamisessa

10.2.11, 17.2.11 ja 9.3.11 Tuula Vilokkinen-Saxlund, perhehoitaja, sijaishuollon peruspilarit

7.3.11, 29.3.11 ja 18.4.11 Tuula Vilokkinen-Saxlund, perhehoitaja, Intensiivinen tuki

29.3.11 ja 18.4.11 Hannele Metsäranta, kiertävä erityissosiaalityöntekijä, sijaissisaruuksien vertaisryhmä

29.3.11 ja 18.4.11 Riina Pekkala, opiskelija, sijaissisaruuksien vertaisryhmä

31.3.11 Pirjo Hakkarainen ja Hannu Piispanen, Perhehoitoliitto, Perhehoidon tietoisku;

28.3.11 ja 20.4.11 Hannu Piispanen, mentorointikoulutus

Pohjois-Savo

18.11. 2.12.2010/ 27.1. 10.2. ja 3.3.2011: Tutki ja Turvaa - hoitomallin terapeuttisen työn toteutuksen konsultointia: L-audito Oy/ Anna-Maija Leiman

4. SELVITYS HANKKEESSA TOTEUTETUSTA KOULUTUKSESTA

4.1. Hankkeen järjestämät koulutukset

- 7.10, 4.11, 8.12.2010, 10.3.2011 Korjaavat kiintymyssuhdekokemukset lastensuojelun prosesseissa, kouluttajana Jukka Mäkelä lastenpsykiatri, psykoterapeutti. 15 osallistujaa, Mikkeli.
- 12.11.2010 Hipaise nuoren maailmaa – vuorovaikutteinen koulutus opetustoimen henkilöstölle. Kehittäjäsaarnaaja mukana koulutuspäivässä keskustelun herättäjänä, 63 osallistujaa, Jyväskylä.
- 19.11.2011 Lastensuojelulain uudet pykälät käytännössä, 50 osallistujaa, Siilinjärvi.
- 1, 2, 3.12.2010/ 3., 18., 20., 26., 28.1.2011, 1.2.2011 Tutki ja Turvaa hoitajaksolla työskentelyä aloittavien perehdyttämistä hoitajaksotyöskentelyyn 2–3 h palaverissa. 1 – 4 henkilöä.
- 3.12.2010 Jaettu vanhemmuus ja huoltajuus ammattina, kouluttajana Raija Rantola sosiaalityöntekijä perheterapeutti VET, 33 eri ammattihenkilöä eri lastensuojelun sektoreilta, Mikkeli.
- 8.12.2010 Sijaisvanhempien kokemuksia väkivallasta, Pirkko Repo, 15 osallistujaa, Mikkeli. Koulutuksesta saadun suullisen palautteen mukaan sijaisvanhemmat kaipaavat enemmän työnohjausta ja konsultaatioapua vaikeissa tilanteissa, Mikkeli.
- 11.1. ja 25.1.2011: Tutki ja Turvaa -hoitajakson ja -prosessin esittelyä potilastapauksen kautta. KYS:n lastenpsykiatrian klinikan työntekijät, n. 20 henkilöä.
- 19.1.2011 ja 8.3.2011 Lapset puheeksi – koulutusiltapäivät, molemmissa 11 osallistujaa, Jämsä.
- 27.1.2011 Lapsen / nuoren ADHD-ongelmien varhainen tunnistaminen ja kuntouttavien toimien varhainen käynnistäminen perustasolla. Kouluttajina Anita Puustjärvi lastenpsykiatrian ylilääkäri, psykoterapeutti YET ja Leena Pihlakoski lastenpsykiatrian erikoislääkäri, psykoterapeutti VET, 51 osallistujaa, Mikkeli.
- 2.2.2011 Tietoa tuki- ja sijaisvanhemmuudesta, 32 osallistujaa, Siilinjärvi.
- 10.2., 17.2. ja 9.3.2011 Sijaishuollon peruspilarit, ¼ sarja, 10 osallistujaa, Jyväskylä.
- 14.2.2011 Yhteistyön tekeminen, sosiaalinen verkosto, moniammatillinen yhteistyö. Kouluttajana Juha Hämäläinen, professori, Itä-Suomen yliopisto, Siilinjärvi-Maaninka-Nilsä -kehittäjäryhmä, 27 henkilöä, Siilinjärvi / Pohjois-Savo.
- 17.2.2011 Ehkäisevän lastensuojelun verstaas, 70 osallistujaa, Jyväskylä.
- 17.2.2011 Erityistä tukea tarvitsevan lapsen toiminnan ja osallistumisen kehittäminen kehitys- ja toimintaympäristöissään, 33 päivähoiton työntekijää, Jämsä.

- 18.2.2011 Erilaiset kuntouttavat toimet ADHD- ongelmista kärsivien lasten/nuorten kuntoutuksessa. Leena Mannström-Mäkelä VMT, sosiaalipsykologi, työnohjaaja, psykoterapeutti, 31 osallistujaa, Mikkeli.
- 18.2.2011 Yhteistyön tekeminen, sosiaalinen verkosto, moniammatillinen yhteistyö. Kouluttajan Juha Hämäläinen, professori Itä-Suomen yliopisto, Kitee-Tohmajärvi - kehittäjäryhmä, 23 henkilöä, Kitee / Pohjois-Karjala.
- 23.2.2011 Otetaan puheeksi vanhemman päihdeongelma, 16 osallistujaa, Jyväskylä.
- 24.2.2011 perhetyötä lastensuojelussa kehittävän ryhmän tapaamiseen osallistui 12 henkilöä, Mikkeli.
- 11.3.2011 Korjaavat kiintymyssuhdekokemukset lastensuojelun prosessin päätösseminaari, 62 osallistujaa, Mikkeli.
- 16.3.2011 Ero lapsiperheessä -koulutus. Kouluttajana Riitta Mykkänen-Hänninen, 140 osallistujaa, Mikkeli. Kirjallisen palautteen mukaan yleisarvosana koulutuksesta oli 4,5/5.
- 17.3.2011: Kiintymyssuhteen hoito ja perheen vuorovaikutus. KYS:n lastenpsykiatrian klinikan työntekijöitä, n. 20 henkeä.
- 22.3.–3.5.2011 Katse lapseen -tukiperhekoulutus, 15 osallistujaa, Siilinjärvi.
- 25.3.2011 Nuoren asema vanhempien erossa, ajatus yhteistyövanhemmuudesta. Neuvokeskuksen ja koulutusten esittely, koulutuspäällikkö Riitta Mykkänen-Hänninen, Lastensuojelun Keskusliitto / Neuvokeskus-projekti. Kehittämistyön edistäminen työstämällä ammatillista profiloitumista ja esittelemällä kehittämishankkeiden etenemistä Siilinjärvi-Maaninka-Nilsia- ja Kitee-Tohmajärvi -kehittäjäryhmille, 32 henkeä, Joensuun yliopisto / Pohjois-Karjala.
- 28.3, 20.4.2011, Perhehoidon mentorointi, 2/3 sarja, 15 osallistujaa, Jyväskylä.
- 31.3.2011 Perhehoidon tietoisuus, 28 osallistujaa, Jyväskylä.

4.2 Hankehenkilöstön osallistuminen koulutuksiin

- 5.10.2010 Ministeriseminaari – Mitä kasteessa on kasvamassa, Helsinki, Lappeteläinen ja Vesterlin
- 12.10.2010 Mini-interventio, Kanerva Kaste, Mikkelin keskussairaala, Mikkeli, Vesterlin
- 14.10.2010 Nuorten foorumi, Pohjois- ja Etelä-Savon Ely-keskukset, Mikkeli, Vesterlin
- 3.–4.11.2010 Valtakunnalliset neuvolapäivät, Helsinki, Halonen ja Kemppainen
- 12.11.2010 Aggression Replacement Training-koulutus, Helsinki, Leinonen
- 13.11.2010 Syventävä itsetuntemuskurssi – Enneagrammin vaistomuunnelmat, Äänekoski, Raitanen
- 15.11.2010 Nuorisolakikoulutus, Jyväskylä, Mäkinen ja Kemppainen
- 16.11.2010 Lasinen lapsuus, Mikkeli, Vesterlin
- 17.–18.11.2010 Valtakunnalliset lastensuojelun perhehoidon päivät, Jyväskylä Lappeteläinen
- 17.–18.11.2010 Perhehoidon päivät + pidetty työpaja, Helsinki, Siekinen
- 22.11.2010 Avoin dialogi moniammatillisessa yhteistyössä, Sarana-hanke, Jyväskylä,

Mäkinen ja Siekkinen

- 22–23.11.2010 Nuoret pois tyhjän päältä kumppanuusfoorumi, Valtakunnallinen työpajayhdistys, Helsinki, Vesterlin.
- 25.11.2010 Perustietoa pelaamisesta, Pelissä – hanke, Mikkeli, Vesterlin
- 15.12.2010 INNO-kylä tutor-koulutus; Helsinki, Lappeteläinen
- 16.12.2010 INNO-forum, Helsinki (Halonen, Mäkinen, Kuorelahti, Kemppainen)
- 18.1.2011 Webropol – jatkokoulutus, Etelä-Savon tietohallinto, Mikkeli, Vesterlin
- 3.–4.2.2011 Mieli 2011 – kansalliset mielenterveyspäivät Vaasassa, Mäkinen
- 10.2.2011 Preventiimi – varoitusmerkistä valomerkkiin, Jyväskylä, Mäkinen ja Kuorelahti
- 21.2.2011 Lähde-hankkeen aloitusseminaari, Kuopio, Pitkänen ja Raitanen
- 22.2.2011 Työajanhallinta, Kuopio, Kirjavainen
- 23.2.2011 Kumppanuuspöytäseminaari, Kumppanuuspöytä-hanke, Mamk, Mikkeli Lappeteläinen ja Vesterlin
- 11.3.2011 Esshp:n osion loppuseminaari, Mikkeli/ Lapset ja perheet Kaste – hanke, Vesterlin

INNO-yhteistyö

- 13.1.2011 Inno-paja Kuopiossa
- 24.3.2011 Inno-paja Jyväskylässä

5. HANKKEESSA PIDETYT KOKOUKSET

5.1 Hankeorganisaation kokoukset

Ohjausryhmä

Koko hankkeen ohjausryhmän kokoonpano on liitteessä 1. Ohjausryhmä on kokoontunut tällä maksatuskaudella kerran.

30.3.2011 videovälitteisesti Jyväskylä, Mikkeli, Kuopio ja Helsinki (STM).

Maakunnalliset johto- / projektiryhmät

Maakunnallisten ryhmien kokoonpano on liitteessä kaksi.

- 4.10. ja 13.12.2010, 24.2.2011, Etelä-Savon johtoryhmä Mikkeli
- 1.12.2010 ja 1.2.2011 Keski-Suomen johtoryhmä, Jyväskylä
- 20.12.2010 ja 16.2.2011 klo 10–11 Pohjois-Karjalan johtoryhmä, Joensuu
- 17.1. ja 11.4.2011, Pohjois-Savon johtoryhmä, Kuopio

Hankehenkilöstö (työkokous + ylimaakunnallinen tiimityöskentely)

- 25.10.2010 Etelä-Savo–Keski-Suomi: vertaisarviointi, ennaltaehkäisevä työ, Jyväskylä
- 26.10.2010 Etelä-Savo – Keski-Suomi: vertaisarviointi, sijaishuolto, Jyväskylä
- 8.–9.11.2010 Lapset ja perheet Kaste II-hankkeen henkilöstön työkokous, Leppävirta
- 25.11.2010 Ylimaakunnallinen Kaste-yhteistyö: Etelä-Savo – Keski-Suomi: sijaishuollon rakenteiden kehittäminen
- 14.12.2010 sijaishuollon ja perhehoidon ylimaakunnallinen tiimikokous
- 4.1.2011 Keski-Suomi, Katse lapseen hanke (Pohjois-Savo) ja Etelä-Savo tiimitapaaminen, Pieksämäki: Tiimin järjestäytyminen ja ylimaakunnalliset linjat ja toiminnat
- 7.2.2011 Ylimaakunnalliset tiimit, koko hankehenkilöstö, Varkaus, ulkopuolisena

- vetäjänä Salme Hänninen
- 21.2.2011 Kaste- hankkeiden hankehenkilöstön kokous – verkostojohtaminen, Kuopio
- 14.3.2011 Lapset ja perheet Kaste II-hankkeen koordinaattorien työkokous, Varkaus
- 24.3.2011 Lapset ja perheet Kaste II-hankkeen henkilöstön työkokous, INNO-työpaja, Jyväskylä

Tiimit

Etelä-Savo (tiimivastaava Maija Lappeteläinen)
18.10.2010, 15.11.2010, 13.12.2010, 23.2.2011,

Keski-Suomi (tiimivastaava Marianne Kuorelahti)
11.11., 22.11., 23.11., 29.1., 1.12, 9.12.2010
5.1., 18.1., 24.1., 25.1., 16.2.11, 22.2.11, 1.3., 8.3., 22.3., 29.3., 5.4., 11.4., 19.4., 26.4.2011 ja 4.2.2011 (kehittämispäivä),

Pohjois-Savon osahankkeiden projektiryhmä (tiimivastaava Jaana Lappalainen)
2, 29.11.2010 ja 21.2.2011

LapsiKuopio II oma tiimi on kokoontunut viikoittain
LapsiKuopio neuvola yhteistyö Tutki ja Turvaa hankkeen kanssa: 17.1. 31.1. 22.2. 28.2. 7.3. 21.3. 28.3.2011.

Katse Lapseen II 15.12.2010, 7.1.2011, 21.1.2011, 26.1.2011, 9.2.2011, 17.2.2011, 25.2.2011, 31.3.2011

Katse Lapseen -omat kehittämispäivät:

3.11.2010, 25.11.2010, 2.12.2010, 9.12.2010, 19.1.2011, 3.2.2011, 17.3.2011

Osahankkeiden omat taustatukiryhmät

Etelä-Savon sairaanhoitopiirin kehittämisosion tuki- / asiantuntijaryhmä:

- 9.12.2011 Hankkeen tukiryhmän kokous, jossa rakennettiin ja tarkennettiin hankkeen sisältöä ja toimeenpanosuunnitelmaa, seitsemän osallistujaa, Mikkelissä
- 10.2.2011 Hankkeen tukiryhmän kokous jossa tarkennettiin edelleen toimeenpanosuunnitelmaa ja hankkeen sisältöä ja sovittiin esimerkiksi yhteistyöstä kolmannen sektorin kanssa, 8 osallistujaa, Mikkelissä

Terttu-hankkeen pientyöryhmän kokoukset

- 10.12.2010 Palvelujärjestelmän nykytilanteen kuvaus, nykyiset ongelmakohdat ja hankkeen alkumittauksen (kysely perheille) suunnittelu, Joensuun sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, 8 henkilöä.
- 11.1.2011 Perheille suunnatun kyselyn suunnittelu, palvelujärjestelmän nykytilanteen kuvaus, Joensuun koulutustoimen kokoushuone, 8 henkilöä.
- 4.2.2011 Palvelujärjestelmän nykytilanteen kuvaus ja hankkeen ensimmäisen työpajan suunnittelu, Joensuun sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, 6 henkilöä.
- 4.3.2011 Keskustelua palvelujärjestelmän nykytilanteesta ja nykytilanteen kuvauksesta, tutustuminen Honkalampisäätiön toimintaan, Joensuun sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus

terveysvirasto, 9 henkilöä ja lisäksi klo 9–10 kaksi henkilöä Honkalampisäätiöltä.

29.3.2011 Keskustelua hankkeen tavoitteista ja toimenpiteistä sekä lisäksi moniammatillisesta yhteistyöstä, Joensuun sosiaali- ja terveysvirasto, 8 henkilöä.

LapsiKuopio II

26.1.2011 LapsiKuopio seurantaryhmä. Kokoukseen osallistuivat seurantaryhmän jäsenten lisäksi Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualuejohtaja Markku Tervahauta. Kokouksessa päätettiin, että LapsiKuopio II hankkeen tavoitteellista etenemistä seuraa jatkossa kaupunkitasoinen lasten ja nuorten hyvinvointipalvelujen työryhmä. Hankkeen asiat viedään työryhmän asialistalle kolme - neljä kertaa vuodessa.

5.4.2011 Kehitystiimi / varhaisen tuen koordinaatioryhmä

Tutki ja Turvaa II

Viikoittain kokoontuva Tutki ja Turvaa työryhmä, 5–7 henkilöä.

31.10.2010, Tutki ja Turvaa osa-hankkeen seurantaryhmä, 13 henk. kuntayhtymän alueelta.

31.1. ja 28.3.2011 Neuvola- lastenpsykiatria yhteistyön ohjausryhmä

3.12.2010, 5.1. ja 31.1.2011 Pohjois-Savon arviointiryhmä

Katse Lapseen II

1.12.2010 ja 4.2.2011 Katse Lapseen hankeosion ohjausryhmä

Nuoren hyvinvointia uhkaaviin tekijöihin puuttuminen – sektorirajat ylittävän toimintakulttuurin tuominen koulutus- ja kehittämisohjelman avulla -osahankkeen johtoryhmä: Eila Laukkanen, Leena Holopainen, Juha Hämäläinen, Seija Leinonen

15.9. ja 5.11.2010 johtoryhmä

15.12.2010 ja 22.2.2011 johtoryhmä+ Jaana Kemppainen

LastenKaste verkostoseminaarit

19–20.1.2011, Valtakunnallinen Lasten kaste – hankehenkilöstön verkostokokous, Nokia, Vesterlin, Kuorelahti, From, Halonen, Mäkinen, Kemppainen, Ylhäinen, Leinonen, Lappalainen, Mikkilä, Raitanen,

21.2.2011 Itä- ja Keski-Suomen aluejohtoryhmän ja Kaste-hankkeiden yhteinen verkostojen johtaminen työkokous / kumppanuuspäivä Kuopiossa, Vesterlin, Ingberg-Räihä, Jämsä, Halonen, Kuorelahti, Kemppainen, Mäkinen.

5.2 Muut kokoukset

5.3.1 Etelä-Savo

Etelä-Savon Kaste-hankkeet verkostokokoukset (Kanerva2-Kaste, Vete-Hanke, Rampehanke, Vanhus-Kaste-hanke, Vammaispalvelu-hanke ja Lapset ja perheet Kaste II-hanke) 5.11.2010

- 11.2.2011 Tehonyrkki, maakunnallinen Kasteryhmä, Juva
- 11.11.2011 Mikkelin ammattikorkeakoulun kanssa neuvottelu yhteistyöstä, kolme osallistujaa, Mikkelissä.
- 21.1.2011 Mikkelin ammattikorkeakoulun kanssa neuvottelu yhteistyöstä, 5 osallistujaa, Mikkelissä.
- 23.3.2011 Ammattikorkeakoulun ja opiskelijoiden kesken neuvottelu opiskelijoiden opinnäytetyöstä, 5 osallistujaa, Mikkelissä.
- 20.10.2010 Hankkeen sisällön tarkentaminen, kolme osallistujaa, Mikkelissä.
- 2.11.2011 Hankkeen esittelyä monialaiselle esimiesryhmälle ja yhteistyöstä sopiminen, seitsemän osallistujaa, Pieksämäellä

5.3.2 Keski-Suomi

Konsultatiiviset tapaamiset / työkokoukset

26.11., 13.12.2010, 25..1.2011 ja 22.2.2011 Palokan nuorisokoti

Hankkeen järjestämät työkokoukset

- 16.11.2011 Perhetyön kehittämiskokous, Mattila, Tuas, perhetyö, 33 osallistujaa
- 23.11.2010 Lyhytaikainen perhehoito, Mattila ja K-S:n sijaishuoltoyksikkö, 6 osallistujaa
- 26.11.2010 Palokan satelliittiperhetyö, 7 osallistujaa
- 2.12.2010 Javama- ja Voikukkia hankkeiden työkokous ja infotilaisuus, 16 henkilöä
- 7.12.2010 Jyväskylän kaupungin sijaishuoltotyöntekijöiden työkokous, 6 osallistujaa
- 15.12.2010 Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön työkokous, 6 osallistujaa
- 8.1.2011 Nuorisopsykiatrian ja yksityisten nuorisokotien ja perhekotien yhteistyökokous, 16 osallistujaa
- 12.1.2011 Perhehoidon kehittämistyöryhmä, 8 osallistujaa
- 18.1.2011 Keski-Suomen kuntien väkivallan ehkäisyn yhdyshenkilötapaaminen, 14 osallistujaa
- 26.1.2011 Keski-Suomen lastensuojelun työkokous, yhteistyössä Kosken kanssa, n 20 osallistujaa
- 28.1.2011 Maakunnan kuraattorien työkokous, 14 osallistujaa
- 8.2.2011 Nuorisopsykiatrian ja lastensuojelulaitosten työkokous, 16 osallistujaa
- 10.3.2011 Nuorisopsykiatrian, koulun ja lastensuojelun työkokous, 30 osallistujaa
- 10.3.2011 Keski-Suomen pienten kuntien perhetyöntekijöiden työkokous, 6 osallistujaa
- 30.3.2011 Lastensuojelun avohuollon sosiaalityön, perhetyön, Mattilan perhetukikeskuksen ja tuetun asumisen yksikön yhteistyökokous, 41 osallistujaa
- 6.4.2011 Perhekouluverkosto Jyväskylä, Edustajat läsnä Niilo Mäki Instituutti, Jamk, Jyväskylän kaupungin päivähoito 2 edustajaa, perheneuvola, yksityinen palvelun tuottaja, JY/KT/Varhaiskasvatus, varhaiskasvatuksen kehittäjä ja opiskelija.
- 8.4.2011 Keski-Suomen kuntien väkivallan ehkäisyn yhdyshenkilötapaaminen, 11 osallistujaa

Muut kokoukset

- 1.11.2010 "Kamppaa kaamos" – suunnittelukokous Äänekoskella, 12 osallistujaa
- 3.11.2010 Vaajakoski tiimi, 7 osallistujaa
- 4.11.2010 "Kolikko" (koulujen liikkuva konsultaatiotyöryhmä, nuorisopsykiatria) verkostoseminaari, noin 50 osallistujaa

- 16.11.2010 Jyväskylän palveluorganisaation uudistus, suunnittelupäivä
- 16.11.2010 Ehkäisevän lastensuojelun työryhmä, mukana 9 osallistujaa
- 19.11.2010 Jaetun vanhemmuuden vertaistuki-yhteistyöpalaveri, 8 hlöä
- 19.11.2010 Väkivaltateemaan liittyvän yhteistyön suunnittelua, 2 osallistujaa
- 24.11.2010 Nuorten perhehoito, Pesäpuu ry ja LSKL, Helsinki
- 24.11.2010 Nuorisopsykiarian muutoshankkeen ohjausryhmä, 9 osallistujaa
- 25.11.2010 Viola-Pela, väkivaltatyö sh:ssa ohjausryhmä Jyväskylä.
- 30.11.2010 Jyväskylän yhteistoiminta-alueen muutoksiin liittyvä infotilaisuus, järjestäjä Jyväskylän kaupunki
- 1.12.2010 VERSOVAN -vertaistuen ja vapaaehtoistyön kumppanuushankkeen asiantuntijaryhmässä kehittäjäterveydenhoitaja jäsenenä
- 1.12.2010 Kosken hallituksen kokous, 11 osallistujaa
- 2.12.2010 Seurakunnan ja neuvolatyön kanssa monitoimijaisen perhevalmennuksen toteutumisen arviointi ja jatkosuunnittelu, 3 osallistujaa
- 3.12.2010 Neuvolatyön suunnittelua kuntien yhdistymiseen liittyen
3. ja 28.12.2010 Synnytyksen jälkeisen masennuksen ja EPDS-seulan sähköisen hoitopolun (työvälinen neuvolatyöhön) suunnittelua, 3 osallistujaa
- 7.12.2010 Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn suunnittelutapaaminen, kolme osallistujaa
- 7.12.2010 Kaste -hankkeen ja Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin yhteistyö väkivallan ehkäisyyn liittyen, 3 osallistujaa
- 10.12.2010 Väkivaltateemaan liittyvän yhteistyön suunnittelua (kehittäjäterveydenhoitaja ja kehittäjäsairaanhoitaja)
- 11.1.2011 Ehkäisevän lastensuojelun työryhmä, 6 osallistujaa
- 12.1.2011 Voikukkia Javama koulutus suunnittelua
- 14.1.2011 Jyväskylän yliopiston opiskelijatapaaminen liittyen Tarinaviikkoihin, 3 osallistujaa
- 21.1.2011 Vaajakoski tiimi, 4 osallistujaa
- 21.1.2011 Jyväskylän uuden sukupolven organisaation selvityshenkilön yhteistyötapaaminen, 3 osallistujaa
- 21.1.2011 Varhaiskasvatuksen kehittäjä, kehittäjäterveydenhoitaja ja Kosken elton kanssa yhteistyön suunnittelua, 3 osallistujaa
- 21.1.2011 Varhaiskasvatuksen palvelualueen johtajan, ehkäisevän työnkehittäjän ja kehittäjäterveydenhoitajan tapaaminen perheiden palveluiden kehittämiseen liittyen, 3 osallistujaa
- 26.1.2011 Varhaisen tuen tiimin kokous (Tarinaviikkojen suunnittelu), 5 osallistujaa
- 28.1.2011 Laitosten jälkihuoltotyöryhmä, 5 osallistujaa
- 26.1.2011 Vish-projektin koordinoivan työryhmän kokous, 14 osallistujaa
- 26.1.2011 Kosken työyhteisökokous, 11 osallistujaa
- 28.1.2011 VERSOVAN -vertaistuen ja vapaaehtoistyön kumppanuushankkeen asiantuntijaryhmä.
- 28.1.2011 Ehkäisevän lastensuojelun työryhmä, 5 osallistujaa
- 1.2.2011 Yhteistyön suunnittelukokous koulupudokkaiden ehkäisyyn liittyvän Koppari – hankkeen kanssa, 6 osallistujaa
- 2.2.2011 Yhteistyön suunnittelua äitiys- ja lastenneuvolatyön kanssa väkivaltateemaan liittyen, 2 osallistujaa
- 4.2.2011 Kosken työyhteisön kehittämispäivä, 15 osallistujaa
- 8.2.2011 Kosken Kaste tapaaminen, 12 osallistujaa
- 9.2.2011 Yhteistyön suunnittelua väkivaltateemaan liittyen THL:n kanssa, 4 osallistujaa
- 10.2.2011 Yhteistyön suunnittelua väkivaltateemaan liittyen Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin kanssa, 3 osallistujaa
- 10.2.2011 Yhteistyön suunnittelua väkivaltateemaan liittyen lastenneuvolatyön kanssa, 2

- osallistujaa
- 11.2.2011 Jamk opiskelijayhteyistyö leirien ja vertaisryhmätyön esittelyä (8 osallistujaa)
- 11.2.2011 Nuorten ehkäisevän päihdetyön osaamiskeskus Preventiimin yhteistyökokous, 5 osallistujaa
- 11.2.2011 Kristillinen opisto; Perhehoitajien osaamiskartoitus-ohjausryhmä, Jkl
- 11.2.2011 Sijaishuollon koulutuspäivät työkokous, Jkl
- 14.2.2011 Yhteistyön suunnittelua väkivaltateemaan liittyen äitiysneuvolatyön kanssa, 2 osallistujaa
- 14.2.2011 Päihde- ja mielenterveys työryhmä, osallistujia 21
- 17.2.2011 Videoneuvottelu; STM, Kaste -hanke, osaamiskeskukset, aluehallintovirastot
- 18.2.2011 Tunne ja turvataito-oppimateriaalin kehittäminen, osallistujia, 6 osallistujaa
- 23.2.2011 MDFT - (Multidimensional Familytherapy eli monimuotoinen perheterapia), 8 osallistujaa
- 23.2.2011 Yhteistyön suunnittelu, väkivaltateema KSSH:n kanssa, 3 hlöä.
- 7.3.2011 Yhteistyön suunnittelua ehkäisevään työhön ja terveyden edistämiseen liittyen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa, 3 osallistujaa
- 7.3.2011 Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn, suunnittelutapaaminen, 5 osallistujaa
- 9.3.2011 Moniammatillinen ehkäisevän työn tiimi, Jyväskylä
- 10.3.2011 Yhteistyön suunnittelu, väkivaltateema, KSSH:n kanssa, 3 osallistujaa
- 15.3.2011 Sapere -aistien avulla ruokamaailmaan hankkeen ohjausryhmä
- 16.3.2011 Yhteistyön suunnittelua väkivaltateemaan liittyen äitiys- ja lastenneuvolatyön kanssa, 3 osallistujaa
- 22.3.2011 Yhteistyötapaaminen THL:n kanssa, ehkäisevän työn rakenteiden suunnittelua, 4 osallistujaa
- 23.3.2011 Yhteistyötapaaminen Jamkin ja K-S sairaanhoitopiirin kanssa, perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn koulutussisältöjen suunnittelua, 5 osallistujaa
- 25.3.2011 Yhteistyön suunnittelua väkivaltateemaan liittyen äitiys- ja lastenneuvolatyön kanssa. 3 osallistujaa
- 25.3.2011 Nuorisopsykiatrian muutoshankkeen ohjausryhmä, 13 osallistujaa
- 25.3.2011 Ehkäisevän lastensuojelun työryhmä, 5 osallistujaa
- 29.3.2011 Yhteistyöneuvottelu K-S shp:n lastenneurologin kanssa, 4 osallistujaa
- 30.3.2011 Yhteistyön suunnittelua väkivaltateemaan liittyen äitiys- ja lastenneuvolatyön kanssa, 2 osallistujaa
- 4.4.2011 Yhteistyön suunnittelu, ehkäisevä työ, THL, Jyväskylä, 4hlöä
- 5.4.2011 VERSOVA -kumppanuushankkeen asiantuntijaryhmä
- 5.4.2011 Koulutus elämään säätiö – yhteistyökokous, 3 osallistujaa
- 7.4.2011 Varhaisen tuen tiimin kokous, 7 osallistujaa
- 13.4.2011 Yhteistyön suunnittelu, terveyden edistäminen, KSSH:n kanssa, 8 osallistujaa
- 14.4..2011 Videoneuvottelu Lähisuhde ja perheväkivallan ehkäisy; STM, Kaste hanke, osaamiskeskukset, aluehallintovirastot
- 15.4.2011 Yhteistyön suunnittelua väkivaltateemaan liittyen äitiys- ja lastenneuvolatyön kanssa. 3 osallistujaa
- 18.4.2011 Yhteistyötapaaminen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston, Kosken ja Kaste -hankkeen kanssa, 16 osallistujaa.
- 27.4.2011 Ehkäisevän työn suunnittelukokous THL, Jyväskylä, 5 osallistujaa

5.3.3 Pohjois-Karjala

Osahankkeen aloituskokous

- 5.11.2010 Keskustelua hankkeen pientyöryhmän ja johtoryhmän jäsenistä ja hankkeen toteuttamisesta, johtoryhmän ja pientyöryhmän jäseniä, yhteensä 10 henkilöä.

Työpajat

- 16.2.2011 klo 12–15, Miten lasta arvioidaan omassa työyhteisössäsi? Joensuun Kaaripiha. Paikalla 14 henkilöä.
- 15.3.2011 klo 9–13 Työskentelyä jatkettiin ensimmäisessä työpajassa nousseiden sisältöjen perusteella. Työpajojen teemoja olivat mm. lapsen arviointi, terapian vaikuttavuuden arviointi ja terapiakriteerit sekä moniammatillisen / ja -alaisen yhteistyön kehittäminen, Joensuun Kaaripiha, 26 henkilöä.

Työkokoukset

- 20.12.2010 Erityishuollon maksusitoumukset, sosiaali- ja terveystoimi, Joensuu, 8 henkilöä.
- 1.2.2011 Terttu-hankkeen esittely ja alustava keskustelu terapiapalvelujärjestelmän nykytilanteesta Kontiolahdella, terveyskeskuksen kokoushuone, Kontiolahti, 9 henkilöä.
- 7.3.2011 Polvijärven terapiapalvelujärjestelmän nykytilanteen kartoittaminen, terveyskeskuksen kokoushuone, Polvijärvi, 4 henkilöä.

Muita kokouksia / tapaamisia:

- 14.12.2010 koulupsykologin tapaaminen. Hankkeen esittely, palvelujärjestelmän nykytilanteen kartoittaminen, Joensuu.
- 4.1.2011 ja 2.3.2011 päivähoidon aluevastaavan tapaaminen. Hankkeen esittely, palvelujärjestelmän nykytilanteen kartoittaminen ja keskustelua Huoli puheeksi -koulutuksista. Joensuu.
- 17.1.2011 ja 8.3.2011 Perheentalo-hankkeen suunnittelijan tapaaminen. Keskustelu yhteistyömahdollisuuksista.
- 4.3.2011 Joensuun kaupungin fysioterapeutin tapaaminen. Keskustelua lääkinnällisen kuntoutuksen työryhmästä ja palvelujärjestelmän nykytilanteesta.
- 9.3.2011 tutkimus- ja kuntoutustyöryhmän kokous. Keskustelua moniammatillisesta yhteistyöstä ja mahdollisesta lääkinnällisen kuntoutuksen työryhmän perustamisesta.
- 18.3.2011 Joensuun kaupungin puheterapeutin tapaaminen. Keskustelua moniammatillisesta yhteistyöstä (mm. lasten kuntoutustyöryhmästä ns. LAKU-ryhmä).

Lisäksi lukuisia kahdenkeskisiä tapaamisia hankkeen pientyöryhmän jäsenten kanssa sekä opiskelijoiden ja heidän opettajiensa tapaamisia. Lisäksi koordinaattori on osallistunut 1.11.2010 ja 16.3.2011 Perheentalon suunnittelupäiviin.

5.3.4 Pohjois-Savo

LapsiKuopio

16.2., 23., 9.3., 23.3.2011 Kasvun ja tuen oppimisen johtotiimi

15.11., 16.12.2010 ja 9.3.2011 Reilusti Rinnakkain -hanke (jäsenyys ohjausryhmässä)

Katse Lapseen

15.2., 5.4.2011 Perhehoidon pysyvyys -kiintymyssuhdekonsultaatio, 16 osallistujaa

24.1, 21.3. Perhehoidon Pysyvyys -kehittäjäryhmä , 8 osallistujaa

4.11.2010 ja 27.1.2011, Voikukkia –verkostotapaaminen, 13 + 38 osallistujaa.

14.1.2011, 16.2.2011 ja 16.3.2011 Pohjois-Savon Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijatyöryhmä

:

28.1.2011- 18.3.2011 Kinnulan nuorten ja vanhempien valmiuksien kehittäminen / tiimi, 3 tapaamiskertaa, 9 osallistujaa.

6.4.2011 Lastensuojelun sosiaalityön työkokous, 31 osallistujaa

Tuki- ja sijaisperheiden vertaistapaamisia

9.11.2010 ja 22.2.2011 Sijais- ja tukiperheiden vertaistapaaminen / Ylä-Savo, 2 + 3 osallistujaa

29.11.2010 ja 9.2.2011 Sijais- ja tukiperheiden vertaistapaaminen / Kuopion seutu, 9 + 8 osallistujaa

1.12.2010 ja 23.2.2011 Sijais- ja tukiperheiden vertaistapaaminen / Sisä-Savo, 3 + 3 osallistujaa

11.11.2010 ja 24.2.2011 Tuki- ja sijaisperheiden vertaistapaaminen/ Varkauden seutu, 5 + 4 osallistujaa

21.11.2010 ja 20.3.2011 Tuki- ja sijaisperheiden museoretki, Kuopio, 8 + 16 osallistujaa

22.11.2010 ja 15.2.2011 Tuki- ja sijaisperheiden vertaistapaamiset, Koillis-Savo, 3 + 6 osallistujaa

20.3.2011 Sukulaissijaisvanhempien vertaisryhmä, Varkauden isovanhemmat, 6 osallistujaa

Nuoren hyvinvointia uhkaaviin tekijöihin puuttuminen – sektorirajat ylittävän toimintakulttuurin tuominen koulutus- ja kehittämisohjelman avulla -osahanke

20.8.2010 Siilinjärven terveys- ja sosiaalitoimen kanssa, 11 henkilöä, Siilinjärvi.

13.9.2011 Yhteistyöstä Lähde-hankkeen kanssa ja koulutoimen osallisuudesta, 8 henkilöä, Siilinjärvi.

- 29.9.2010 Kaste- ja Lähde-hankkeiden yhteistyö, 5 henkilöä, Siilinjärvi.
- 17.11.2010 Siilinjärven oppilashuollon ohjausryhmä, 5 henkilöä, Siilinjärvi
- 16.12.2010 Kaste- ja Lähde-hankkeiden yhteistyö, 5 henkilöä, Siilinjärvi
- 14.1.2011 Siilinjärvi-Maaninka-Nilsia -yhteistyöneuvottelu johtajien kanssa, ns. johtajaryhmä, 10 henkilöä, Siilinjärvi.
- 21.1.2011 Kitee-Tohmajärvi -yhteistyöneuvottelu johtajien kanssa, ns. johtajaryhmä, 7 henkilöä, Joensuu
- 31.1.2011 Kaste- ja Lähde-hankkeiden yhteistyö, 5 henkilöä, Siilinjärvi
- 15.2.2011 Kaste- ja Lähde-hankkeiden yhteistyö, 8 henkilöä, Siilinjärvi
- 16.2.2011 Hankkeen esittely Siilinjärven perusturvalautakunnalle, 14 henkilöä, Siilinjärvi
- 2.3.2011 Kitee-Tohmajärvi -kehittäjäryhmä, Kitee, 14 henkilöä
- 3.3.2011 Siilinjärvi-Maaninka-Nilsia -kehittäjäryhmä, 17 henkilöä, Siilinjärvi
- 4.3.2011 Kaste- ja Lähde-hankkeiden yhteistyö, 6 henkilöä, Kuopio
- 14.3.2011 Siilinjärvi-Maaninka-Nilsia -kehittäjäryhmä, 25 henkilöä, Siilinjärvi
- 16.3.2011 Kitee-Tohmajärvi -kehittäjäryhmä, 15 henkilöä, Kitee
- 22.3.2011 Elämänhallintataitojen ryhmätoiminnan suunnittelu, 5 henkilöä, Kiteen Ammattiopisto
- 24.3.2011 Elämänhallintataitojen ryhmätoiminnan suunnittelu, 3 henkilöä, Siilinjärvi /Sakky

HANKEHENKILÖSTÖN PITÄMÄT PUHEENVUOROT

Hankkeen henkilöstön puheenvuorot hankeorganisaation kokouksissa pidettyjen lisäksi:

- 20.10.2010 Puheenvuoro ISO:n maakuntajaoston kokous, Kaste-henkilöstön osallistumien seudulliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimisprosessiin, Savonlinna, Lappalainen
- 15.11.2010 Eritasoisten varhaiskasvatussuunnitelmien esittely – ja koulutus-iltapäivä / Siilinjärven kunnan varhaiskasvatushenkilöstö, Mikkilä
- 16.11.2010 Lasinen lapsuus- seminaari, seminaaripäivän puheenjohtajuus, Mikkeli, Lappeteläinen
- 17.–18.11.2010 Perhehoidon päivillä intensiivisen tuen työpaja, Siekinen
- 17.–18.11.2010 Lupa muistaa – valmius kuulla – juontotehtävä Valtakunnallisilla lastensuojelun perhehoidon päivillä, Jyväskylä, Raitanen.
- 29.11.2010 Lastensuojelun perhehoidon tukipaletti Pohjois-Savossa, Kys:n nuorisopsykiatrian tiimi, Kuopio, Raitanen
- 24.1.2011 Hanke-esittely Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ISO / Pohjois-Savon erityispäivähoidon työryhmä Esittelijänä projektikoordinaattori Jaana Lappalainen

- 2.2.2011 Äiti äänessä – ajatuksia ja kokemuksia perhehoidosta, Iisalmi, Raitanen.
 18.2.2011 Asiantuntijapuheenvuoro Lastensuojelun sijaishuollon kehittämispäivässä Mikkelissä, Siekkinen
 25.2.2011 Väkivaltafoorumi; Älä lyö lasta paneeliin osallistuminen, Halonen
 8.3.2011 Puheenvuoro Jyväskylän päivähoiton johtoryhmässä, From
 15.3.2011 Lastensuojelun perhehoidon tuki Pohjois-Savossa, Jyväskylä, Raitanen
 21.3.2011 Lappeteläinen ja Vesterlin, Alueellinen terveyden edistämisen työryhmä, Mikkeli
 14–15.3.2011 Lastenpsykiatriyhdistyksen koulutuspäivät, Ingberg-Räihä
 26.3.2011 Perhehoidon tuet Pohjois-Savossa, Ylä-Savon Sote-kuntayhtymän perhehoidon päivä, Iisalmi, Raitanen

6. TIEDOTTAMINEN JA MEDIAOSUMAT

Kaste-ohjelmaa, Lapset ja perheet Kaste -hanketta ja osahankkeita on esitelty ja hankkeesta on tiedotettu pidettyjen työkokousten yhteydessä ja sähköpostitse kaikissa hankemaakunnissa. Samoissa yhteyksissä on jaettu hankkeelle laadittua yhteisesitettä. Lisäksi osahankkeet ovat tehneet omia esitteitä ja tiedotteita. Hankkeesta löytyy tietoa myös hankkeen verkkosivuilta, joiden päivittämistä kaikkien osahankkeiden osalta on korostettu. ”Projektipäällikön uutiset” -viestejä lähetettiin kaksi tällä raportointikaudella.

Keski-Suomen Lapset ja perheet Kaste -tiedote ilmestyi raportointikaudella kaksi kertaa, marraskuussa 2010 ja helmikuussa 2011. Tiedotetta levitettiin yhteistyöverkostoissa sähköisesti. Hankkeen internet-sivut ovat Keski-Suomen osaamiskeskuksen sivujen alla osoitteessa www.koskeverkko.fi/kslapsetjaperheet. Tapahtumista ja koulutuksista tiedotetaan Koskeverkon ja Sonette-yhteisöverkon sivuilla.

Terttu-osahankkeessa pidettiin 14.1.2011 yksityisille palveluntuottajille tiedotustilaisuus, johon osallistui seitsemän terapeuttia ja yksi psykologiopiskelija. Näiden lisäksi koordinaattori tiedotti osahankkeesta ja palvelujärjestelmän nykytilanteesta kahdenkeskisissä yksityisten terapeuttien tapaamisissa 31.1. ja 2.2.2011 (eivät päässeet yleiseen tilaisuuteen). Osahankkeen koordinaattori esitteli hanketta Joensuun kaupungin Sosiaalipalvelujen johtoryhmässä 5.1.2011, Joensuun kaupungin lapsiperhepalveluiden koordinaattoryhmässä 21.2.2011 ja Perheentalo -hankkeen johtoryhmässä 29.3.2011.

Katse lapseen – hankkeesta tiedottaminen on toteutettu sähköpostiviestein, Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikön internetsivujen www.pslastensuojelu.fi sekä paikallislehtien välityksellä. Www-sivuilla käyntejä seurataan.

Näkyvyys mediassa

Uutiset, lehtijutut, haastattelu (sanomalehti, alan lehdet, radio, televisio jne) (ajankohta, lehti, otsikko / sisältö)

- 1/2011 Perhehoitolehti, Perhehoitolainsäädäntö uudistuu / Kommentteja kokijoilta & tekijöiltä, Siekkinen.
- 1/2011 Viestikyyhkynen, Keski-Suomen sijaisvanhempien jäsenlehti: Kaste-kuulumisia, Siekkinen
- 10.2.2011, Uutis-Jousi, Sijaisvanhemmille luvassa lisää lomaa, Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön puoltava päätös Perhehoitoverkosto kantaa – hankkeen ESR-rahoitukselle.
- 2/2011, CP-lehti, Artikkelit ”Erityistä tukea tarvitsevan lapsen toiminnallinen osallistuminen – yhteiselämää vai apuvälineleikitystä”, From

LIITE 1 Lapset ja perheet Kaste II -hankeen ohjausryhmän jäsenet

Riitta Viitala, hankkeen valvoja, kehittämispäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö
 Maria Kaisa Aula, lapsiasiavaltuutettu, sosiaali- ja terveysministeriö
 Liisa Heinämäki, erikoistutkija, terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Jyväskylän toimipaikka
 Marjatta Kekkonen, erikoistutkija, terveyden ja hyvinvoinnin laitos
 - varajäsen Helena Ewalds, kehittämispäällikkö, terveyden ja hyvinvoinnin laitos
 Pekka Utriainen, ohjausryhmän puheenjohtaja, hankkeen vastuhenkilö, apulaiskaupunginjohtaja, Jyväskylän kaupunki
 Kaija Rissanen, hankkeen yhteyshenkilö, kehittämispäällikkö, sosiaali- ja terveystalvet, Jyväskylän kaupunki
 Jaana Kemppainen, ohjausryhmän esittelijä, projektipäällikkö, Lapset ja perheet Kaste -hanke
 Jari Ikäheimo, ohjausryhmän sihteeri, projektisihteeri, Lapset ja perheet Kaste -hanke

Etelä-Savo:

Johanna Will-Orava, lapsiperhepalveluiden tulosalueen esimies, Mikkelin kaupunki
 - Anneli Kupila, terveysneuvonnan esimies, Mikkelin kaupunki
 Saara Pesonen, sosiaalijohtaja, Savonlinnan kaupunki
 - varajäsen Lea Saari-Kääriäinen, johtava sosiaalityöntekijä, Mäntyharju
 Pirjo Tujunen, lapsiperhepalveluiden esimies, JJR-seutu
 - Liisa Hynynen, perhepalvelukeskuksen johtaja, Pieksämäki
 Ulla Ojuva, Itä-Savon sairaanhoitopiirin ky, Sosteri
 - Sirpa Laamanen, ylihoitaja, Etelä-Savon sairaanhoitopiiri

Keski-Suomi:

Ulla Kuittu, ohjausryhmän varapuheenjohtaja, Keski-Suomen johtoryhmän puheenjohtaja, sosiaali- ja perhepalvelujen vastuualuejohtaja, Jyväskylän kaupunki
 - varajäsen Marja Heikkilä, johtaja, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
 Pirjo Hakkarainen, toiminnanjohtaja, Perhehoitoliitto
 - varajäsen Saara Keränen, aluejohtaja, Pelastakaa Lapset ry, Keski-Suomen aluetoimisto
 Pirjo Kohonen, palvelujohtaja, perusturvaliikelaitos Saarikka
 - varajäsen Pirjo Heinonen, perhepalvelujohtaja, Äänekosken kaupunki

Pohjois-Karjala:

Annamari Savela, Pohjois-Karjalan projektiryhmän puheenjohtaja, kehittämispäällikkö, Joensuun kaupunki
 - varajäsen Marjo Lavikainen, sosiaalipalvelujen johtaja, Joensuun kaupunki
 Karri Poutanen, lapsi- ja perhepalvelujen päällikkö, Joensuun kaupunki
 - varajäsen Risto Lantto, hallintoylilääkäri, Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiiri

Pohjois-Savo:

Pekka Puustinen, kasvun ja oppimisen tuen johtaja, Kuopion kaupunki
 - varajäsen Matti Pietikäinen, terveystalvetujen johtaja, Kuopion kaupunki
 Paula Tiihonen, perhepalvelujohtaja, Leppävirran kunta
 - varajäsen Marja-Leena Markkanen, sosiaalijohtaja, Suonenjoen kaupunki
 Kirsti Kumpulainen, lastenpsykiatrian professori, ylilääkäri, Kuopion yliopisto/KYS
 - varajäsen Kaarina Kemppinen, lastenpsykiatrian apulaisyliääkäri, Kuopion yliopisto / KYS
 Eila Laukkanen, nuorisopsykiatrian professori, ylilääkäri, Kuopion yliopisto / KYS
 - varajäsen Juha Hämäläinen, sosiaalipedagogiikan professori, Itä-Suomen yliopisto /KYS

LIITE 2 Lapset ja perheet Kaste II -hankkeen maakunnallisten johtoryhmien jäsenet

Etelä-Savo

Johanna Will-Orava, lapsiperheiden tulosaluejohtaja, Mikkeli
 Mali Soininen, yksikönjohtaja, ISO, Etelä-Savon yksikkö Mikkeli
 Reino Rouhiainen, MLL /Etelä-Savon piirin puheenjohtaja
 Saara Keränen, aluejohtaja, Pelastakaa lapset ry:n Keski-Suomen aluetoimisto
 Sirkku Mehtola, toiminnanjohtaja, Viola - väkivallasta vapaaksi ry
 Pirjo Tujunen, perusturvajohtaja, JJR kunnat
 Päivi Niiranen-Linkama, yliopettaja, MAMK
 Saara Pesonen, sosiaalijohtaja, Savonlinna
 Lea Saari-Kääriäinen, johtava sosiaalityöntekijä Mäntyharju
 Liisa Hynynen, perhepalvelujohtaja, Pieksämäki
 Sirpa Laamanen, ylihoitaja, Etelä-Savon sairaanhoitopiiri
 Heli Helminen, Matti ja Maija-koti
 Toni Lillman, toiminnanjohtaja, Porstua
 Anne Ingberg-Räihä, Etelä-Savon sairaanhoitopiiri
 Laura Jämsä, projektityöntekijä, Lapset ja perheet Kaste II
 Ulla Ojuva, projektikoordinaattori, SOSTERI, Savonlinna
 Hannele Vesterlin, ehkäisevän työn kehittäjä, Lapset ja perheet Kaste II
 Maija Lappeteläinen, sijaishuollon kehittäjäsosiaalityöntekijä, tiimivastaava, Lapset ja perheet Kaste II
 Jaana Kemppainen, projektipäällikkö, Lapset ja perheet Kaste II

Keski-Suomi

Ulla Kuittu, johtoryhmän puheenjohtaja, vastuualuejohtaja, sosiaali- ja perhepalvelut, Jyväskylä
 Vs. Maija-Riitta Markkanen, johtoryhmän varapuheenjohtaja, vastuualuejohtaja, päivähoitopalvelut, Jyväskylä (Pirjo Tuosa)
 Pirkko Vuorinen, palveluyksikön johtaja, Jyväskylä
 Pirjo Heinonen, perhepalvelujohtaja, Äänekosken kaupunki

- varajäsen Tuula Sarja, päiväkodin johtaja

 Kari Jaatinen, perusturvajohtaja, Muurame
 Anu Paananen, vs. vastaava sosiaalityöntekijä, Wiitaunion
 Rauni Kekäläinen, sosiaalijohtaja, Luhanka
 Pirjo Kohonen, palvelujohtaja, perusturvaliikelaitos Saarikka

- varajäsen Tiina Mankonen, vastaava sosiaalityöntekijä

 Aliisa Veistämö, sosiaalityöntekijä, Keuruun kaupunki

- Riitta Vanhanen, perusturvajohtaja, Keuruun kaupunki

 Tiina Solismaa, sosiaalijohtaja, Petäjäveden kunta
 Kaisa Leinonen, sosiaalijohtaja, Konneveden kunta
 Pirjo Rautio, sosiaalijohtaja, Hankasalmi
 Virpi Merikallio, perhepalvelukeskuksen johtaja, Jämsä

- varajäsen, Leena Kivikari, osastonhoitaja, Jämsä

 Pirjo Nieminen, johtava sosiaalityöntekijä, Laukaan kunta

- varajäsen, Markku Hokkanen, päiväkodinjohtaja, Laukaan kunta

 Aila Niinikoski, johtava sosiaalityöntekijä, Joutsan kunta
 Jouko Nykänen, sosiaalijohtaja, Uuraisten kunta
 Anu Väänänen, sosiaalityöntekijä, Toivakan kunta
 Olli Mäkeläinen, sosiaalijohtaja, Multian kunta

- Leena Mikkonen, sosiaalityöntekijä, Multian kunta

Jouko Nykänen, sosiaalijohtaja, Uuraisten kunta
 Aila Niinikoski, johtava sosiaalityöntekijä, Joutsan kunta
 Anu Väänänen, sosiaalityöntekijä, Toivakan kunta
 Pirjo Nieminen, johtava sosiaalityöntekijä, Laukaan kunta

- Markku , Laukaan kunta

 Marja Heikkilä, johtaja, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

- varajäsen Raili Haaki, suunnittelija, KOSKE

 Saara Keränen, Keski-Suomen aluejohtaja, Pelastakaa lapset ry.

- varajäsen Pirjo Hakkarainen, toiminnanjohtaja, Perhehoitoliitto ry..

 Eija Paloheimo, toiminnanjohtaja, Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry.

- varajäsen Mirja Lavonen-Niinistö, toiminnanjohtaja, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Keski-Suomen piiri ry

 Anna Rönkä, yliopettaja, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Hyvinvointiyksikkö
 Reija Alen, ylilääkäri, lastenneurologia, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri

Hankkeen työntekijät:

Marianne Kuorelahti, ehkäisevän työn kehittäjä, K-S:n tiimivastaava
 Merja Halonen, kehittäjäterveydenhoitaja
 Markku Mäkinen, kehittäjäsaaraanhoitaja
 Riitta Siekkinen, kehittäjäsosiaalityöntekijä
 Kristiina From, varhaiskasvatuksen kehittäjä
 Jari Ikäheimo, projektisihteeri
 Jaana Kemppainen, projektipäällikkö, Lapset ja perheet Kaste II

Pohjois-Savo

Kuopion kaupungin edustajat:

Pekka Puustinen / Kuopion kaupunki / Kasvun ja oppimisen tuen johtaja, puheenjohtaja
 Jaana Lappalainen / Kuopion kaupunki / LapsiKuopio -II hanke / Projektikoordinaattori
 Matti Pietikäinen, Kuopion kaupunki Terveyspalvelut / Terveysjohtaja

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ky, KYS, Lastenpsykiatrian klinikan edustajat:

Kumpulainen Kirsti, Lastenpsykiatrian professori, ylilääkäri
 Minna Tenhunen - Kejonen, projektikoordinaattori

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ky, KYS, Nuorisopsykiatrian klinikan edustajat:

Eila Laukkanen, Nuorisopsykiatrian professori, ylilääkäri
 Seija Leinonen, erikoissuunnittelija

Siilinjärven kunnan / Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikön/Katse lapseen – hankkeen edustajat:

Pitkänen Tarja, projektikoordinaattori
 Paula Tiihonen, perhepalvelujohtaja, Leppävirran kunta
 Marja-Leena Markkanen, sosiaalijohtaja, Suonenjoen kaupunki
 mukana olevien kuntien nimeämät edustajat

Savonia ammattikorkeakoulun edustaja:

Anne Walden, yliopettaja, varaedustaja Auli Pohjolainen, lehtori

Kuopion yliopiston edustajat:

Pirjo Pölkki, Sosiaalityön- ja pedagogiikan laitoksen edustaja / Lastensuojelun professori
 Riitta Vornanen, Lapsi- ja nuorisososiaalityön ja yhteisösosiaalityön ma professori

Jaana Kemppainen, projektipäällikkö, Lapset ja perheet Kaste II

Pohjois-Karjala

Annamari Savela, kehittämispäällikkö, Joensuun kaupunki, puheenjohtaja

Karri Poutanen, lapsi- ja perhepalvelujen päällikkö, Joensuun kaupunki, varapuheenjohtaja

Marjo Lavikainen, sosiaalipalvelujen johtaja, Joensuun kaupunki

Risto Lantto, hallintoylilääkäri, Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiiri

Annikki Gröhn, perusturvajohtaja, Kontiolahden kunta

Raili Mönttinen, osastopäällikkö, johtava lääkäri, Polvijärven kunta

Janne Silponen, Kelan edustaja

Mia Ylhäinen, Terttu -osahankkeen projektikoordinaattori

Jaana Kemppainen, projektipäällikkö, Lapset ja perheet Kaste II